

At: Aelodau'r Pwyllgor Craffu
Perfformiad

Dyddiad: 19 Ionawr 2024

Rhif Union: 01824 712554

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD, DYDD IAU, 25 IONAWR 2024 am 10.00 am** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN A THRWY GYNHADLEDD FIDEO.**

Yn gywir iawn

G Williams
Swyddog Monitro

AGENDA

RHAN 1 - GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FOD YN BRESENNOL YN Y RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT (Tudalennau 5 - 6)

Aelodau i ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu sy'n rhagfarnu ag unrhyw fusnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 16)

Derbyn cofnodion y Pwyllgor Craffu Partneriaethau a gynhaliwyd ar 30 Tachwedd 2023 (copi ynghlwm).

5 HYRWYDDO PRESENOLDEB YSGOL AC YMGYSYLLTIAD MEWN ADDYSG (Tudalennau 17 - 94)

Ystyried adroddiad gan Arweinydd Tîm Gwaith Cymdeithasol Addysg (copi ynghlwm) sy'n rhoi'r sefyllfa bresennol i aelodau o ran presenoldeb ysgol ac ymgysylltiad mewn addysg. Mae'r adroddiad hefyd yn ceisio barn y Pwyllgor ar y dull a ddefnyddir gan yr awdurdod addysg lleol i gynyddu ymgysylltiad disgyblion mewn addysg.

10.10 am – 11.00 am

~~~~ EGWYL (11.00 am – 11.15 am) ~~~~

6 SAFONAU A PHERFFORMIAD Y GWASANAETH LLYFRGELLOEDD (Tudalennau 95 - 114)

Ystyried adroddiad gan y Prif Lyfrgellydd (copi ynghlwm) sy'n amlygu perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgelloedd yn erbyn Safonau Cenedlaethol a cheisio sylwadau'r Pwyllgor mewn perthynas â chynnwys yr adroddiad.

11.15 am – 12.00 pm

7 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO (Tudalennau 115 - 138)

Ystyried adroddiad gan y Cydlynnydd Craffu (copi ynghlwm) yn gofyn am adolygiad o raglen gwaith i'r dyfodol y pwyllgor a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am faterion perthnasol.

8 ADBORTH GAN CYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Cael y wybodaeth ddiweddaraf gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar Fyrddau a Grwpiau amrywiol y Cyngor

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cynghorydd Hugh Carson Irving
(Cadeirydd)

Y Cynghorydd Gareth Sandilands (Is-
Gadeirydd)

Ellie Chard
Bobby Feeley
Martyn Hogg
Carol Holliday
Alan Hughes

Paul Keddie
Diane King
Terry Mendies
Andrea Tomlin

Aelodau Cyfetholedig dros Addysg sy'n Pleidleisio (Rhifau Eitemau Agenda 5 yn unig)

David Lloyd
Collette Owen

Neil Roberts

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(*Gweler y nodyn isod*)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Iau, 30 Tachwedd 2023 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Ellie Chard, Bobby Feeley, Martyn Hogg, Carol Holliday, Alan Hughes, Hugh Irving (Cadeirydd), Paul Keddie, Terry Mendies a Gareth Sandilands (Is-Gadeirydd)

Aelodau Arweiniol – Y Cynghorydd Julie Mathews, Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol a'r Cynghorydd Gwyneth Ellis, Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Stratego

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes (Swyddog Monitro (GW), Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau (HV-E), Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol a Pherfformiad (IM), Swyddog Cynllunio a Pherfformiad (EH), Cydlynwyr Craffu (RhE a KE) ac Uwch Weinyddwr Pwyllgorau (KJ).

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr Diane King ac Andrea Tomlin.

Rhoddodd y Cydlynwyr Craffu wybod i'r Pwyllgor fod Arweinydd y Grŵp Annibynnol wedi rhoi'r gorau i'w rôl ar y Pwyllgor a'i fod wedi penodi'r Cynghorydd Bobby Feeley i wasanaethu yn ei le fel un o gynrychiolwyr y Grŵp

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni ddatganwyd unrhyw gysylltiad personol na chysylltiad personol oedd yn peri rhagfarn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw faterion brys gyda'r Cadeirydd na'r Cydlynwyr Craffu cyn y cyfarfod.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 28 Medi 2023.

Materion yn codi:

Eitem 5, 'Diweddariad ar Adroddiad Arolwg Ysgol Gatholig Crist y Gair' – cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai adroddiad cynnydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Gorffennaf 2024 ar gyfer craffu pellach. Pwysleisiodd yr Is-Gadeirydd ei bod yn bwysig i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad archwilio a monitro materion sy'n ymwneud ag addysg ar draws y Cyngor, yn enwedig darpariaeth yr awdurdod addysg lleol o ran gwasanaethau a chefnogaeth i ysgolion.

Eitem 8, 'Cynllun Gweithredu Strategaeth Tai a Digartrefedd Sir Ddinbych' – hysbyswyd yr aelodau y byddai rhagor o waith craffu'n cael ei wneud ar gyflawniad y cynllun gweithredu ym mis Tachwedd 2024.

Penderfynwyd: cymeradwyo cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 28 Medi 2023 fel cofnod gwir a chywir o'r gweithrediadau.

5 ADRODDIAD AR Y GOFRESTR RISGIAU CORFFORAETHOL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol yr adroddiad (a ddosbarthwyd ymlaen llaw), gan atgoffa'r aelodau mai pwrpas y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol oedd nodi'r digwyddiadau posibl yn y dyfodol a allai gael effaith niweidiol ar allu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion a Chynllun Corfforaethol 2022 – 2027.

Dywedodd Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau wrth yr Aelodau fod yr adroddiad diweddar ar y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol wedi'i lunio yn dilyn adolygiad ym mis Medi, a bod nifer o newidiadau wedi cael eu gwneud. Roedd yr atodiadau yn yr adroddiadau yn amlygu:

1. Atodiad 1 – crynodeb o'r newidiadau sylweddol.
2. Atodiad 2 - tabl a dadansoddiad o dueddiadau'r Risgiau Corfforaethol.
3. Atodiad 3 – gwybodaeth fanwl am y 13 o Risgiau Corfforaethol.
4. Atodiad 4 – nodyn atgoffa o'r Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg - cytunwyd ym mis Tachwedd 2022 i'w adolygu ym mis Chwefror 2024.

Gofynnwyd i'r Pwyllgor ddefnyddio atodiadau 2 a 3 ar gyfer nodi meysydd i graffu ymhellach arnynt er mwyn llywio eu cynllun gwaith i'r dyfodol.

Eglurodd yr Arweinydd Tîm Cynllunio Strategol a Pherfformiad y bu'r adolygiad yn un cynhwysfawr er mwyn adlewyrchu'r newid o ran strwythur ac amgylchiadau'r Cyngor. Bu'n gyfle hefyd i uno a dad-ddwysau rhai risgiau.

Yn yr adolygiad diwethaf ym mis Chwefror 2023, roedd yna 20 o Risgiau Corfforaethol. O'r risgiau hynny, roedd 9 ohonynt wedi cael eu cyfuno/ dad-ddwysau i lefel gwasanaeth (cyfeirir at hyn ym mharagraff 4.5 yn yr adroddiad). Fe ychwanegwyd dwy risg newydd at y Gofrestr – 51 a 52 – er mwyn adlewyrchu sefyllfa ariannol yr Awdurdod, gan arwain at gyfanswm o 13 o risgiau a nodwyd. Nid oedd saith o'r risgiau hynny yn gyson â'r Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg h.y. yn ddigon difrifol i fod ar y Gofrestr.

Gan ymateb i gwestiynau'r Pwyllgor, dywedodd y Swyddogion:

- Bu'r Tîm Cynllunio Strategol yn ymgysylltu â swyddogion y Tîm Gweithredol Corfforaethol a'r timau rheoli gwasanaeth er mwyn mynd i'r afael â materion rheoli perfformiad a risg.
- Roedd mwy o risg o ran gallu oherwydd y pwysau cyllidebol, ac roedd hynny'n risg gyffredin ar draws pob gwasanaeth.
- Roedd y Tîm Cynllunio Strategol hefyd yn cefnogi proses y gyllideb trwy gasglu gwybodaeth ynghylch effaith toriadau yn y gyllideb ar lesiant cenedlaethau'r dyfodol trwy ganolbwyntio ar garfannau allweddol mewn cymunedau a nodau lles yn yr Asesiad o'r Effaith ar Les.
- Roedd proses y gyllideb yn un gynhwysfawr ac ar y gweill, gan weithio trwy weithdai ar gyfer cynigion i ymdrin ag arbedion mawr. Yn ogystal, roedd y cynigion yn cael eu dosbarthu i'r Aelodau ac roedd cyfarfod Teams yn cael ei drefnu ar gyfer eu hystyried. Er yr arferai'r Gyllideb fod yn 'ddigwyddiad' blynyddol, bydd yn broses barhaus wrth symud ymlaen.
- Roedd y papur Cyfeiriad Strategol, a rannwyd yn flaenorol â'r Aelodau, yn nodi ei fod yn anelu i fod yn Gyngor sy'n trawsnewid beth/ sut mae'n gweithio, yn hytrach na rhoi'r gorau i wasanaethau yn raddol.
- Roedd gwybodaeth am y cynigion wedi'i dosbarthu i'r Aelodau (gweithdai a chyfarfodydd Teams ar gyfer sesiynau holi ac ateb gyda'r Pennaeth Gwasanaeth). Roedd cyfle i'r Aelodau godi pryderon ynghylch unrhyw gynigion yn y cyfarfodydd briffio hynny.
- Yna, roedd rhaid i bob cynnig fynd trwy'r broses ddemocrataidd agored a thryloyw ar gyfer gwneud penderfyniadau e.e. y Cabinet. Os nad oedd yr Aelodau'n hapus â'r penderfyniad a wnaed, roedd cyfle iddynt alw'r penderfyniad i mewn i graffu arno.
- Roedd y gyfraith yn sicrhau bod penderfyniadau sy'n cael eu gwneud gan Awdurdodau Lleol yn cael eu rhannu'n swyddogaethau gweithredol (trwy'r Cabinet, penderfyniad dirprwyedig yr Aelod Arweiniol neu benderfyniad dirprwyedig y Swyddog Arweiniol) a swyddogaethau anweithredol (y Cyngor). Ni allai'r Cyngor wrthdroi penderfyniad y Cabinet. Gallai'r Pwyllgor Craffu herio penderfyniad a gofyn iddo gael ei ailystyried, ond y Cabinet oedd i wneud y penderfyniad terfynol.
- Roedd y Parodrwydd i Dderbyn Risg yn dangos y lefel o risg a ffeirir gan y Cyngor, yn hytrach na lefel y risg ar hyn o bryd.
- Yn genedlaethol, mynegwyd pryder ynghylch plant yn cael eu rhoi mewn lleoliadau heb eu rheoleiddio. Gofynnir am adroddiad gwybodaeth gan Bennaeth y Gwasanaethau Plant, ynghylch a oedd unrhyw blant yn Sir Ddinbych wedi'u lleoli mewn eiddo heb ei reoleiddio.
- Wrth recriwtio Gweithwyr Gofal, roedd yr Awdurdod yn recriwtio ar sail gwybodaeth, sgiliau a phrofiad – nid rhywedd ac oedran. Roedd yr holl ddarpariaethau Cydraddoldeb (Deddf 2010) yn rhan o'r broses recriwtio.
- Yn y sector gofal, yn benodol o ran y swyddi ar y graddfeydd isaf, roedd hi'n anodd cystadlu â chyflogau uwch y sectorau manwerthu a lletygarwch.
- Yn genedlaethol, nid oedd digon o weithwyr cymdeithasol cymwys i lenwi'r swyddi gwag.
- Bu i'r Awdurdod barhau i symleiddio ei broses recriwtio ac ystyried addasrwydd swyddi â graddfeydd gyrfaoel, er mwyn mynd i'r afael â phroblemau o ran recriwtio.

- Byddai twyll ar y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol bob amser - o ystyried nifer y gweithwyr, cwmnïau/ unigolion allanol a'r gwariant. Roedd hi'n bwysig cael rheolyddion clir ar gyfer atal, rhwystro, ymchwilio ac ymdrin â thwyll.
- Roedd yr Awdurdod eisoes yn talu mwy na'r Cyflog Byw Cenedlaethol, felly ni fyddai'r cynnydd i'r Cyflog Byw Cenedlaethol yn cael unrhyw effaith bellach ar ystyriaethau cyllidebol.
- Mewn perthynas â Risg 45 (Newid Hinsawdd), y risg oedd methu â gweithredu'n ddigon cyflym ar amgylchiadau o fewn rheolaeth y Cyngor, a allai arwain at beryglu ei enw da. Nodwyd mai cofrestr o risgiau i fusnes yw'r Gofrestr Risgiau Gorfforaethol – nid y gymuned.
- Er na allai'r Cyngor newid y risg o ddigwyddiad difrifol annisgwyl neu heb ei gynllunio, gallai newid ei brosesau paratoi trwy ei gynlluniau parhad busnes.

Yn ystod y trafodaethau, cyfeiriodd yr Aelod Arweiniol Cydraddoldeb, y Cynghorydd Julie Matthews, at yr awgrym a wnaed gan y Cynghorydd Terry Mendies - mewn perthynas â thargedu merched hŷn wrth recriwtio gweithwyr gofal, yn hytrach na merched ifanc a allai gymryd cyfnod mamolaeth ar draul talwyr ardrethi – fel awgrym cwbl amhriodol a gwahaniaethol tuag at ferched. Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol fod yr Awdurdod yn recriwtio heb roi ffafriaeth i neb mewn perthynas ag unrhyw nodweddiad gwarchoddedig, a bod unigolion sy'n gwneud cais am swyddi yn cael eu recriwtio ar sail eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u profiad, yn hytrach na'u rhywedd neu eu hoedran.

Gofynnodd y Pwyllgor am ragor o wybodaeth ynghylch:

- Nifer y plant dan ofal yr Awdurdod (a'r rheswm dros hynny) sydd wedi'u lleoli mewn eiddo heb ei reoleiddio (risg 50);
- Y ffigyrau ar gyfer risg 31 - Y risg o dwyll a llygredd yn arwain at gollu arian neu enw da ac o bosib yn effeithio ar ddarpariaeth gwasanaeth.

Felly, ar ddiwedd trafodaeth fanwl:

Penderfynwyd: yn amodol ar yr uchod a darparu'r wybodaeth ychwanegol y gofynnwyd amdani, i dderbyn a chydabod –

- (i) y newidiadau a wnaed i'r Gofrestr Risgiau Gorfforaethol yn yr adolygiad ym mis Medi 2023 (Atodiad 3), gan gynnwys statws pob risg yn erbyn Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor (Atodiad 4); a***
- (ii) derbyn a chymeradwyo'r ddogfen gryno (Atodiad 2) sy'n cynnwys statws lliwiau a thueddiadau.***

Ar y pwynt hwn, cymerodd y pwyllgor egwyl o 15 munud.

6 Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM HUNANASESIAD Y CYNGOR O'I BERFFORMIAD

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol a Phennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau yr adroddiad (a ddosbarthwyd ymlaen llaw) a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am berfformiad y Cyngor yn erbyn y Cynllun Corfforaethol hyd at ddiwedd chwarter 2, Medi 2023.

Roedd newidiadau o ran cyflwyniad yr Adroddiad Diweddarau Perfformiad o gymharu â chwarter 1, a amlygwyd o dan adran 4.4 yn yr adroddiad, er mwyn ei gwneud yn haws nodi llwyddiannau corfforaethol a meysydd ar gyfer gwella.

Roedd y Cabinet wedi ystyried yr Adroddiad Diweddarau Perfformiad yr wythnos gynt, gan nodi dau faes perfformiad ar gyfer gwella, a ychwanegwyd at adroddiad chwarter 2:

- Gwasanaethau Amgylcheddol a Thai – rhoi diweddariad ar berfformiad yn erbyn y dangosydd yn ymwneud â chanran y ffyrdd a phalmentydd wedi'u difrodi a wnaed yn ddiogel o fewn yr amser targed.
- Bod y Sefydliad yn rhoi trosolwg o'r cynnig diwylliannol a ddarperir ar draws gwasanaethau'r Cyngor fel rhan o'r cynllun i ddatblygu'r gwaith o gyflwyno'r Strategaeth Ddiwylliannol a sut y byddai hynny'n gysylltiedig â lles personol ac economaidd.

Rhagwelwyd y byddai cynnal perfformiad yn dueddol o fod yn heriol wrth symud ymlaen, o ystyried y pwysau ariannol a'r gostyngiadau anochel i wasanaethau yn sgil hynny.

Rhoddodd y Swyddog Cynllunio a Pherfformiad drosolwg o'r adroddiad, gan egluro mai'r amcan oedd nodi statws y mesuryddion perfformiad ar gyfer pob prosiect, gweithgaredd a naw thema'r Cynllun Corfforaethol.

Ar y cyfan, roedd y sgoriau perfformiad ar gyfer:

- Mesuryddion – oren (derbyniol) a
- Phrosiectau – melyn (profi rhwystrau) ar wahân i'r thema Sir Ddinbych teg, diogel a mwy cyfartal oedd â sgôr coch (blaenoriaeth ar gyfer gwella) oherwydd y problemau parhaus o ran tlodi a diweithdra.

Wrth grynhoi statws y gwahanol Themâu Corfforaethol, dywedodd y Swyddog Cynllunio a Pherfformiad:

Tai o ansawdd yn Sir Ddinbych sydd yn bodloni anghenion pobl -

- Roedd ymyriad newydd 'Fy Nghartref Sir Ddinbych' wedi arwain at lai o unigolion yn datgan eu bod yn ddigartref. Roedd llai o bobl ar y rhestr aros Un Llwybr Mynediad at Dai (ULIMaD), ond roedd y niferoedd yn parhau'n uwch na'r hyn roedd yr Awdurdod yn dymuno ei weld ar y rhestr.
- Bu i bwysau ariannol a diffyg capasiti brofi'n heriol o ran prosiectau effeithlonrwydd ynni cartrefi'r Cyngor er mwyn paratoi ar gyfer Safonau Ansawdd Tai newydd Cymru.

Sir Ddinbych ffyniannus -

- Mae rhai heriau o ran prosiectau mwy yn Ninbych a'r Rhyl yn parhau, oherwydd oedi a phrinder cyllid. Rhagwelwyd y byddai'r cyhoeddiad diweddar o ddyraniad Ffyniant Bro 3 yn mynd i'r afael â'r problemau hyn.
- Gwelwyd cynnydd o ran twristiaeth a gwariant cysylltiedig.

- Roedd cyflogau a swyddi yn parhau'n flaenoriaeth ar gyfer gwella. Cafodd strategaeth economaidd ei llunio, gan ddefnyddio gallu ac arbenigedd allanol gan Swyddfa Comisiynydd Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Sir Ddinbych iachach, hapusach a gofalus -

- Roedd rhai heriau o ran cyflwyno'r dull ysgol gyfan ar gyfer iechyd meddwl.

Sir Ddinbych sy'n dysgu a thyfu -

- Roeddent yn parhau i aros am fesuryddion cyrhaeddiad gan Lywodraeth Cymru er mwyn gallu deall perfformiad ysgolion o fewn y cyd-destun dan sylw.
- Roedd y Rhaglen Moderneiddio Addysg yn parhau i brofi oedi – cafodd diweddariadau penodol eu cynnwys yn yr adroddiad.
- Roedd Cymorth y Blynyddoedd Cynnar, Llwybrau a Sir Ddinbych yn Gweithio yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol.

Sir Ddinbych sydd wedi cysylltu'n well -

- Mae trwsio difrod i ffyrdd a phalmentydd yn parhau'n destun pryder.
- Mae'r terfyn cyflymder 20mya wedi cael ei gyflwyno bellach.

Sir Ddinbych mwy gwyrdd -

- Rydym yn parhau i chwilio am ddulliau ar gyfer mesur y gostyngiad mewn tunelledd carbon o gadwyni cyflenwi.
- Roedd paratodau ar y gweill i adolygu'r strategaeth.

Sir Ddinbych teg, diogel a mwy cyfartal -

- Roedd y rhaglen prydau ysgol am ddim yn ehangu.
- Gwelwyd cynnydd yn y ffigyrau a dderbyniwyd gan Heddlu Gogledd Cymru (HGC) ynghylch trais domestig a throseddau mynych. Deallwyd mai newid i'r dulliau adrodd oedd yn gyfrifol am y cynnydd.
- Mynegwyd pryderon ynglŷn â gweithwyr yn cwblhau modiwlau cydraddoldeb ac roedd sylw'n cael ei roi i hyn.

Sir Ddinbych â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu -

- O ganlyniad i'r pandemig a'r cyfnodau clo yn ei sgil, gwelwyd gostyngiad yn nifer y plant sy'n parhau â'u haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd cynlluniau ar y gweill i ddenu mwy o blant i feithrinfeydd cyfrwng Cymraeg.
- Roedd gwaith ar y strategaeth ddiwylliannol wedi'i oedi ers tro, ond roedd llawer o brosiectau ar y gweill ar gyfer cefnogi'r Gymraeg a diwylliant Cymru trwy leoliadau treftadaeth, twristiaeth, llyfrgelloedd a pharciau cenedlaethol a'r prosiectau ffyniant bro ac ati.

Cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda, ac sy'n uchel ei berfformiad -

Roedd bod yn agored a thryloyw yn rhan o werthoedd craidd y Cyngor. Sefydlwyd y Bwrdd Cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda ac sy'n uchel ei berfformiad er mwyn cynnwys mwy ar y diwylliant sefydliadol. Roedd gweithdy wedi'i drefnu ar gyfer yr holl aelodau ym mis Ionawr 2024, er mwyn ystyried sut roeddent yn dymuno cymryd rhan.

Gan ymateb i gwestiynau'r Pwyllgor, dywedodd y Swyddogion:

- Roeddent ar ei hôl hi o ran perfformiad (3 mis) ac felly o bosibl y byddai materion ynghylch gallu gweithwyr yn cael eu cofnodi ym mis Rhagfyr – o ystyried y cyfyngiad a gafodd ei weithredu ym mis Medi ar swyddi gwag. Byddai effaith newidiadau yn y dyfodol yn cael eu hadrodd yn yr un modd.
- Efallai y bydd angen ailystyried trothwyon/ mesuriadau, gan ddibynnu ar effaith y newidiadau arfaethedig.
- Byddai angen cynnal trafodaethau â'r Cabinet ar y posibilrwydd o gael llai o Themâu Corfforaethol, yn sgil y toriadau i'r gyllideb.
- Dim ond y swyddogaethau yr oedd y Cyngor yn talu amdanynt oedd ar gael trwy system rheoli perfformiad Verto - a ddefnyddir yn gyffredinol ar gyfer adrodd yn hytrach na rheoli perfformiad.
- Byddai'r Bwrdd Cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda ac sy'n uchel ei berfformiad yn edrych ar ddiwylliant y Cyngor ac yn ystyried sut y caiff data Gwybodaeth Perfformiad ei ddefnyddio.
- Roedd yn ddyletswydd statudol i adrodd ar y saith maes llywodraethu allweddol, a nodwyd yn yr adroddiad. Fe wnaethant gyfeirio at faterion megis y prosesau cynllunio corfforaethol, rheoli perfformiad, rheolaeth ariannol, prosesau caffael ac ati, trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn hytrach na'r swyddogaethau a'r gwasanaethau a ddarperir.
- Roedd disgwyl i Fynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) gael ei ddiweddarau ddiwedd 2025 neu ddechrau 2026.
- Wrth ddatblygu'r thema ar gyfer Sir Ddinbych teg, diolch a mwy cyfartal, cyrchwyd gwybodaeth o nifer o ddata cenedlaethol oedd ar gael ynghylch tlodi, gan gynnwys Data Cymru.
- Gellid caffael ffynonellau i'w cynnwys yn y Fframwaith Perfformiad o gyfeiriadau gwahanol, megis:
  - Cyhoeddiadau cenedlaethol
  - Llywodraeth Cymru
  - Cynlluniau gwasanaeth
  - Byrddau Strategol
- Efallai bod modd i'r Cyngor wella cynhyrchiant trwy ddulliau megis Deallusrwydd Artiffisial (AI) / ChatGBT. Byddai angen i'r defnydd ohono roi sylw i egwyddorion moesegol a'r ddeddfwriaeth diogelu data (GDPR).

Mynegodd y Pwyllgor bryder ynghylch canran y rhai sy'n gadael yr ysgol ym mlwyddyn 11, nad ydynt mewn Addysg, Gwaith na Hyfforddiant. Dywedodd y Cydlynnydd Craffu fod adroddiad i'w gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad yn y flwyddyn newydd ar Sicrhau Ymgysylltiad mewn Addysg.

Yn dilyn y drafodaeth

Bu i'r Pwyllgor

Benderfynu: yn amodol ar yr uchod, a bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i'r materion a godwyd yn ystod y drafodaeth o ran gallu'r Cyngor i gyflawni'r gyfres lawn o flaenoriaethau corfforaethol yn ystod cyfnod hir o gyfyngiadau

ariannol, i dderbyn a chydabod y cynnydd a wnaed hyd yma wrth gyflawni Cynllun Corfforaethol y Cyngor yn ystod Chwarter 2 2023/24.

7 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO

Cyflwynodd y Cydlynnydd Craffu'r adroddiad a'r atodiadau (a ddsbarthwyd ymlaen llaw) er mwyn gofyn i'r Pwyllgor adolygu ei raglen gwaith i'r dyfodol.

Roedd cyfarfod nesaf y Pwyllgor Craffu Perfformiad wedi'i drefnu ar gyfer 25 Ionawr 2024, ac roedd dwy eitem ar y gweill ar gyfer rhaglen y cyfarfod hwnnw.

- I. Safonau Gwasanaeth Llyfrgell 2022/23 a
- II. Sicrhau Ymgysylltiad mewn Addysg.

Cafodd yr adroddiad ar y Strategaeth Datblygu Economaidd a Busnes a oedd fod i gael ei gyflwyno yng nghyfarfod mis Ionawr ei symud i gyfarfod mis Mawrth, gyda chaniatâd gan y Cadeirydd.

Atgoffwyd y Pwyllgor gan y Cydlynnydd Craffu, os oedd unrhyw beth yn yr adroddiadau a gyflwynwyd yn y cyfarfod presennol, yr oeddent o'r farn bod angen craffu ymhellach arnynt, y dylent lenwi'r ffurflen yn atodiad 2 ar gyfer cyfarfod nesaf y Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu ym mis Ionawr.

Yn un o gyfarfodydd diweddar y Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu, bu iddynt drafod cynnig i ystyried y prosesau/ gweithdrefnau ar gyfer gwneud cais am gyllid grant e.e. Y Gronfa Ffyniant Gyffredin/ Cronfa Ffyniant Bro, er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflwyno ac ymateb i geisiadau ar fyr rybudd os oedd angen. Roedd angen gwneud mwy o waith mewn perthynas â dirnad diben yr adroddiad a chanlyniadau archwilio'r mater, ond rhagwelwyd y byddai'n cael ei ychwanegu at y rhaglen gwaith i'r dyfodol, yn ystod gwanwyn 2024 yn ôl pob tebyg.

Roedd adroddiad gwybodaeth ynghylch Rheoli Stoc Tai'r Cyngor wedi'i restru ar y rhaglen gwaith i'r dyfodol i'w chyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mawrth 2024. Roedd cyswllt agos rhwng y pwnc hwn ac eitem ar raglen y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 1 Chwefror, ac felly byddai'n cael ei gynnwys yn yr adroddiad hwnnw.

Penderfynwyd: yn amodol ar yr uchod, i gadarnhau rhaglen gwaith i'r dyfodol y Pwyllgor fel y nodir yn Atodiad 1 yr adroddiad.

8 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Dywedodd y Cadeirydd, y Cynghorydd Hugh Irving, wrth y Pwyllgor nad oedd wedi gallu mynychu un o gyfarfodydd Bwrdd Prosiect Adeilad y Frenhines yn ddiweddar, gan ei fod ar ei wyliau. Cynhelir cyfarfod nesaf y Bwrdd yr wythnos nesaf, a bydd yn mynychu'r cyfarfod hwnnw.

Adroddodd yr Is-Gadeirydd, y Cynghorydd Gareth Sandilands ar un o gyfarfodydd diweddar y Grŵp Craffu Cyfalaf y bu iddo ei fynychu. Yn y cyfarfod hwnnw, bu i'r Grŵp ystyried cynigion ariannol ar gyfer Prosiect Felodrom Rhuthun, estyniad i

adeilad yr ysgol, ceisiadau ariannol ar gyfer gwneud mân addasiadau, yn ogystal â sut y byddai cyllid cyfalaf yn cael ei wario yn y dyfodol. Bu i'r Pwyllgor

Benderfynu: derbyn yr adroddiadau a dderbyniwyd ar lafar.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.20pm

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y cyfarfod	25 Ionawr 2024
Aelod / Swyddog Arweiniol	Gill German (Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc)
Pennaeth Gwasanaeth	Geraint Davies (Pennaeth Addysg)
Awdur yr adroddiad	Wayne Wheatley Gwaith Cymdeithasol Addysg
Teitl	Hyrwyddo Presenoldeb Ysgol ac Ymgysylltiad mewn Addysg

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Mae'r adroddiad yn cyflwyno'r sefyllfa bresennol o ran presenoldeb ysgol ac ymgysylltiad mewn addysg a'r ymateb i ymdrin â materion pan fo pryder ar lefel disgybl unigol yn Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Darparu gwybodaeth ac egluro'r mesurau i gefnogi disgyblion diamddiffyn i ail-ymgysylltu gyda'u haddysg a dyfnhau dealltwriaeth o'r cyd-destun rhanbarthol a chenedlaethol wrth ymdrin â'r lefel gyfredol o bryder yn genedlaethol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Gwahoddir y pwyllgor Craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i adnabod unrhyw faterion a godwyd sydd angen eglurhad neu archwilio pellach yn y dyfodol.

4. Manylion yr adroddiad

Cyd-destun

- 4.1 Roedd cyfraddau presenoldeb ysgolion ym mlwyddyn ysgol 2018/19 cyn y pandemig ar gyfer ysgolion cynradd yn 94.8% ac ysgolion uwchradd yn 93.7%.

- 4.2 Mae ystadegau Llywodraeth Cymru ar gyfer Medi 2022 i Fehefin 2023 yn dangos fod y gostyngiad mewn presenoldeb dros y tair blynedd ddiwethaf ar draws awdurdodau Cymru yn sylweddol gyda chyfartaledd cyffredinol ar draws awdurdodau yn 88.9% rhwng y cynradd a'r uwchradd.
- 4.3 Mae [Jeremy Miles AS](#) hefyd wedi cyhoeddi cynlluniau yn ddiweddar i ddod â Chymru yn unol â Lloegr ble mae absenoldeb cyson yn cael ei ddiffinio fel colli 10% o sesiynau hanner diwrnod (30 sesiwn) yn hytrach na'r gyfradd absenoldeb gyfredol o 20% o absenoldeb cyson sy'n gyfwerth â 60 sesiwn hanner diwrnod y flwyddyn.
- 4.4 Mae Sir Ddinbych wedi cael cyllid ychwanegol gan LIC trwy'r Grant Addysg Awdurdod Lleol i ymdrin a chefnogi addysg ac ysgolion. Rydym yn datblygu cysylltiadau cymunedol cydlynol mewn awdurdodau i ymdrin â'r duedd gyfredol hon a chanolbwyntio ar berthyn cymunedol a mynediad at wasanaethau sy'n sicrhau fod plant yn defnyddio eu hawl i addysg ond hefyd yn cael gwasanaethau sy'n ehangach na dim ond addysg yn unig.
- 4.5 Mae'r canllawiau a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan LIC yn nodi'r canolbwynt hwn o fewn ei deitl [Perthyn, Ymgysylltu a Chyfranogi](#).
- 4.6 Mae'r termau cymuned a pherthyn yn ganolog i sefyllfa'r llywodraeth a'r ALI ar fynd i'r afael â'r lefelau isel o ail-ymgysylltu disgyblion yn ôl i addysg.
- 4.7 Mae'r "termau" uchod nawr yn gyrru'r canllawiau LIC a gyhoeddwyd yn ddiweddar i ymdrin â phwysigrwydd hyrwyddo presenoldeb a'r gwahaniaeth y gall hyn ei wneud i ganlyniadau a chyfleoedd plant y tu hwnt i'w haddysg statudol.
- 4.8 Bydd y canllawiau hyn yn ffurfio rhan o'r gweithdrefnau presenoldeb presennol ar gyfer ysgolion yn Sir Ddinbych, gan adlewyrchu, ble fo angen, y themâu allweddol a'r disgwyliadau o ran camau gweithredu gan awdurdodau lleol.
- 4.9 Mae Adran Addysg Sir Ddinbych yn darparu Polisi Presenoldeb enghreifftiol i ysgolion sy'n sicrhau cydymffurfiaeth, rheolaeth effeithiol a chefnogaeth. Mae'r polisi yn **Atodiad 1** gyda chrynodeb o gyd-destun yn **Atodiad 2**.

Gweledigaeth a Chwmpas

Nid oes un ateb, un grŵp neu un gwasanaeth y gall ymdrin â'r mater hwn.

- 4.10 Rhaid i'r ALI edrych ar sut rydym yn defnyddio'r diwygiadau diweddar yn y cwricwlwm cenedlaethol, Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thriwlynlys Addysg 2018, a'r adnoddau a'r cysylltiadau o fewn yr awdurdod ond hefyd o fewn ei sector busnes a masnach i gynnig cysylltiadau ehangach a chysylltiedig i ehangu cyfleoedd i'n plant yn Sir Ddinbych.
- 4.11 Mae cwmpas yr uchod yn ymdrin â nifer o faterion mae plant yn delio â nhw yn ddyddiol, apathi, digalondid ac yn fwy pryderus, iechyd meddwl a lles sydd wedi cynyddu'n sylweddol ers y pandemig. Mae gan y rhan fwyaf os nad bob atgyfeiriad gan ysgolion i'r Gwasanaeth Lles Addysg thema sy'n ailadrodd o'r materion uchod a'r cwestiwn i'w ateb yw sut y gallwn newid y dirwedd hon gyda'n gilydd a chynnig cyfle a gweledigaeth pendant.

Datganiad Sefyllfa

- 4.12 Yn bresennol mae perfformiad cyffredinol Sir Ddinbych yn 90.1%, y cyfartaledd ar draws Cymru o Fedi i Dachwedd 2023 yw 91.3%. Mae dadansoddiad manylach o'n sefyllfa bresennol o ran Presenoldeb a chefnogaeth gyfredol ar gael yn **Atodiad 3**.

Arfer Da

- 4.13 Mae dull ysgol gyfan yn gyffredin ar draws ysgolion Sir Ddinbych ble gall yr holl staff beth bynnag fo'u swyddogaeth wneud gwahaniaeth i blentyn mewn ysgol sy'n gosod y plentyn yn ganolog i'r holl waith sydd â diddordeb cyffredin o ddysgu, gofal a lles. Mae gan ysgolion dimau bugeiliol a staff cefnogi yn gweithio gyda disgyblion i wella canlyniadau dysgu ond hefyd deall gofal ein dysgwyr diamddiffyn sydd â phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod, materion teuluol cymhleth, tlodi, anfantais a nifer cynyddol o broblemau iechyd meddwl, gorbryder ac ymddieithrio.
- 4.14 Mae cyfres o ganllawiau wedi eu creu i gefnogi ysgolion a theuluoedd i ddeall y disgwyliadau o ran presenoldeb da a hefyd i roi eglurder trwy gyfres o gwestiynau cyffredin. Mae enghreifftiau o'r rhain yn **Atodiadau 4, 5 a 6**.

Rhybuddion Cosb Benodedig

Mae cod ymddygiad rhybudd cosb benodedig yn Sir Ddinbych yn galluogi'r awdurdod i gyhoeddi llythyrau rhybudd i riant yn seiliedig ar dystiolaeth presenoldeb ysgol disgybl. Mae hwn yn hysbysiad cynnar i'r rhiant ar ôl cyswllt rheolaidd gan yr ysgol fod presenoldeb gwael yn bryder parhaus. Gall rhieni gael dirwy pan nad oes ymateb i'r rhybuddion hyn o fewn cyfnod rhesymol.

Cymerir y mesurau hyn fel dewis olaf ac mewn achosion eithriadol yn unig pan fo'r holl ymdrechion i ymgysylltu â rhiant wedi methu gan yr ysgol, mae hyn yn unol â'r canllawiau cyfredol gan LIC a'r datganiad gan Jeremy Miles, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg.

Cymerir camau hefyd pan nad yw dirwyon yn cael eu talu ac yn yr amgylchiadau hyn (43 diwrnod) mae adroddiad a ysgrifennir gan y swyddog lles addysg yn cael ei gyfeirio at y gwasanaethau cyfreithiol.

Mae'r mater yn mynd yn ôl i'r drosedd wreiddiol sef **“mae rhiant yn euog o drosedd os yw eu plentyn o oedran ysgol gorfodol, sy'n ddisgybl cofrestredig mewn ysgol, yn methu â mynychu'n rheolaidd** - Adran 444 (1) Deddf Addysg 1996.

Rhybuddion Cosb Benodedig	Blwyddyn Ysgol	Rhybudd a gyflwynwyd	Dirwyon a Gyflwynwyd
	2021 /2022	42	7
	2022/2023	234	22
Blwyddyn Ysgol Gyfredol	2023/2024	103	5

Gweler **Atodiad 7** i gael mwy o wybodaeth am gwestiynau cyffredin am y broses Rhybudd Cosb Benodedig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1 Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud sir Ddinbych yn lle ble mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a chyda'r sgiliau i wneud hynny. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn rywle y gall pobl ifanc ffynnu a chael y cychwyn gorau mewn bywyd beth bynnag fo'r problemau neu heriau maent yn eu hwynebu.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Yn bresennol mae'r awdurdod lleol (ALI) yn cael eu cefnogi gan grantiau allanol i ymdrin â'r lefel gyfredol o bryder yn genedlaethol ac yn lleol ynglŷn ag effaith presenoldeb gwael a'r cynnydd i adennill a rhagori ar y lefelau a gyrhaeddwyd yn 2018/19.

6.2 Pe byddai'r arian yn gostwng yn y setliad gan LIC yn 2024/25 byddai angen cynnal adolygiad i edrych ar gyfeiriad strategol y sir yn ymwneud â buddsoddiad yn y dyfodol i gefnogi'r maes blaenoriaeth uchel hwn. Mae gan Sir Ddinbych ddealltwriaeth glir mai blaenoriaeth gyfredol LIC gan y Gweinidog Addysg yw ymgysylltu â dysgwyr.

6.3 Bydd arolygiadau o'n hysgolion gan Estyn yn blaenoriaethu'r maes hwn o berfformiad yn seiliedig ar fuddsoddi grantiau a sut mae ysgolion yn ymdrin â'r maes gwaith hwn. Bydd perfformiad yr awdurdod i ddatblygu cyfle i bobl ifanc yn Sir Ddinbych yn cael ei graffu ar draws nifer o wasanaethau.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Nid oes angen gwneud penderfyniad na chynnig ar gyfer newid ac felly nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Bu i drafodaethau gyda phenaethiaid yn ddiweddar (Tachwedd 2023) drafod y sefyllfa bresennol ac amlygu canllawiau LIC diweddar "Perthyn, Ymgysylltu a Chyfranogi". Roedd cydnabyddiaeth fod rhaid i ysgolion edrych ar sut maent yn gweithio gyda theuluoedd gan ganolbwyntio ar ddull ysgol gyfan sy'n cynllunio, cefnogi ac integreiddio gofal disgyblion i gynnal a gwella ymgysylltiad ag addysg.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Gweler Adran 6

10. Beth yw'r risgiau ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

10.1 Bydd y risgiau o beidio â chyflawni nod strategol LIC a'r ALI o bosib yn gweld nifer is o blant yn mynd i'r ysgol yn rheolaidd yn Sir Ddinbych gan effeithio ar eu canlyniadau a'u dyfodol.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Deddf Addysg 1996 - Adran 444

11.2 Caiff pwerau'r Pwyllgor Craffu mewn perthynas â'r mater hwn eu nodi yn Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 7 o Gyfansoddiad y Cyngor.

Os mabwysiadir gan yr ysgol, rhaid
ychwanegu logo'r ysgol yma, yn ogystal â
logo CSDd

Atodiad 1

Polisi Presenoldeb

* At ddibenion y polisi hwn, mae'r term 'ysgol' yn cyfeirio at ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir, ynghyd ag unedau cyfeirio disgyblion (UCDau).

Enw'r Ysgol Name of school	XX
Cyfeiriad a Chod Post Address and post code	XX
Rhif ffôn Phone number	XX
Cyfeiriad e-bost ar gyfer y polisi hwn Email address for this policy	XX
Dolen we i'r polisi Web link to policy	XX

Enw'r polisi Name of policy	Polisi Presenoldeb
Rhif y fersiwn o'r Polisi Policy version number	Medi 2022 V4
Dyddiad cymeradwyo'r Polisi'n ffurfiol gan y Corff Llywodraethol Date Policy formally approved by Governing Body	XX
Dyddiad y daw'r Polisi'n effeithiol Date Policy becomes effective	XX
Dyddiad Adolygu Review Date	XX
Arwyddwyd (Pennaeth) Signed (headteacher)	XX
Arwyddwyd (Cadeirydd y Corff Llywodraethu) Signed (chair of governing body)	XX
Mae gwybodaeth am y polisi hwn ar gael i rieni/gofalwyr Information about this policy is available to parents/carers	

Datblygwyd y Polisi gan Policy developed by	Wayne Wheatley
Dyddiad mabwysiadu gan JMT y Gwasanaethau Addysg a Phlant Date adopted by Education and Children Services JMT	Medi 2017
Dyddiad rhannu'r Polisi gwreiddiol ag ysgolion Sir Ddinbych Original policy date issued to Denbighshire schools	Medi 2015
Rhif a dyddiad y Fersiwn Version number and date	V4 01/09/2022
Datblygwyd y fersiwn gan Version developed by	W. Wheatley
Dyddiad Adolygiad Blynyddol Annual review date	Awst 2023
Dyddiad cwblhau'r asesiad Lles Well-being assessment completed and date	Awst 2017

[V.4]

CYNGOR SIR DDINBYCH
POLISI AC YMARFER

1. CYFLWYNIAD
2. BWRIAD
3. ABSENOLDEB WEDI'I AWDURODI/HEB EI AWDURDODI
4. CYFRIFOLDEBAU YSGOLION
  - 4.1 AILINTEGREIDDIO DISGYBLION AR ÔL ABSENOLDEB
  - 4.2 OFFERYN ARCHWILIO HUNANWERTHUSO YSGOL
5. CYFRIFOLDEBAU RHIENI
  - 5.1 FFRAMWAITH STATUDOL
6. CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD LLEOL
  - 6.1 CYFRIFOLDEBAU'R GWASANAETHAU ADDYSG (GWASANAETH LLES ADDYSG)
  - 6.2 ATGYFEIRIADAU I'R GWASANAETH LLES ADDYSG
  - 6.3 MONITRO A CHYMORTH GAN YR AWDURDOD LLEOL
  - 6.4 CYFRIFOLDEBAU'R GWASANAETHAU PLANT
  - 6.5 POLISI CEFNOGI PLANT SY'N DERBYN GOFAL (LAC)
  - 6.6 RHWYDWEITHIAU A PHARTNERIAETHAU AMLASIANTAETHOL
  - 6.7 Y GWASANAETH NYRSIO YSGOL AC ASIANTAETHAU IECHYD ERAILL
  - 6.8 CYSYLLTIADAU AG AWDURDODAU LLEOL ERAILL
7. RHYBUDD COSB BENODEDIG
8. GWYLIAU TEULUOL YN YSTOD Y TYMOR
9. GWYLIAU TRAMOR ESTYNEDIG
10. PLANT SY'N COLLI ADDYSG
11. DIOGELU

12. ADDYSG DDEWISOL YN Y CARTREF

Canllawiau a Dogfennau Deddfwriaethol Allweddol ar gyfer cyfeirio i ddilyn

Atodiad 1 GWEITHDREFN PRESENOLDEB SIR DDINBYCH – ARWEINIAD I YSGOLION

Atodiad 2 Arferion Da – Dadansoddi Data Presenoldeb

Atodiad 3 Cynllun Cefnogi Presenoldeb (Monitro Disgybl yn Unigol)

Atodiad 4 Hunanwerthuso Presenoldeb – TYMHOROL 201?- OFFERYN ARCHWILIO

Atodiad 5 POLISI PLANT SY’N DERBYN GOFAL (LAC) YSGOLION SIR DDINBYCH

Atodiad 6 Ffurflen Atgyfeirio i’r Gwasanaeth Nyrsio Ysgol

Atodiad 7 Canllaw Rhieni i Fonitro Presenoldeb yn Ysgolion Sir Ddinbych

1. CYFLWYNIAD

Mae Cyngor Sir Ddinbych wedi gwneud datganiad clir o fwriad o ran presenoldeb ysgol gyda chyflwyno gweithdrefn presenoldeb i'w chadarnhau a'i gweithredu ar draws pob ysgol yn y Sir.

Bwriad y weithdrefn enghreifftiol hon yw cyflwyno datganiad trosfwaol o brotocolau ac arferion mewn perthynas â rheoli a hyrwyddo presenoldeb ysgol yn Sir Ddinbych.

Mae'r polisi yn dilyn y canllawiau a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru ar bresenoldeb ysgol a Rhybuddion Cosb Benodedig ar gyfer presenoldeb ysgol diawdurdod.

Mae ysgolion yn gosod ystod o dargedau presenoldeb a thargedau absenoldeb ar gyfer disgyblion o oedran statudol (h.y. o ben blwydd plentyn yn bump oed yn y dosbarth Derbyn i ddydd Gwener olaf Mehefin, a lle bo'r plentyn yn un ar bymtheg erbyn diwedd gwyliau haf y flwyddyn ysgol honno) ac yn ymgorffori'r rhain yn eu cynlluniau allweddol. Mae'r Awdurdod Lleol yn rhoi cymorth i ysgolion osod eu targedau eu hunain gan ddefnyddio ffigyrau o Set Ddata Graidd Cymru Gyfan ar Bresenoldeb.

Bydd partneriaethau gweithredol ac ystyrlon ag ysgolion, disgyblion ac asiantaethau eraill yn hanfodol i gyflawni'r targedau hyn yn llwyddiannus.

2. BWRIAD

Er mwyn gwella lefelau presenoldeb a phrydlondeb ysgolion, bydd yr Awdurdod Lleol yn dilyn pum strategaeth allweddol:

- Darparu cymorth a her i ysgolion, canolbwyntio adnoddau ar yr ysgolion hynny lle canfuwyd yr anghenion mwyaf.
- Datblygu ystod o ddangosyddion perfformiad ac wedyn gosod targedau realistig ond heriol gan ddefnyddio'r Set Ddata Graidd.
- Darpariaeth ar lefel ysgol i roi cymorth i ddisgyblion unigol sy'n profi anawsterau o ran mynychu ysgol yn rheolaidd, gan weithio gyda rhieni/gofalwyr i wella addysg y disgyblon a sicrhau ymroddiad.
- Darparu cymorth teg i rieni, cydbwysu cymorth gyda phwyslais ar sicrhau bod pob rhiant yn cyflawni ei gyfrifoldebau cyfreithiol o ran presenoldeb ysgol.

- Datblygiad parhaus arferion gweithio amlasiantaethol effeithiol ar lefel ysgol er mwyn hwyluso ymyrraeth gynnar a sicrhau cysondeb a gwelliant o ran lefelau cyflawniad disgyblion.

Wrth ddatblygu'r polisi ac arferion o ran hyrwyddo presenoldeb ysgol, bydd Cyngor Sir Ddinbych yn cydnabod y cyd-destun cenedlaethol a blaenoriaethau'r llywodraeth ganolog ac yn cydbwysu hyn â'r angen i ymateb i'r cyd-destun lleol a'r blaenoriaethau arbennig yn Sir Ddinbych.

Swyddog arweiniol yr Awdurdod Lleol â chyfrifoldeb dros ddatblygu polisi ac arferion o ran presenoldeb ysgol fydd Arweinydd Tîm y Gwasanaeth Lles Addysg.

Fframwaith Arolygu Estyn

Mae dull gweithredu Estyn wrth arolygu Ysgolion ac Unedau Atgyfeirio Disgyblion ar draws Cymru wedi newid i alinio gyda phersonoli Cwricwlwm i Gymru newydd.

Yn hytrach na chanolbwyntio ar raddio crynodol bydd Estyn yn nodi mewn adroddiadau arolygon pa mor dda mae darparwyr yn helpu disgyblion i ddysgu.

3. ABSENOLDEB WEDI'I AWDURDODI / HEB EI AWDURDODI

- Mae'n hanfodol pwysleisio bod dau fath o absenoldeb: un wedi ei awdurdodi ac un heb ei awdurdodi. Efallai y bydd angen atgoffa rhieni nad yw llythyr neu alwad ffôn yn ei hun yn awdurdodi absenoldeb, **dim ond derbyniad y Pennaeth o'r eglurhad a gynigiwyd trwy'r llythyr neu alwad ffôn sy'n awdurdodi'r absenoldeb. Rhaid hysbysu rhieni ynglŷn â'r penderfyniadau hyn er mwyn peidio â drysu pethau yn ddiweddarach neu os bydd materion yn cyrraedd proses gyfreithiol.** Bydd ysgolion y dilyn Gweithdrefnau Presenoldeb Sir Ddinbych er mwyn monitro, cefnogi ac ymdrin â materion presenoldeb. Mae'n allweddol fod ysgolion yn gweithredu Cynllun Cefnogi Presenoldeb gyda disgybl sy'n achosi pryder yn gynnar yn y broses fonitro i weithio gyda phawb sy'n briodol a chofnodi camau gweithredu'r ysgol i reoli'r pryder o ran presenoldeb. Bydd hyn yn rhan o'r dystiolaeth sydd ei hangen i atgyfeirio achos i Wasanaeth Lles Addysg yr awdurdod lleol.

Dylai ysgolion ddatblygu perthynas weithio agos gyda'r Gwasanaeth Lles Addysg er mwyn hyrwyddo presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol.

Caiff absenoldebau o'r ysgol eu hawdurdodi os gall y rhiant/gofalwr brofi unrhyw rai o'r amddiffyniadau statudol a ganlyn:

- nad oedd y disgybl yn gallu mynychu oherwydd salwch neu reswm anochel arall; neu
- roedd y disgybl yn absennol ar ddiwrnod sydd wedi'i neilltuo ar gyfer ymlyniad crefyddol gan y corff crefyddol y mae rhieni'r plentyn yn perthyn iddo; neu
- roedd yn absennol oherwydd nad yw'r ysgol y mae'r plentyn yn ddisgybl cofrestredig ynddi o fewn pellter cerdded ac nad yw'r Awdurdod Lleol wedi gwneud unrhyw drefniadau addas. *Gweler y ddolen at Bolisi Cludiant ysgol Cyngor Sir Ddinbych am ragor o wybodaeth.

<https://www.denbighshire.gov.uk/en/your-council/strategies-plans-and-policies/education-and-schools/school-transport-policy.pdf>

- Os yw'r plentyn yn absennol â chymeradwyaeth yr ysgol, am ba reswm bynnag, ystyrir nad oes unrhyw drosedd wedi'i chyflawni. Felly, mae penderfyniad yr ysgol i awdurdodi neu wrthod awdurdodi absenoldeb yn ffactor hollbwysig wrth i'r Awdurdod Lleol benderfynu a yw am erlyn.
- Mae angen eglurhad ar gyfer pob absenoldeb. Os na chynigir eglurhad caiff yr absenoldeb ei drin fel un heb ei awdurdodi.
- Absenoldeb heb ei awdurdodi yw absenoldeb sydd heb ei gymeradwyo gan Bennaeth yr ysgol. Mae absenoldeb rheolaidd, heb ei awdurdodi, yn drosedd yn ôl y gyfraith.
- Mae absenoldeb a ganiateir gan rieni yn aml yn anoddach i'w ganfod nag unrhyw fath arall o absenoldeb, ac mae yr un mor niweidiol i brofiadau addysgol disgybl ag unrhyw ffurf arall o absenoldeb. Os bydd gan staff yr ysgol reswm i amau dilysrwydd esboniad rhiant dros yr absenoldeb dylid ei drin fel absenoldeb heb ei awdurdodi a'i gyfleu wrth y rhiant neu'r gofalwr
- Gan fod pob absenoldeb i'w drin fel un heb ei awdurdodi onid yw'r ysgol yn cytuno ar eglurhad boddhaol, a hyd y bydd wedi gwneud hynny, mae'n bwysig fod gan ysgolion weithdrefnau a ddilynir yn gyson i fynd ar drywydd esboniadau ac i ddiwygio cofrestrï. Byddai gweithdrefnau o'r fath yn cynnwys cais am gyngor meddygol gan weithwyr meddygol proffesiynol.

4. CYFRIFOLDEBAU RHIENI

Ysgolion sy'n bennaf gyfrifol am gefnogi presenoldeb disgyblion ac am ymateb i anawsterau a materion a fydd efallai'n arwain at ddiffyg presenoldeb gan ddilyn Gweithdrefnau Presenoldeb Cyngor Sir Ddinbych (gweler Atodiad 1).

Dylai ysgolion fabwysiadu ymagwedd gadarnhaol a rhagweithiol tuag at faterion o ran presenoldeb. Gall ysgolion sy'n annog rhieni i gymryd rôl weithredol yn addysg eu plant chwarae rôl fawr o ran gwella lefelau presenoldeb a phrydlondeb a lleihau absenoldeb.

Rhaid i ysgolion gael prosesau a systemau sy'n cofnodi absenoldeb yn gywir sy'n gosod pwyslais ar fonitro disgyblion unigol sy'n achosi pryder yn wythnosol i alluogi'r ysgol i ostwng cyfraddau absenoldeb yn effeithiol.

Dylai Cyfarfodydd Tîm Rheoli wythnosol a'r rhai sy'n gyfrifol am fonitro absenoldeb o'r ysgol adnabod y disgyblion hynny sydd angen cynlluniau cefnogi presenoldeb gan weithio gyda'r rhiant, staff ysgol ac asiantaethau eraill i sicrhau patrwm o bresenoldeb ysgol rheolaidd i'r disgybl.

Bydd yn ofyniad cyfreithiol i ysgolion:

- Gynnal cofrestr presenoldeb yn unol â Rheoliadau (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010*. Mae'r gofrestr yn ddogfen gyfreithiol a rhaid ei chadw'n gywir. Efallai y gelwir am ddefnyddio cofrestr mewn achos llys fel tystiolaeth wrth erlyn diffyg presenoldeb, neu gyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig.
* <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2010/1954/made>
- Cadw cofnod cywir ar gyfer pob sesiwn ysgol i ddangos p'un a oedd disgybl yn bresennol, yn absennol a ph'un a oedd hynny ag awdurdod neu heb awdurdod (yn ôl y meini prawf a nodir gan Ddeddf Addysg 1996)*. Mae'n allweddol bod staff cofrestru yn defnyddio'r codau cofrestru priodol ar gyfer cyflawni'r gwaith hwn.
*<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/contents>
- Rhaid i holl ysgolion Sir Ddinbych ddefnyddio codau cofrestru Llywodraeth Cymru. Gweler y ddolen isod am ragor o wybodaeth:
<http://dera.ioe.ac.uk/565/1/100628attendancecodes4ien.pdf>
- Atgoffa rhieni mai penderfyniad y Pennaeth yw p'un a fydd absenoldeb yn cael ei awdurdodi ai peidio.
- Rhaid i ysgolion sicrhau bod cofrestru'n cael eu diweddarau'n ddyddiol i sicrhau bod y data sy'n cael ei ddadansoddi gan y tîm data canolog a'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gywir.
- Gosod targedau blynyddol i leihau absenoldeb a chyflwyno'r targedau hyn yn unol â'r rheoliadau statudol. Dylid cyflwyno targedau i:
<http://gwe-sms.blahwebserver.com/Account/Login> (Nodwch Os Gwelwch yn Dda: dolen gyfyngedig yw hon nad yw ond yn hygyrch i Benaethiaid ag enw defnyddiwr a chyfrinair).
- Mae'n ofynnol trwy gyfraith i ysgolion gael polisi presenoldeb ac felly

argymhellir yn gryf iddynt fabwysiadu Gweithdrefn Presenoldeb Cyngor Sir Ddinbych (Gweler Atodiad 1). Dylid personoli'r canlynol ar gyfer pob ysgol:

- Cyfathrebu gwybodaeth glir i rieni'n rheolaidd trwy brosbectws yr ysgol, cylchlythyrau, nosweithiau rhieni a thrwy wefannau ysgol. Dylai rhieni dderbyn gwybodaeth gywir a manwl gan yr ysgol ynghylch presenoldeb ar lefel y plentyn a pherfformiad yr ysgol yn gyffredinol.
- Amseroedd agor a chau'r ysgol gyda phwyslais ar yr angen i blentyn gyrraedd yn brydlon.
- Rhaid i staff dynodedig yr ysgol fod yn ymwybodol o bwysigrwydd monitro data presenoldeb gan edrych ar gynnydd, tueddiadau a chodau cofrestru'n rheolaidd. Er mwyn i ysgol fod yn effeithiol, mae angen i staff dynodedig ddadansoddi data ar lefel disgyblion unigol yn wythnosol.
- Sicrhau bod staff gweinyddol yr ysgol yn deall gweithdrefnau presenoldeb SIMS a'u bod yn gallu rhoi cymorth i dîm rheoli'r ysgol drwy lunio adroddiadau ar bresenoldeb.
- Sicrhau cysylltiad ar y diwrnod cyntaf â rhieni/gofalwyr, yn enwedig o ran disgyblion y mae'r ysgol yn gwybod bod eu lefelau presenoldeb yn wael neu fel arall sydd efallai mewn perygl.
- Yn achos bod absenoldeb wedi'i awdurdodi, dylai'r ysgol barhau i fod yn wyladwrus am batrymau a all ddatblygu o ran diffyg presenoldeb.
- Rhaid i ysgolion gael llywodraethwr a enwyd sydd â chyfrifoldeb dros bresenoldeb sy'n derbyn adroddiad tymhorol ar berfformiad a gyflwynir gan y Pennaeth mewn cyfarfodydd llywodraethwyr.
- Rhaid i ysgolion fod wedi neilltuo uwch aelod allweddol o staff â chyfrifoldeb dros bresenoldeb, monitro a'r gweithgareddau uchod.

Atodir 'Arferion Da: Canllawiau i Ysgolion' yn atodiadau'r ddogfen hon. (Gweler Atodiad 2).

4.1. AILINTEGREIDDIO DISGYBLION YN DILYN ABSENOLDEB

Ar ôl unrhyw gyfnod o absenoldeb, dylai ysgolion ystyried a yw'r plentyn angen cefnogaeth i ailintegreiddio yn ô i'r ysgol. Gallai Cynllun Cefnogi Osgoi'r Ysgol ar Sail Emosiwn/Presenoldeb gynorthwyo i ailintegreiddio a monitro'r disgybl yn yr ysgol o ran cynnydd neu ddirywiad (gweler Atodiad

3), dylid ei ddefnyddio a'i adolygu yn rheolaidd gan ysgolion i gynorthwyo'r broses hon ac mae angen rheoli bob achos ar sail unigol.

- Dylid penodi gweithiwr allweddol a enwyd y mae'r disgybl yn gyfforddus ag ef neu hi i gefnogi'r disgybl.
- Trafod Cynllun Cefnogi Presenoldeb wedi'i gefnogi a'i gytuno â'r plentyn, rhiant a'r ysgol.
- Rhaid i'r gefnogaeth a nodir o fewn y Cynllun Cefnogi Presenoldeb fod ar waith yn barod i'r plentyn ddychwelyd i'r ysgol.
- Rhaid i'r disgybl deimlo ei fod yn cael ei groesawu a'i gefnogi ar ei ddiwrnod cyntaf.
- Mae angen i'r gweithiwr allweddol a nodwyd gynnal ôl-drafodaeth â'r plentyn ar ddiwedd pob diwrnod trwy gydol y cyfnod ailintegreiddio i ddileu unrhyw broblemau sy'n gallu cyfrannu at wneud i'r plentyn beidio â dychwelyd.

4.2. OFFERYN ARCHWILIO HUNANWERTHUSO YSGOL

Bydd pob ysgol yn ymgymryd â'r Offeryn Archwilio Hunanwerthuso (gweler Atodiad 4) yn flynyddol. Nodweddion allweddol o'r archwiliadau hyn yw cofnodi camau allweddol a meysydd i'w gwella.

- Dadansoddi data presenoldeb
- Archwilio gweithdrefnau presennol
- Arolygu dogfennau sy'n gysylltiedig â phresenoldeb
- Asesu cyfathrebu â rhieni
- Ystyried y strategaethau a ddefnyddiwyd i hyrwyddo presenoldeb
- Gwerthuso'r ymateb i ymholiadau'r Awdurdod Lleol
- Canfod anghenion hyfforddi yn yr ysgol

Bydd yr archwiliad yn ffurfio rhan o'r gwaith â'r Awdurdod Lleol i fynd i'r afael â'r meysydd a nodwyd o fewn y Cynllun Gwella Ysgol. Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn cefnogi ysgolion yn y broses hon.

(Mae copïau o'r dogfennau hyn ar gael yn electronig trwy Fewnrwyd CSDd - at ddefnydd addysg yn unig.)

5. CYFRIFOLDEBAU RHIENI

At ddibenion Deddf Addysg 1996, mae 'Rhiant' yn golygu y rhieni naturiol/gofalwyr pa un a ydynt yn briod ai peidio; mae'n cynnwys unrhyw unigolyn sy'n rhoi gofal dydd i ddydd i blentyn neu unigolyn ifanc, er nad yw'n rhiant naturiol.

Mae bod â gofal am blentyn neu unigolyn ifanc yn golygu fod yr unigolyn y

mae'r plentyn yn byw gydag o ac sy'n gofalu am y plentyn, waeth beth yw ei berthynas â'r plentyn, yn cael ei ystyried yn rhiant mewn cyfraith addysg

Gall rhieni wneud llawer i gefnogi presenoldeb rheolaidd a phrydlon eu plentyn. Dylai rhieni:

- Sicrhau bod arferion da ar waith yn y cartref i baratoi eu plentyn am y diwrnod ysgol dilynol (er enghraifft, bod ei fag ysgol wedi'i bacio, y wisg ysgol yn barod, trefn amser gwely sy'n briodol i oed y plentyn, cychwyn buan da yn y bore sy'n cynnwys brecwast).
- Sicrhau bod eu plentyn cyn cyrraedd yr ysgol yn brydlon bob bore.
- Hysbysu'r ysgol ar ddiwrnod cyntaf absenoldeb eu plentyn a diweddarau'r ysgol yn rheolaidd trwy gydol y cyfnod o absenoldeb.
- Sicrhau bod yr eglurhad a roddir am absenoldebau'n adlewyrchiad gwir o'r amgylchiadau fel y gall ysgolion gynnig cymorth i wella presenoldeb.
- Disgwyl i'r ysgol gysylltu ynghylch unrhyw achos o absenoldeb eu plentyn heb eglurhad.
- Disgwyl cymorth gan yr ysgol a bod yn agored i'w dderbyn er mwyn gwella presenoldeb eu plentyn yn yr ysgol.
- Bod yn ymwybodol y gellir gweithredu yn ôl y gyfraith i fynd i'r afael ag absenoldeb o'r ysgol sydd heb ei awdurdodi, gan gynnwys hysbysiad Rhybudd Cosb Benodedig ar ôl 5 diwrnod o absenoldeb heb ei awdurdodi, a ddilynir gan Rybudd Cosb Benodedig ar gyfer 10 diwrnod neu ragor o absenoldeb heb ei awdurdodi, Gorchymyn Goruchwyliaeth Addysg (Gorchymyn Llys ar y plentyn) neu erlyn rhieni.
- Ni wnaiff ysgolion gymeradwyo gwyliau yn ystod y tymor. Dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y bydd y Pennaeth mewn sefyllfa i ystyried y rhesymau dros ofyn am ganiatâd ar gyfer gwyliau yn dilyn y rheol amgylchiadau eithriadol*. (Cyfarwyddeb Llywodraeth Cymru).
- Bydd y Pennaeth yn tynnu'r plentyn oddi ar gofrestr yr ysgol os bydd rhiant yn gwneud cais am absenoldeb estynedig (h.y. yn hirach na phedair wythnos ar ôl ei gilydd, gan gynnwys amgylchiadau eithriadol). Ar ôl dychwelyd i Sir Ddinbych, byddai angen i'r rhiant ailymgeisio i'r Awdurdod Lleol am le yn yr ysgol.

Nodwch os gwelwch yn dda: Cynigir lleoedd ysgol yn seiliedig ar y niferoedd yn yr ysgol ar adeg ymgeisio. Efallai na fydd rhieni'n llwyddo i ddiogelu lle ysgol yn yr un ysgol a honno yr oedd eu plentyn wedi'i chofrestru ynddi cyn yr absenoldeb estynedig.

Mae ceisiadau ar gyfer lleoedd ysgolion trwy dderbyniadau ysgol gan ddefnyddio tudalen addysg gwefan Cyngor Sir Ddinbych Cyngor Sir Ddinbych i lenwi cais gan rieni.

5.1. FFRAMWAITH STATUDOL

Mae Adran 444 o Ddeddf Addysg 1996* yn nodi y bydd:

“Rhaid i riant pob plentyn oed ysgol gorfodol sicrhau ei (f)bod yn cael addysg amser llawn, effeithlon sy'n addas ar gyfer oed, tueddfryd a gallu'r plentyn ac yn cael cymorth ar gyfer unrhyw anghenion addysgol arbennig sydd/fydd ganddi/ganddo, a hynny drwy fynychu ysgol yn rheolaidd neu mewn modd cymwys arall.”

“mae angen i ddisgybl fynychu'n rheolaidd yr ysgol y mae wedi'i gofrestru fel disgybl ynddi.”

Mae Adran 444 yn nodi hefyd:

“Os bydd plentyn oed ysgol gorfodol, sydd wedi'i gofrestru mewn ysgol, yn methu mynychu'n rheolaidd, bydd ei rieni'n euog o gyflawni trosedd.”

* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/444>

6. CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD LLEOL

O dan adran 437 o Ddeddf Addysg 1996, mae gan awdurdodau lleol ddyletswydd i sicrhau bod plentyn y maent yn gyfrifol amdano'n derbyn addysg addas, naill ai trwy bresenoldeb rheolaidd yn yr ysgol neu ddarpariaeth amgen.

Mae Adran 436A o Ddeddf Addysg ac Arolygiadau 2006 yn ei gwneud hi'n ofynnol i Awdurdodau Lleol wneud trefniadau i'w galluogi i ganfod (cyn belled ag y bo'n bosibl) plant sy'n byw yn eu hardal nad ydynt yn derbyn 'addysg addas'.

Dylai'r gwaith o weithredu'r ddyletswydd o dan adran 436A gael ei integreiddio gyda'r amrywiaeth ehangach o ddyletswyddau sydd gan Awdurdodau Lleol, gan gynnwys Deddf Plant 2004 a 'Diogelu Plant: Gweithio gyda'n Gilydd' sy'n ceisio darparu canlyniadau, a diogelu a hyrwyddo lles plant.

Mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb i alluogi disgyblion a rhieni sy'n cael anhawster i gynnal presenoldeb rheolaidd neu brydlon yn yr ysgol, ac i orfodi presenoldeb, ble bo'n briodol, trwy gamau cyfreithiol. Yn Sir Ddinbych, cyflawnir y gwaith hwn gan y Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithio gyda gwasanaethau eraill sy'n cynnig cyfraniad sylweddol i'r broses yn rheolaidd.

* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/437>

* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/40/section/4>

* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2004/31/contents>

6.1.CYFRIFOLDEBAU'R GWASANAETHAU ADDYSG (Y

GWASANAETH LLES ADDYSG)

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithredu ar ran yr Awdurdod Lleol sydd â dyletswydd i ddarparu addysg briodol ar gyfer yr holl ddisgyblion o oedran ysgol statudol yn y Sir. Mae gan y Gwasanaeth Lles Addysg y cyfrifoldeb strategol dros ysgrifennu a gweithredu polisiau, gweithdrefnau gweithredol a chodau ymddygiad mewn perthynas â phresenoldeb ysgol.

Yn ogystal â gwella presenoldeb ysgol yn gyffredinol dengys ymchwil fod plant nad ydynt yn yr ysgol yn fwy bregus ac yn gallu cael eu tynnu i mewn i droseddu, ymddygiad gwrthgymdeithasol yn hawdd ac yn agored i gamfanteisio. Mae Swyddog Lles Addysg yn gwneud gwaith achos unigol fel rhan o Weithdrefn Bresenoldeb Sir Ddinbych. (Gweler Atodiad 1).

Lleolir y Swyddogion Lles Addysg yn ganolog, byddant yn ymateb i anghenion ysgolion a theuluoedd yn ôl yr angen. Gall ysgolion a theuluoedd gysylltu â'r Gwasanaeth Lles Addysg trwy rif y llinell gymorth - 01824 708064.

6.2. ATGYFEIRIADAU I'R GWASANAETH LLES ADDYSG

Rhaid i ysgolion ddarparu tystiolaeth eu bod wedi dilyn Gweithdrefnau Presenoldeb Sir Ddinbych (gweler Atodiad 1) cyn atgyfeirio. Gwneir atgyfeiriadau i'r Gwasanaeth Lles Addysg gan ddefnyddio'r ffurflen Atgyfeiriad Cynhwysiant* trwy e-bost at [*inclusion.referrals@denbighshire.gov.uk](mailto:inclusion.referrals@denbighshire.gov.uk). Anfonir cydnabyddiaeth o'i derbyn i ysgolion yn awtomatig.

Ar ôl cael yr atgyfeiriad, bydd yr ysgol yn cael taflen olrhain yn egluro pwy yw'r Swyddog Lles Addysg dynodedig i ddechrau'r gwaith hwn gyda'r disgybl. Yna bydd y gwaith yn dechrau ar waith achos unigol ar y cyd â'r disgybl, rhieni, ysgolion ac unrhyw asiantaethau perthnasol eraill.

Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn cynorthwyo i ddileu rhwystrau sydd efallai'n atal plentyn rhag derbyn addysg lawn amser trwy ddefnyddio amrywiaeth o arferion a strategaethau yn eu gwaith achos ac ni fyddant ond yn defnyddio ymyrraeth gyfreithiol lle bo angen.

6.3. MONITRO A CHYMORTH GAN YR AWDURDOD LLEOL

Bydd Swyddogion yr Awdurdod Lleol a'r Gwasanaeth Lles Addysg yn monitro presenoldeb trwy archwilio data ar bob ysgol, sy'n cael ei ddal yn ganolog. Rôl y Gwasanaeth Lles Addysg yw dadansoddi a dosbarthu data ar bresenoldeb.

Mae dadansoddiad parhaus o ddata ysgol yn llywio gwaith cynllunio gweithredol dydd i ddydd a chyfeiriad strategol hirdymor y Gwasanaeth Lles Addysg.

Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn darparu data lleol a chenedlaethol i

alluogi ysgolion i weithredu arno gyda'r nod o wella canlyniadau addysgol a chynhwysiant cymdeithasol.

Gall dadansoddiad trylwyr o ddata presenoldeb helpu i amlygu dangosyddion cynnar ymddieithriad, sydd yn y diwedd yn gallu arwain at absenoldeb parhaus.

6.4. CYFRIFOLDEBAU'R GWASANAETHAU PLANT

Bydd staff y Gwasanaethau Plant yn cynnal asesiadau o 'Blant Mewn Angen' mewn cydweithrediad â gweithwyr perthnasol eraill. Bydd yr asesiad yn edrych ar holl agweddau anghenion datblygol y plentyn, gan gynnwys ei anghenion addysgol. Gall Swyddogion Lles Addysg ddod â phlant i sylw'r Gwasanaethau Plant sydd wedi'u hatgyfeirio atynt o ganlyniad i anawsterau presenoldeb, sydd, yn eu barn broffesiynol hwy, angen cymorth ychwanegol yn unol â meini prawf yr Awdurdod Lleol ar gyfer 'Plant Mewn Angen'.

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg ac ysgolion yn gweithio'n agos â'r Tîm o Amgylch y Teulu (TAF) a gwasanaethau cyffelyb a byddant yn ystyried atgyfeiriadau os oes materion ar wahân i addysg sy'n atal presenoldeb llawn yn yr ysgol.

6.5. POLISI O RAN RHOI CYMORTH I BLANT SY'N DERBYN GOFAL (LAC)

Mae Cyngor Sir Ddinbych yn ymrwymedig i ddiogelu'r canlyniadau addysgol gorau i 'Blant sy'n Derbyng Gofal' (LAC). Mae'n credu bod presenoldeb rheolaidd, prydlon, di-dor yn yr ysgol yn hanfodol i helpu i sicrhau bod Plant sy'n Derbyng Gofal yn gallu gwneud y gorau o'r cyfleoedd addysgol sydd ar gael iddynt. (Gweler Atodiad 5 o ran y Polisi ar gyfer Plant sy'n Derbyng Gofal) -

Mae Adran 20 Deddf Plant a Phobl Ifanc 2008 yn nodi bod rhaid i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ddynodi aelod o staff fel yr un â chyfrifoldeb ar gyfer hyrwyddo cyflawniad addysgol plant sy'n derbyn gofal yn yr ysgol. Mae'r ddyletswydd yn gymwys ni waeth a oes plant sy'n derbyn gofal ar gofrestr yr ysgol ai peidio, gan fod angen i ysgolion fod wedi paratoi yn ddigonol i ymateb yn gyflym i anghenion y plant hyn.

Gwneud Gwahaniaeth – 255/2017 Canllawiau Llywodraeth Cymru -

Canllawiau ar gyfer person dynodedig Plant sy'n Derbyng Gofal mewn Ysgolion

Making a
Difference.pdf

6.6. RHWYDWEITHIAU A PHARTNERIAETHAU AMLASIANTAETHOL

Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod y rhesymau dros ddiffyg presenoldeb parhaus yn yr ysgol yn golygu nad oes disgwyl i un gwasanaeth neu asiantaeth unigol lwyddo i fynd i'r afael â'r mater. Felly, trwy ddatblygu gwaith o fewn eu hardal neu ardaloedd lleol, mae'r Awdurdod Lleol yn ymdrechu i ddatblygu dull gweithio rhyngddisgyblaethol, amlasiantaethol, ar draws gwasanaethau. Nodweddir hyn gan gyflenwi ymateb di-dor, cydgysylltiedig ac effeithiol sy'n canolbwyntio ar y plentyn.

6.7. Y GWASANAETH NYRSIO YSGOL AC ASIANTAETHAU IECHYD ERAILL

Ceir mynediad i'r Gwasanaeth Nyrsio Ysgol trwy system atgyfeirio. (Gweler Atodiad 6).

Cynigir y Gwasanaeth Nyrsio Ysgol i bob rhiant/gofalwr, ond gall rhieni wrthod y gwasanaeth.

Wrth gael mynediad i'r ysgol ac ar yr adeg y bydd plentyn yn cychwyn yn yr ysgol uwchradd, bydd y Gwasanaeth Nyrsio Ysgol yn anfon holiadur iechyd i rieni/gofalwyr. Mae'n ddefnyddiol iawn os gall yr ysgol eu hannog i ddychwelyd y wybodaeth hon er mwyn i'r nyrs ysgol gysylltu â theuluoedd ar y cyfle cyntaf. Defnyddir holiadur iechyd y Gwasanaeth Nyrsio Ysgol, ynghyd â'r wybodaeth a drosglwyddir gan yr Ymwelydd Iechyd i ganfod unrhyw faterion iechyd sy'n debygol o effeithio ar bresenoldeb y plentyn yn yr ysgol.

Lle canfyddir unrhyw faterion sydd angen sylw, gwneir atgyfeiriad at gydweithwyr ym maes iechyd neu asiantaethau eraill. Fel yn achos staff ysgol, mae'n ofynnol i nyrsys ysgol weithio mewn modd cyfrinachol, felly anogir rhieni i rannu'r wybodaeth hon yn uniongyrchol â'r ysgol.

Gyda chydsyniad rhieni, gall fod gan nyrsys rôl i'w chwarae o ran rhoi cyngor i'r staff ynghylch rhoi cymorth i rieni a phlant a phobl ifanc gyda'u:

- Iechyd a Llesiant
- Ymarfer Corff
- Bwyta'n Iach
- Iechyd Rhywiol
- Imiwneiddio
- Ymddygiad (e.e. cysgu, ymataliaeth, bwlio)
- Cyflyrau hirdymor ar yr ysgyfaint

Nid yw nyrsys ysgol yn gallu cael mynediad i gofnodion Meddygon Teulu heb gydsyniad rhieni. Cynghorir ysgolion felly i ofyn i rieni arwyddo ffurflen gydsyniad y gall yr ysgol neu'r rhiant ei hanfon ymlaen at y Meddyg Teulu ar gyfer rhyddhau gwybodaeth iechyd sy'n cael ei dal gan y feddygfa er mwyn rhoi cymorth i'r teulu a'r disgybl gyda materion o ran presenoldeb yn yr ysgol.

6.8. CYSYLLTIADAU AG AWDURDODAU LLEOL ERAILL

Mae gan Sir Ddinbych gysylltiadau cryf â'r Gwasanaeth Lles Addysg/Gwasanaethau Lles ar draws Gogledd Cymru. Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd i rannu arferion da a chydlynu camau sy'n effeithio pob Awdurdod, ynghyd â threfniadau trawsweithio yng nghyswllt ymyraethau cyfreithiol a chodau ymddygiad.

7. RHYBUDD COSB BENODEDIG

Gall yr Awdurdod Lleol gyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig ar gais yr ysgol mewn perthynas ag absenoldebau o'r ysgol sydd heb eu hawdurdodi.

Cyfeiriwch at y dogfennau a ganlyn os gwelwch yn dda:

- Cod Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych o ran Rhybuddion Cosb Benodedig ym maes Addysg. (Gweler Atodiad 7)
- Gweithdrefnau Presenoldeb Sir Ddinbych. (Gweler Atodiad 1)

Gall yr ysgol wneud cais am Rybudd Cosb Benodedig lle cofnodwyd absenoldebau heb eu hawdurdodi ar gyfer 10 neu ragor o ddiwrnodau ysgol plentyn (Nodwch os gwelwch yn dda bod pob diwrnod ysgol yn cynnwys 2 sesiwn, bore/prynhawn ac felly 10 diwrnod = 20 sesiwn).

Gall ysgolion wneud cais am gyflwyno llythyr i rybuddio rhieni/gofalwyr erbyn pwynt canol yr Awdurdod Lleol (5 diwrnod), fodd bynnag, efallai na fydd angen hyn ym mhob achos.

Mae Rhybudd Cosb Benodedig yn berthnasol i blentyn neu unigolyn ifanc o oedran ysgol statudol, h.y. o bumed pen blwydd plentyn yn y dosbarth Derbyn i'r dydd Gwener olaf ym mis Mehefin, a lle bo'r plentyn yn un ar bymtheg, erbyn diwedd gwyliau haf y flwyddyn ysgol honno.

Ni fydd Awdurdod Lleol ond yn cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig ar gais ysgol mewn perthynas ag absenoldeb heb ei awdurdodi, ar ôl i'r ysgol ddarparu'r dystiolaeth angenrheidiol i gadarnhau ei chais.

Os yw'r absenoldeb heb ei awdurdodi a'i fod wedi'i gofnodi ar y gofrestr â chyfuniad o unrhyw rai o'r codau a ganlyn ar gyfer absenoldebau heb eu hawdurdodi, bydd yn arwain at gyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig:

- "U" – Hwyr a chyrraedd 30 munud ar ôl dechrau'r diwrnod ysgol neu gofrestr y prynhawn = 1 sesiwn bore/prynhawn o absenoldeb heb ei awdurdodi.
- "O" – Lle bo'r Pennaeth yn gwneud y penderfyniad bod y rheswm a ddarperir yn rheswm annerbyniol i beidio â mynychu'r ysgol.
- "G" – Absenoldeb gwyliau na chafodd ei gytuno gan y Pennaeth.

<https://www.denbighshire.gov.uk/en/resident/education/attendance.aspx>

8. GWYLIAU TEULUOL YN YSTOD Y TYMOR

Mae canllawiau'r Llywodraeth yn datgan:

Yn ystod y tymor, nid oes gan rieni hawl awtomatig i dynnu disgyblion o'r ysgol ar gyfer gwyliau ac awdurdodir hyn yn ôl disgrisiwn y Pennaeth.

Dylai pob cais am wyliau fod mewn ysgrifen, yn ddelfrydol, pedair wythnos cyn y gwyliau. Dim ond y rhiant/gofalwr â gofal dydd i ddydd o'r plentyn all wneud y cais, hyd yn oed os nad yw'n mynd ar y gwyliau ei hun.

Rhaid cael cysondeb ymhlith ysgolion o ran y mater hwn. Safbwynt Cyngor Sir Ddinbych yw na ddylid cymeradwyo unrhyw wyliau yn ystod y tymor onid oes amgylchiadau eithriadol. Os bydd rhiant/gofalwr yn gwneud cais am wyliau yn ystod y tymor sy'n golygu y bydd plentyn yn absennol o'r ysgol am 10 diwrnod ysgol, byddai hyn yn arwain at gyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig. Am ragor o wybodaeth, gweler yr adran mewn perthynas â gwyliau teuluol a gwyliau estynedig trwy'r linc isod*.

<http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/pupilsupport/framework>

9. TEITHIAU TRAMOR ESTYNEDIG

Wrth wneud penderfyniadau ynglŷn ag absenoldeb estynedig disgyblion o deuluoedd lleiafrifoedd ethnig, dylai ysgolion sicrhau eu bod wedi rhoi ystyriaeth lawn i'r Rheoliadau a chanllawiau Llywodraeth y Cynulliad, yn ogystal â sefyllfa teuluoedd lleiafrifoedd ethnig yn gyffredinol ac amgylchiadau arbennig pob achos. Mae'n bwysig bod ysgolion yn dangos eu bod yn deall safbwynt y rhieni, hyd yn oed os na fydd yn gallu derbyn cais am absenoldeb.

Dylai ysgolion sicrhau bod pob rhiant yn ymwybodol o bolisi'r ysgol ar absenoldeb. Yn achos rhieni lleiafrifoedd ethnig, dylid cymryd gofal arbennig i sicrhau bod y Rheoliadau'n cael eu hesbonio'n llawn a bod y rhieni'n eu deall.

Rhan allweddol o hyn yw ysgolion yn cyfathrebu'n effeithiol â'u holl rieni a gofalwyr, gan gynnwys y rheiny nad yw eu hiaith gyfathrebu ddewisol yn Saesneg neu Gymraeg. Dylai ysgolion gysylltu â'r Gwasanaeth EAL (07500 123964/ 01824 708064/ roz.mannix@denbighshire.gov.uk) am arweiniad ar arferion da o ran defnyddio cyfieithwyr ar y pryd a chyfieithiadau.

Darparwr presennol Cyngor Sir Ddinbych o ran gwasanaethau cyfieithu/cyfieithu ar y pryd yw 'The Big Word'. Gall y Gwasanaeth EAL roi cyngor ynghylch defnyddio'r gwasanaethau hyn ac opsiynau eraill.

Am ragor o wybodaeth ynghylch gwyliau tramor estynedig, cyfeiriwch at

y ddolen isod:

<http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/pupilsupport/framework>

10. PLANT SY’N COLLI ADDYSG

Mae gan bob asiantaeth rôl glir i’w chwarae o ran helpu i olrhain plant sy’n colli addysg o ysgolion yn Sir Ddinbych neu sy’n colli addysg o ysgolion mewn awdurdodau eraill, ac sydd efallai wedi symud i’r Sir.

Gall rhieni/gofalwyr gynorthwyo i sicrhau bod darpariaeth addysg eu plant yn trosglwyddo’n llyfn rhwng Sir Ddinbych ac Awdurdodau Lleol eraill, lle bo angen symud am ba reswm bynnag, trwy hysbysu’r ysgol y cofrestrwyd y plentyn ynddi.

Disgwylir i ysgolion ddilyn gweithdrefnau cyfatebol o ran y disgyblion hynny sy’n cael eu tynnu o’r ysgol gan eu rhieni heb ddarparu a chadarnhau eu cyrchfan enwebedig o ran ysgol. (Gweler Atodiad 8)

11. DIOGELU

Mae’r Swyddog Diogelu yn y Gwasanaethau Addysg yn darparu cyngor, cymorth a hyfforddiant ynghylch unrhyw faterion o ran diogelu. Mae diogelu yn ystyriaeth yn achos pob pryder ynghylch presenoldeb. Rhan o rolau a chyfrifoldebau’r Gwasanaeth Lles Addysg yw darparu cynrychiolaeth yn y fforymau amlasiantaethol a ganlyn sy’n canfod a chynllunio cymorth i’r teuluoedd a’r bobl ifanc sydd fwyaf agored i niwed yn Sir Ddinbych.

- Y Panel Amlasiantaethol (MAP) – dan arweiniad Addysg
- Y Gynhadledd Asesu Risg Amlasiantaethol (MARAC) – dan arweiniad yr Heddlu
- Y Panel Asesu Risg ar y Cyd (JRAP) – dan arweiniad y Gwasanaethau Plant
- Y Panel Rhwystro ac Atal (PAD) – dan arweiniad y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuentid

Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at Bolisi Diogelu Cyngor Sir Ddinbych drwy’r ddolen isod:

<https://www.denbighshire.gov.uk/en/resident/health-and-social-care/safeguarding.aspx>

12. ADDYSG DDEWISOL YN Y CARTREF

Rhieni neu ofalwyr sy’n bennaf gyfrifol am sicrhau bod eu plentyn yn derbyn addysg addas a bydd rhai’n dewis arfer y ddyletswydd hon drwy ddewis addysgu yn y cartref.

Rhaid i ysgolion sicrhau eu bod yn derbyn y cais i addysgu yn y cartref mewn ysgrifed gan y rhieni neu'r unigolyn sydd â chyfrifoldeb rhiant. Ar ôl derbyn yr hysbysiad hwn, rhaid anfon copi gan yr ysgol at yr Awdurdod Lleol o fewn 10 diwrnod gwaith. Os oes gan blentyn Ddatganiad o Anghenion Addysgol Arbennig, ni ellir eu tynnu o gofrestr yr ysgol heb gydsyniad Swyddog Datganiadau'r Awdurdod Lleol.

Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at arweiniad Cyngor Sir Ddinbych ynghylch addysgu eich plentyn yn y cartref trwy'r ddolen isod:

<https://www.denbighshire.gov.uk/en/resident/education/educating-your-child-at-home.aspx>

DOGFENNAU A CHYFEIRIADAU ALLWEDDOL

Canllawiau Llywodraeth Cymru ar Gynnwys a Chynorthwyo Disgyblion, Mawrth 2016

Fframwaith Presenoldeb Cymru Gyfan

Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2006

Arweiniad ar Godau Presenoldeb yn yr Ysgol, Mehefin 2010

Canllawiau Statudol i helpu atal plant a phobl ifanc rhag Colli Addysg Cylchlythyr LIC Mawrth 2017

Dogfennaeth Ategol Ychwanegol

Gellir cael mynediad i ddogfennau ar Wefan Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru

Canllawiau Cefnogi Cynhwysiad a Disgyblion Llywodraeth Cymru Mawrth 2016

<http://gov.wales/dcells/publications/publications/circularsindex/2006/inclusionandpupilsupport/inclusionpupilsupport-e.pdf?lang=en>

Canllawiau Statudol i Helpu Atal Plant a Phobl Ifanc rhag Colli Addysg, LIC Mawrth 2017

<http://gov.wales/docs/dcells/publications/101419missingeducationen.pdf>

Addysg Ddewisol yn y Cartref, Llywodraeth Cymru

<http://edyourself.org/articles/EnglandandWales.php>

Canllawiau Anstatudol yng Nghymru ar Gyfer Awdurdodau Lleol ar Addysg Ddewisol yn y Cartref (Mai 2015) Llywodraeth Cymru

<http://gov.wales/consultations/education/elective-home->

[education/?lang=en](#)

Cadw Dysgwyr yn Ddiogel, Llywodraeth Cymru 2022

<http://gov.wales/docs/dcells/publications/150114-keeping-learners-safe.pdf>

Atodiad 1

GWEITHDREFN PRESENOLDEB SIR DDINBYCH – ARWEINIAD I YSGOLION

Tudalen 44

COD	GWEITHREDU – Absenoldebau Wedi'u Hawdurdodi	COD	GWEITHREDU – Absenoldebau Heb eu Hawdurdodi
A1	Cysylltiad ar Ddiwrnod Cyntaf yr Absenoldeb • Diweddarau codau fel y derbynnir rhesymau. Rhaid defnyddio Codau SIMS Swyddogol – Tra bydd rhieni'n darparu rhesymau, penderfyniad yr ysgol yw p'un ai i awdurdodi absenoldeb. Dylid cofio na fydd y gwasanaeth ESW yn gallu derbyn atgyfeiriadau yn achos bod ysgol wedi awdurdodi'r absenoldebau. Ni ellir ystyried camau cyfreithiol os awdurdodwyd yr absenoldebau o dan godau C, I a M neu lle mae codau N yn dal i fodoli.	AA1	Cysylltiad ar Ddiwrnod Cyntaf yr Absenoldeb • Diweddarau codau fel y derbynnir rhesymau. • Yn dilyn 10 diwrnod+ o absenoldeb wedi'i hawdurdodi yn ôl disgrisiwn yr ysgol, (ceisiwch arweiniad gan y ddesg gymorth os oes angen), ar gyfer salwch/ rheswm meddygol, gwahodd rhieni i gyfarfod AA1 (gweler enghraifft o lythyr AA1). Monitro ac adolygu. Rhaid defnyddio Codau SIMS Swyddogol – Tra bydd rhieni'n darparu rhesymau, penderfyniad yr ysgol yw p'un ai i awdurdodi absenoldeb. Cofiwch os gwelwch yn dda na ellir cymryd camau cyfreithiol os awdurdodwyd yr absenoldebau o dan godau C, I a M neu lle mae codau N yn dal i fodoli.
A2	Galwad/neges destun dilynol • Gwirio y cafwyd rhesymau dros yr absenoldebau, nodwch y rheswm ar SIMS	AA2	Dirywiad – anfon llythyr AA2 (gweler enghraifft o lythyr AA2 letter)

- Diweddarau codau fel y derbynnir rhesymau.
- Os na cheir ymateb, symud i'r cam nesaf.

- Cyfarfod AA2 â'r rhieni a'r disgybl, nyrs yr ysgol ac unrhyw weithiwr meddygol proffesiynol arall fel y bo'n briodol.**
- Cymryd cofnodion o'r cyfarfod a chwblhau Cynllun Cefnogi Presenoldeb (CCP) a/neu Gynllun Gofal Iechyd, rhoi copi i'r rhiant.
- Os oes rhesymau iechyd dilys a bod effaith ar bresenoldeb/dysgu, ystyried darparu gwaith y gellir ei gwblhau gartref.
- **Os bydd y camau uchod yn penderfynu nad oes unrhyw resymau iechyd dilys, dylid cofnodi absenoldebau pellach gydag 'O' oni chyflenwir tystiolaeth feddygol o ddyddiad llythyr AA2. Os bydd rhesymau meddygol/salwch yn dal i gael eu darparu heb dystiolaeth, anfonwch lythyr (Gweler y llythyr AA2+ enghreifftiol)**

			• Ni fydd llythyrau A3 yn cael eu hanfon mwyach i'r disgyblion hyn gan na fydd absenoldebau ond yn cael eu hawdurdodi yn dilyn derbyn tystiolaeth feddygol. Monitro ac adolygu. • Os nad oes unrhyw welliant, uwchgyfeirio i A4 (y llwybr Heb ei Awdurdodi).
A3	Anfon llythyr gartref trwy'r post (Gweler yr enghraifft o lythyr A3) • Codio'r ymateb fel y bo'n briodol • Os nad oes unrhyw ymateb yn dilyn 3 llythyr, ystyried symud i'r cam nesaf os yw'r absenoldebau yn parhau heb eglurhad.		
A4	Personél â chyfrifoldeb dros bresenoldeb: • Trothwy o 5 absenoldeb heb ei awdurdodi - trefnu cyfarfod â'r rhieni a'r disgybl trwy lythyr. (Gweler yr enghraifft o lythyr A4) • Cymryd cofnodion o'r cyfarfod a chwblhau Cynllun Cefnogi Presenoldeb (ASP) a/neu Gynllun Gofal Iechyd, rhoi copi i'r rhiant a threfnu dyddiad i adolygu ar ôl pythefnos. * • Monitro ac adolygu a symud i'r cam nesaf os nad oes unrhyw welliant.		

A4+	Uwch Bersonél Arweinyddol â chyfrifoldeb dros bresenoldeb: • Trefnu cyfarfod â'r rhieni a'r disgybl. (Gweler yr enghraifft o lythyr A4+) • Cymryd cofnodion o'r cyfarfod a chwblhau/ailymweld â'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb (ASP), rhoi copi i'r rhiant a threfnu dyddiad i adolygu ar ôl pythefnos. * • Monitro ac adolygu. Os nad oes unrhyw welliant, ystyried cyflwyno rhybudd cosb benodedig neu symud i'r cam nesaf. • Anfon llythyr i hysbysu'r rhieni o atgyfeiriad at y gwasanaeth ESW (Gweler yr enghraifft o lythyr A5)		
A5	Cwblhau'r Ffurflen Atgyfeirio Cynhwysiant gan gynnwys y dystiolaeth a ganlyn y mae'n rhaid iddi fod wedi'i hel o fewn yr un flwyddyn academiaidd ac sy'n dangos naill ai dim gwelliant neu ddirywiad: • Adroddiad tystysgrif cofrestru SIMS • Copïau o lythyrau gan yr ysgol i'r rhieni • Cofnodion cyfarfodydd yr ysgol (pob lefel)		

	• Cofnodion cyfarfodydd adolygu (pob lefel) • Unrhyw gofnodion ychwanegol o gysylltiad â rhieni • Cynllun Cefnogi Presenoldeb • Bydd rhaid i absenoldebau meddygol/salwch (AA1, AA2) fod wedi dilyn y llwybr absenoldebau heb eu hawdurdodi cyn ymrwmo'r ESW. Bydd yr atgyfeiriwr yn derbyn cydnabyddiaeth o dderbyn llythyr atgyfeirio gyda manylion ESW neilltuedig a dyddiad ar gyfer apwyntiad asesiad cychwynnol.		
A5+	Asesiad ac Ymyrraeth gan y Gwasanaeth ESW: • Cysylltu ac adrodd yn ôl i'r atgyfeiriwr fel y bo angen. • Mewn rhai achosion, efallai y bydd angen cyfarfod i fynd i'r afael ag unrhyw faterion o ran yr ysgol a nodwyd yn yr asesiad gwaith cymdeithasol. Yr ysgol i drefnu cyfarfod (Gweler yr enghraifft o lythyr A5+) • Cyfarfod i drefnu cynllun. Trefnu dyddiad yn y cyfarfod i adolygu ar ôl pythefnos.		

- Yr ysgol i anfon gwahoddiad i gyfarfod adolygu ynghyd â chopïau o gofnodion cyfarfodydd a Chynllun Cefnogi Presenoldeb (gweler yr enghraifft o lythyr adolygu A5+, rhoi copi i'r ESW).

A6	Cyfarfod Panel Presenoldeb y Llywodraethwyr Gwahoddedigion: Y Pennaeth, Llywodraethwr â chyfrifoldeb dros bresenoldeb, Wayne Wheatley, ESW, cynrychiolwyr lechyd os yn briodol, y rhiant/rhieni/gofalwr/gofalwyr a'r disgybl. • Yr ysgol i drefnu cyfarfod – anfon llythyr at y rhiant/gofalwr yn defnyddio'r gwasanaeth danfoniad cofnodedig, copi i ESW. • Y rhiant/gofalwr a'r myfyriwr i gyfarfod â Phanel Presenoldeb y Llywodraethwyr (cyfarfod i'w drefnu naill ai gan y Rheolwr Tîm ESW neu'r Pennaeth). • Trafodir camau cyfreithiol. • Egluro a chytuno ar y Cynllun Cefnogi Presenoldeb (CCP). • Trefnu dyddiad adolygu ar gyfer y rhiant, disgybl, uwch arweinydd a ESW. (Uchafswm o 4 wythnos ar ôl y cyfarfod). Yr ysgol i anfon llythyr atgoffa A6+ i'r rhiant cyn y cyfarfod, copi i'r ESW – gweler y llythyr A6+.	

A6+	Cyfarfod adolygu ag uwch aelod staff, ESW, y rhiant/gofalwr a'r plentyn • Adolygu cynnydd y Cynllun Cefnogi Presenoldeb (CCP) • Mynd i'r afael ag unrhyw faterion sydd heb gael sylw. • Cytuno ar ddyddiad adolygu os oes angen neu wneud penderfyniad os cyflwynir rhybudd cyfreithiol. • Os nad oes gwelliant, ystyried erlyn.		

Atodiad 2

Arferion Da – Dadansoddi Data Presenoldeb

Mae gan ysgolion lawer o wybodaeth am bresenoldeb y dylid ei defnyddio wrth gynllunio yn strategol a chysylltu'n effeithiol â'r Gwasanaeth Lles Addysg a thrwy hynny alluogi ysgolion i reoli materion presenoldeb yn fwy effeithiol.

Y cyswllt â'r gwaith hwn yw staff gweinyddol mewn ysgolion sy'n defnyddio SIMS yng nghyswllt data presenoldeb. Mae angen i ysgolion wybod sut i ddefnyddio SIMS yn effeithiol i ddarparu data ar gyfer y timau rheoli ysgol sy'n monitro presenoldeb.

Gall staff ysgolion gael hyfforddiant ar hyn trwy'r Gwasanaethau Addysg trwy gysylltu ag Arweinydd Tîm y Gwasanaeth Lles Addysg.

STRATEGAETHAU AR GYFER HYRWYDDO PRESENOLDEB DA

- Dylai ymrwymiad yr ysgol i gyflawni lefelau uchel o bresenoldeb fod yn gwbl glir i ddisgyblion, staff a rhieni.
- Dylid atgoffa disgyblion yn barhaus am bwysigrwydd a gwerth presenoldeb a phrydlondeb da.
- Rhaid i'r ysgol sicrhau bod profiadau disgyblion yn y dosbarth yn gadarnhaol ac yn eu cyfoethogi, gan eu hannog i gymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu a dangos eu hymrwymiad iddo.
- Dylid sicrhau bod holl staff yr ysgol wedi cael eu hyfforddi i ddefnyddio'r codau cofrestru yn briodol. Mae hyfforddiant ar gael gan y Gwasanaeth Lles Addysg ar gais.
- Dylid edrych ar opsiynau/posibiliadau eraill o ran cwricwlwm amgen ar gyfer disgyblion y mae'n anodd ymgysylltu â hwy.
- Dylid sicrhau bod cyfleoedd i wobrwyo presenoldeb yn cael eu trefnu o fewn calendr yr ysgol.
- Dylid trafod targedau presenoldeb unigol gyda disgyblion; mae angen i staff allweddol fonitro'r gwaith hwn.
- Mae angen egluro i rieni, trwy gylchlythyrau, y gwahaniaeth rhwng absenoldeb wedi'i awdurdodi a heb ei hawdurdodi.
- Defnyddio gwefan yr ysgol i hyrwyddo perfformiad yr ysgol o ran presenoldeb yn wythnosol.
- Sicrhau bod gwybodaeth allweddol am ddisgyblion yn cael ei rhannu ar yr adeg y maent yn trosglwyddo.

- Defnyddio'r cyfryngau i hyrwyddo presenoldeb da yn eich ysgol.
- Gweithio'n agos â chorff llywodraethu'r ysgol a darparu diweddariadau am bresenoldeb mewn cyfarfodydd llywodraethwyr.
- Defnyddio'r Archwiliad Presenoldeb i werthuso systemau eich ysgol yn gynnar.
- Defnyddio systemau gwobrwyo i ddathlu llwyddiant disgyblion ac i hysbysu rhieni.

HMS A HYFFORDDIANT

Gellir darparu a hwyluso HMS a hyfforddiant gan y Gwasanaethau Addysg, y Gwasanaethau Cwsmer a'r Gwasanaeth Lles Addysg i bob ysgol, sy'n cynnwys y materion canlynol (nodwch os gwelwch yn dda nad yw hon yn rhestr gyflawn):

- Arferion da o ran cadw cofrestr
- Strategaethau ar gyfer hyrwyddo presenoldeb rheolaidd
- Strategaethau ar gyfer mynd i'r afael ag absenoldeb parhaus
- Cyfathrebu â rhieni
- Arferion da o ran monitro prydlondeb
- Ailintegreiddio plant a fu'n absennol am gyfnod hir
- Gwobrau a chymhelliant
- Cysylltu ar ddiwrnod cyntaf yr absenoldeb
- Trosglwyddo o'r Cynradd i'r Uwchradd

Atodiad 3 Cofnod o Gyfarfod Presenoldeb a Chynllun Cefnogi Presenoldeb

Ysgol	Enw'r Disgybl	Dyddiad Geni	Grŵp blwyddyn/dosbarth	Dyddiad y cyfarfod

Cod Cyfarfod Presenoldeb	AA1	AA2	A4	A4+	A5	A5+	A6

% Presenoldeb ar y Cyfan yn y cyfarfod diwethaf	Absenoldeb awdurdodedig	Absenoldeb anawdurdodedig	Prydlondeb (U)	Sylwadau/patrymau presenoldeb eraill

% Presenoldeb ar y cyfan yn y cyfarfod hwn	Absenoldeb awdurdodedig	Absenoldeb anawdurdodedig	Prydlondeb (U)	Sylwadau/patrymau presenoldeb eraill

Tuedd Presenoldeb ar y Cyfan	Yn gwella	Yn dirywio

Pwy sy'n bresennol yn y cyfarfod heddiw?	Pwy sydd wedi cynnig eu Hymddiheuriadau?	Pwy sydd wedi cael gwahoddiad ond heb ymateb?

A yw'r cyfarfod yn gallu mynd yn ei flaen heddiw?	Ydy		Na	
*Disgyblion uwchradd - gellir cynnal cyfarfod gyda'r disgybl yn absenoldeb y rhieni/gofalwyr.				
Os na, pam ddim?				
Y Camau Nesaf	Aildrefnu ar yr un lefel ysgol	Mynd i'r lefel ysgol nesaf	Atgyfeiriad i'r ALL gan ddilyn llwybr Rhybudd Cosb Benodedig	Atgyfeiriad at yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol (AGC).

Cynllun Cefnogi Presenoldeb

Tudalen 55

Yr hyn a gytunwyd yn y cyfarfod diwethaf i gefnogi gwelliant mewn presenoldeb. (*trosglwyddo camau a gytunwyd yn y cyfarfod cychwynnol)	Adolygu Cynnydd Canlyniadau				
	Wedi ei gyflawni	Wedi'i gyflawni'n rhannol	Heb ei gyflawni	Yn parhau	Dyddiad gorffen
Ysgol (cymorth ysgol mewnol)					

Cartref (teulu, teulu estynedig a ffrindiau)		Wedi ei gyflawni	Wedi'i gyflawni'n rhannol	Heb ei gyflawni	Yn parhau	Dyddiad gorffen
Cymuned (gwasanaethau cyffredinol eraill e.e. CAMHS a gwasanaethau gwirfoddol e.e. Barnardo's)		Wedi ei gyflawni	Wedi'i gyflawni'n rhannol	Heb ei gyflawni	Yn parhau	Dyddiad gorffen

Tudalen 56

A yw materion newydd a ganfuwyd yn effeithio ar bresenoldeb ysgol yn unrhyw un o'r meysydd canlynol?		
Yn yr ysgol	Yn y Cartref	Yn y Gymuned

Ailystyried cefnogaeth a wrthodwyd yn flaenorol ac unrhyw gamau/gwasanaethau ychwanegol i ymdrin â materion newydd i'w cynnwys yn y Cynllun Cefnogi Presenoldeb	Camau Gweithredu i bwy. Erbyn pryd:

Rydym ni, y rhai sy'n llofnodi isod, yn cytuno gyda'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb		
Llofnod y disgybl	Llofnod y rhieni/gofalwyr	Llofnod staff ysgol
Llofnodion rhai eraill a oedd yn bresennol (cynnwys teitl swydd neu berthynas â'r disgybl/rhiant/gofalwr)		

Caniatâd i Atgyfeirio
Eglurwyd pa wybodaeth yr hoffai'r ysgol ei rhannu amdanaf i, gyda pwy maent eisiau rhannu'r wybodaeth a pam eu bod eisiau ei rhannu   Rwy'n deall os wyf yn cytuno i rannu fy ngwybodaeth bod gennyf hawl i gyfyngu faint a rennir a thynnu fy nghaniatâd yn ôl unrhyw bryd.

Rwy'n rhoi fy nghaniatâd i rannu fy ngwybodaeth neu wybodaeth fy mhlentyn neu'r ddau ar sail angen gwybod i'r gwasanaethau cefnogi a rhestrwyd uchod gyda'r nod o ymdrin â'r pryder ynglŷn â phresenoldeb.		Ydw	Na
Enw	Llofnod	Dyddiad	

Dyddiad ac amser a gytunwyd i adolygu cynnydd	Lleoliad:

Pwy sydd angen eu gwahodd i'r cyfarfod adolygu: Tudalen 58	

Dylai copi o'r ddogfen gael ei ddarparu i'r rhiant/gofalwr/disgybl

Os nad yw'r rhiant/gofalwr yn bresennol yn y cyfarfod dylid postio copi i'r cyfeiriad cartref gyda llythyr eglurhaol yn gofyn am ganiatâd ysgrifenedig ar gyfer unrhyw gamau/atgyfeiriadau arfaethedig.

Rheoli achosion - at ddefnydd yr ysgol

Rhybuddion Cosb Benodedig

Mae Rhybuddion Cosb Benodedig yn un o'r cosbau sydd ar gael i ysgolion/Awdurdodau Lleol i ymdrin â'r **drosedd** ganlynol - methiant y rhiant/gofalwr i sicrhau presenoldeb rheolaidd eu plentyn, am resymau diawdurdod, yn yr ysgol ble maent wedi eu cofrestru.

Mae Rhybuddion Cosb Benodedig yn cynnig ymyrraeth addas ac effeithiol ar gyfer gwella lefelau o absenoldebau heb awdurdod, **cyn iddynt fod yn absenoldebau parhaus a chyson, gan leihau'r angen ar gyfer erlyniadau hir a chostus.**

Bydd Rhybuddion Cosb Benodedig ond yn cael eu defnyddio lle nad yw'r rhieni'n cydweithredu o gwbl â'r broses hon neu os ystyrir bod eu cydweithrediad yn annigonol i ddatrys y broblem.

Fe'u defnyddir fel modd o gefnogi rhieni i fodloni eu cyfrifoldebau cyfreithiol a dim ond ble mae disgwyliad rhesymol y bydd eu defnyddio yn sicrhau gwell presenoldeb ysgol.

A yw'r pryderon presenoldeb yn golygu Rhybudd Cosb Benodedig?	Amherthnasol	Ydy	Na
A yw'r pryderon presenoldeb yn golygu Hysbysiad Cosb Benodedig?	Amherthnasol	Ydy	Na
A yw'r presenoldeb yn dirywio er gwaethaf y CCP a defnyddio Rhybudd/Hysbysiad Cosb Benodedig ?	Amherthnasol	Ydy	Na
A oes disgwyliad rhesymol bod Cosb Benodedig yn debygol o sicrhau gwelliant mewn presenoldeb ysgol?	Amherthnasol	Oes	Na

Tudalen 59

Gwasanaeth Lles Addysg

A oes angen atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg (A5 gweithdrefn bresenoldeb)?	Amherthnasol	Oes	Na
A fodlonwyd y meini prawf atgyfeirio	Amherthnasol	Do	Na

Gwasanaeth Lles Addysg yn ymwneud - Uwchgyfeirio tuag at gamau cyfreithiol			
A oes angen atgyfeiriad i gyfarfod Panel Presenoldeb Llywodraethwr yr ysgol - (A6 y weithdrefn bresenoldeb?)	Amherthnasol	Oes	Na
A oes angen Llythyr cyn Gweithredu oherwydd nad oes unrhyw welliant/gwelliant na ellir ei gynnal?	Amherthnasol	Oes	Na
A fu dim gwelliant (cynaliadwy) ar ôl anfon Llythyr Cyn Gweithredu sy'n ei gwneud yn angenrheidiol i uwchgyfeirio'r mater i'r llys?	Amherthnasol	Ie	Na

Tudalen 60

Atodiad 4: ADNODD ARCHWILIO HUNANWERTHUSO PRESENOLDEB YSGOL

Mae'r rhestr wirio hunanwerthuso yn bwysig i helpu i adnabod materion mewn ysgolion ac i dargedu a blaenoriaethu camau i wella presenoldeb.

Tudalen 61

Gweithdrefnau Presenoldeb	Oes/Do/Na	Tystiolaeth / Camau Gweithredu	COCH	OREN	MELYN	GWYRDD
A oes gan yr ysgol ei gweithdrefnau ei hun o ran presenoldeb sy'n adlewyrchu sut mae'r ysgol yn rheoli, monitro ac olrhain presenoldeb disgyblion. Os oes atodwch						
A luniwyd y gweithdrefnau hyn yn dilyn ymgynghori gyda staff yr ysgol a'r ALL, llywodraethwyr, rhieni a disgyblion.						
A yw'r gweithdrefnau hyn yn cynnwys manylion y cyfarfodydd gyda staff allweddol sy'n monitro presenoldeb ac yn amlinellu camau gweithredu staff yn wythnosol?						
Sut mae'r cofnodion hyn yn cael eu cofnodi a ble maent ar gael i uwch reolwyr yr ysgol eu monitro?						
A yw llywodraethwyr yn gyfarwydd â'r gweithdrefnau hyn? A rennir hwn gyda llywodraethwyr yn rheolaidd mewn cyfarfodydd llywodraethwyr?						

A yw disgyblion, rhieni/gofalwyr ac asiantaethau perthnasol yn gyfarwydd â'r gweithdrefnau? Sut ydych yn rhannu hyn gyda rhieni, gofalwyr, disgyblon ac asiantaethau?						
A yw'r gweithdrefnau hyn yn rhan o broses sefydlu aelodau newydd o staff?						
A yw'r gweithdrefnau a'r ymarfer yn cael eu monitro yn gadarn a mesur eu heffaith? Sut mae hyn yn cael ei fesur?						

Yr Arweinydd Presenoldeb/Gwaharddiadau	Oes/Ydy/Na	Tystiolaeth / Camau Gweithredu	COCH	OREN	MELYN	GWYRDD
A oes gennych lywodraethwr enwebedig sydd â chyfrifoldeb penodol am gynhwysiant? Os oes, rhowch fanylion:						
A oes gan yr ysgol aelod dynodedig o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth sy'n gyfrifol am gynhwysiant - yn arbennig presenoldeb a gwaharddiadau? A yw'r arweinydd yn sicrhau adnabyddiaeth gynnar ac ymyrraeth a chefnogaeth i ddisgyblion sydd â phroblemau presenoldeb/gwaharddiadau?						
A yw ymarfer cofrestru yn gyson?						
A yw polisi/strategaeth yr ysgol ar gyfer gwella presenoldeb/gwaharddiadau yn nodi swyddogaeth staff a gweithdrefnau i'w dilyn?						
A yw'r holl staff perthnasol sydd â chyfrifoldebau cofrestru yn cael hyfforddiant a monitro eu harferion i sicrhau safonau uchel.						
A yw'r arweinydd yn gyfrifol am sicrhau bod systemau mewn lle i hyrwyddo presenoldeb/gostwng gwaharddiadau?						

A ddefnyddir data i lunio'r cynllun gweithredu ac i werthuso effeithiolrwydd ymyrraeth?						
A oes (cynhwysol ac anwahaniaethol) systemau gwybrwyo ar gyfer presenoldeb gwell ar lefel disgybl, dosbarth cyfan neu ysgol gyfan? Os oes, rhowch fanylion: Yn debyg a oes systemau i atgyfnerthu ymgysylltiad cadarnhaol i ostwng gwaharddiadau.						
A yw patrymau presenoldeb gan ddisgyblion ysgolion bwydo yn cael ei dadansoddi a rhoi strategaethau ataliol ar waith cyn bod angen cefnogaeth?						
A yw cofrestrau yn cael eu gwirio a'u dadansoddi yn wythnosol? Os ydynt, gan bwy?						
A ydych yn ymchwilio'n gyson i bob cod N ar gofnod presenoldeb disgybl a diwygio codau o fewn pythefnos?						
A yw codau cofrestru yn cael eu gwirio'n rheolaidd i sicrhau defnydd cyson a phriodol?						
A yw absenoldeb a gymeradwywyd yn cael ei adolygu'n rheolaidd - a yw Rhaglenni Cymorth Bugeiliol yn cael eu hadolygu i sicrhau bod awdurdodi parhaus yn deilwng? A yw Rhaglenni						

Cymorth Bugeiliol yn amlasiantaethol eu natur?						

Cyfathrebu	Ydy/Oes/N a	Tystiolaeth / Camau Gweithred u	COC H	ORE N	MELY N	GWYRD D
A yw disgyblion yn ymwybodol o'u lefel presenoldeb unigol a'r targed sydd angen iddynt ei gyflawni? Sut y cyflawnir hyn?						
A yw'r gwaith ar bresenoldeb yn cael ei gyflwyno i lywodraethwyr, staff, disgyblion a rhieni yn rheolaidd? Os ydy, sut?						
A ddefnyddir data i lunio'r cynllun gweithredu ac i werthuso effeithiolrwydd ymyrraeth?						
A yw disgyblion, rhieni a gofawyr yn cael eu hatgoffa'n rheolaidd ynghylch pwysigrwydd presenoldeb da mewn newyddlenni ac mewn cyfarfodydd rhieni yn ogystal â mewn cytundeb rhwng y cartref a'r ysgol?						
A ydych yn cyfarfod gyda'ch partner gwella i drafod presenoldeb/gwaharddiadau? A ydych yn cynnwys aelod o'r Tîm Cynhwysiant o'r ALI?						

Cyswllt a Phrosesau ALI	Ydym/Oes/N a	Tystiolaeth / Camau Gweithredu	COC H	ORE N	MELY N	GWYRD D
A ydych mewn cyswllt rheolaidd gydag aelodau o'r Tîm Cynhwysiant? A yw atgyfeiriadau yn cael eu gweithredu o fewn canllawiau'r ALI? Os ydynt pa mor aml?						
A ydych yn fodlon gyda'r gefnogaeth a gewch gan y Tîm Cynhwysiant? A oes unrhyw faterion i'w trafod?						
A yw disgyblion yn cael eu olrhain yn effeithiol i adnabod unrhyw ddisgybl y mae eu presenoldeb yn dechrau dirywio? Gyda phwyslais ar y rhai a allai fod yn disgyblion sy'n absennol yn gyson?						
A ddefnyddir cyswllt diwrnod cyntaf yn effeithiol ac a gymerir camau ar gyfer rhieni sy'n methu yn eu cyfrifoldeb fel rhiant?						
A oes gennych system o llythyrau a ddefnyddir pan fo absenoldeb neu a ydych yn defnyddio'r llythyrau sydd ar gael ym mholisi presenoldeb y sir? E.e., angen tystiolaeth feddygol						
A yw rhieni yn cael eu gwahodd i'r ysgol i ymdrin a/datrys materion yn syth?						
A yw bod yn hwyr yn cael ei drafod gyda'r disgyblion a theuluoedd os yw'n parhau i fod yn broblem? Sut mae hyn yn cael ei wneud?						

A oes gennych ymyrraeth ar gyfer disgyblion yn hwyr yn barhaus?						
A yw Tîm Cynhwysiant yr ysgol wedi cynnal archwiliad cofrestr?						
A oes gan yr ysgol strategaethau ailintegreiddio ar gyfer y rhai sy'n dychwelyd o absenoldebau/gwaharddia dau hirdymor ble mae'r holl staff priodol yn rhan ohonynt?						
A oes gan bob disgybl sydd ag absenoldeb sylweddol gynllun gweithredu ar gyfer gwella a adolygir yn rheolaidd a'i rannu gyda'r disgyblion a rhieni/gofalwyr? Cynllun Cefnogi Bugeiliol/Cynllun Cefnogi Presenoldeb						
A ydych mewn cyswllt rheolaidd gydag aelodau o'r Tîm Cynhwysiant? A yw atgyfeiriadau yn cael eu gweithredu o fewn canllawiau'r ALL? Os ydynt pa mor aml?						
A ydych yn fodlon gyda'r gefnogaeth a gewch gan y Tîm Cynhwysiant? A oes unrhyw faterion i'w trafod?						

Casglu a Dadansoddi Data	Ydy/Oes/N a	Tystiolaeth / Camau Gweithred u	COC H	ORE N	MELY N	GWYRD D
A yw llywodraethwyr ac uwch arweinwyr yn adolygu data presenoldeb/gwaharddiadau yn rheolaidd ac ar draws grwpiau a nodwyd?						
A yw data'r ysgol yn cael ei ddadansoddi i ddatgelu rhesymau dros absenoldeb, proffil absenoldeb parhaus, achosion o waharddiadau - adnabod grwpiau diamddiffyn a chysylltiadau â safonau?						
A oes unrhyw amrywiad arwyddocaol rhwng grwpiau o ddisgyblion?						
Grwpiau blwyddyn						
Grwpiau tiwtor						
Saesneg fel Iaith Ychwanegol						
Ethnigrwydd						
Anghenion addysgol arbennig						
Plant sy'n Derbyngofal						
Prydau Ysgol am Ddim yn erbyn disgyblion heb hawl i brydau ysgol am ddim						
Maes cwricwlwm - diffyg presenoldeb mewn gwersi penodol?						

Agweddau i'w gwella	Do/Na	Tystiolaeth / Camau Gweithredu	COCH	OREN	MELYN	GWYRDD
Ble ydych yn rhagweld meysydd i'w gwella a sut ydych yn bwriadu cyflawni hyn?						
A ydych wedi cael unrhyw gefnogaeth ychwanegol gan dimau asiantaethau allanol mewn unrhyw ymdrechion i wella presenoldeb? Os ydych sut ydych yn bwriadu cynnal y maes hwn o wella presenoldeb? Os na, a ydych wedi trafod hyn gyda'r Arweinydd/Dirprwy Bennaeth?						
Unrhyw wybodaeth neu sylwadau eraill nodwch isod:						

Llofnodwyd .....

Dyddiad:.....

Enw'r Pennaeth.....

Atodiad 5

POLISI PLANT SY’N DERBYN GOFAL (LAC) AR GYFER YSGOLION YN SIR DDINBYCH

Ysgol:

Pennaeth:

Athro LAC Dynodedig:

Llywodraethwr LAC:

Dyddiad mabwysiadu'r Polisi:

1. Yr Amcan

Hyrwyddo a chefnogi cyflawniad addysgol a lles Plant sy'n Derbyn Gofal.

2. Rôl yr Athro Dynodedig ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal

- Uwch athro, gyda chysylltiadau â Thîm Arweinyddol yr ysgol. Rhaid i'r Athro Dynodedig LAC fod â llais sy'n gallu dylanwadu ar benderfyniadau a'u llywio o fewn yr ysgol. Efallai y bydd angen i'r Athro Dynodedig fynychu cyfarfodydd, weithiau ar fyr rybudd, yn ystod y diwrnod ysgol, a gall fod angen rhywfaint o hyblygrwydd.
- Gweithio ar y cyd â'r Swyddog Cyswllt Addysg (SCA), y Pennaeth a'r Llywodraethwr LAC i sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o'r anawsterau a'r anfanteision addysgol a wynebir gan Blant sy'n Derbyn Gofal ac yn deall cymhlethdod achosion unigol (lle bo'n briodol), ynghyd â'r angen am systemau cymorth cadarnhaol, ar gyfer yr ysgol gyfan, i'w helpu i'w goresgyn.
- Hyrwyddo ymrwymiad LAC mewn gweithgareddau a chyfleoedd allgyrsiol, hyrwyddo darllen yn y cartref a chefnogaeth i wneud gwaith cartref.
- Datblygu systemau ar gyfer cyfathrebu effeithiol â gofalwyr, rhieni, y gwasanaethau cymdeithasol, iechyd, y SCA ac unrhyw asiantaethau a rhwydweithiau cymorth perthnasol eraill.
- Monitro cynnydd addysgol yr holl Blant sy'n Derbyn Gofal er mwyn ymyrryd yn gyflym ar lefel unigolyn neu ysgol, pe bai angen cymorth ychwanegol.
- Gweithio ar y cyd â'r SCA i sicrhau bod gan bob disgybl LAC Gynllun Addysg Personol (CAP), sy'n ofniad statudol ar gyfer pob LAC. Mae angen cwblhau CAP o fewn cyfnod amser (20 diwrnod ysgol o ddechrau ysgol newydd neu ddod yn LAC). Mae angen i CAP fod yn ystyrlon, yn fanwl ac yn gywir.
- Mynychu, trefnu cynrychiolydd, neu ddarparu diweddariadau addysgol ac adroddiadau ar gyfer adolygiadau, CAP a chyfarfodydd. Sicrhau bod gwybodaeth a dogfennau'n cael eu trosglwyddo yn gyflym (ac yn ddiogel) rhwng asiantaethau.
- Rhoi cymorth i ddisgyblion rannu eu barnau a gwneud cyfraniad i'w CAP. Sicrhau bod llais y disgybl yn cael ei glywed a'i gynrychioli.

- Gweithio'n agos a chysylltu â'r Llywodraethwr sy'n gyfrifol am LAC.
- Bod yn ymwybodol o statws cyfreithiol y plentyn, trefniadau cyswllt, y rheiny sydd â Chyfrifoldeb Rhieni (CRh).
- Bod yn ymwybodol, lle'n bosibl, o'r disgyblion hynny sydd o dan Orchymyn Gwarcheidiaeth Arbennig (GGA) neu sydd wedi'u mabwysiadu a fu'n LAC y flaenorol.

2.1 Staff Ysgol Ehangach

- Athro Dynodedig LAC i neilltuo aelod staff allweddol y gall yr unigolyn ifanc siarad ag ef neu gyfarfod yn rheolaidd, trwy rybudd ymlaen llaw neu'n ddirybudd lle bo'n bosibl. Sicrhau bod yr unigolyn ifanc yn cytuno â'r gweithiwr a neilltuwyd.
- Sicrhau bod gan bob aelod o staff yr ysgol sydd mewn cysylltiad â Phlant sy'n Derbyn Gofal y wybodaeth briodol ynghylch amgylchiadau'r unigolyn ifanc a'u bod o leiaf yn ymwybodol ei fod yn derbyn gofal gan yr Awdurdod Lleol.
- Yn absenoldeb yr athro/athrawon dosbarth arferol, dylid rhannu rhywfaint o wybodaeth ynghylch amgylchiadau'r plentyn gyda'r athro llanw. Y Pennaeth neu'r athro dynodedig ddylai benderfynu faint o wybodaeth y dylid ei rhannu.

2.2 Hyfforddiant

- Datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth y staff eu hunain o weithdrefnau addysgol a chael eu diweddarau trwy hyfforddiant perthnasol a mynychu cyfleoedd hyfforddiant a ddarperir, e.e. Fforwm LAC.
- Sicrhau bod holl aelodau staff yr ysgol yn cael y cyfleoedd hyfforddiant priodol er mwyn rhoi cefnogaeth lawn i LAC o fewn yr ysgol.
- Rhaeadru gwybodaeth a hyfforddiant i staff ysgol fel y bo'n briodol.
- Cael dealltwriaeth gadarn o drefniadau ariannu LAC / PDG ar lefel ranbarthol, leol, ysgol a disgybl unigol. Bod yn ymwybodol o'r gweithdrefnau ac effaith y cyllid ar ddisgyblion LAC unigol. (Cofnodir hyn yn y CAP).

3. Rôl y Llywodraethwr LAC

- Gweithio'n agos â'r athro LAC Dynodedig a'r SCA a chael dealltwriaeth dda o'r anawsterau a'r anfanteision addysgol a wynebwr gan Blant sy'n Derbyn Gofal a beth mae'r ysgol yn ei wneud i gefnogi LAC.
- Bydd y Llywodraethwr LAC yn adrodd i'r Corff Llywodraethu'n flynyddol, ar wybodaeth sy'n cyflwyno:
Nifer y LAC yn yr ysgol.
Presenoldeb LAC.
Cymhariaeth o sgoriau / lefelau profion.
Lefelau o waharddiadau cyfnod penodol / parhaol ymhlith LAC.

- Fel cyfaill beirniadol, dylai'r Llywodraethwr LAC deimlo'n gyfforddus i gwestiynu a chefnogi'r ysgol i hyrwyddo cyflawniad addysgol a lles LAC.
- Dylai'r Llywodraethwr LAC fod yn fodlon bod polisiau a gweithdrefnau'r ysgol yn sicrhau bod disgyblion LAC yn cael mynediad cyfartal i'r Cwricwlwm Cenedlaethol / cymorth addysgol ychwanegol a gweithgareddau allgyrsiol.
- Rhannu a rhaedru gwybodaeth ynghylch LAC i Lywodraethwyr eraill ac adrodd i Gadeirydd y Llywodraethwyr.

Atodiad 6

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Ffurflen Atgyfeirio i'r Gwasanaeth Nyrsio Ysgolion

Ynghylch: Enw'r plentyn:	Dyddiad Geni:
Cyfeiriad:	Rhif ffôn: Cartref..... Gwaith..... Symudol.....
Ysgol:	Dosbarth (os yn hysbys)
Enw'r oedolyn â chyfrifoldeb rhiant (C.Rh.)	Enw .....
Ydy'r plentyn yn ymwybodol o'r atgyfeiriad? (rhowch gylch) Ydy Nac Ydy Amherthnasol	Byddwch yn ymwybodol na dderbynnir yr atgyfeiriad heb gydsyniad rhiant
Rheswm dros yr atgyfeiriad:	
Asiantaethau eraill sy'n chwarae rhan:	
Enw'r atgyfeiriwr (printiwch os gwelwch yn dda):	Llofnod yr atgyfeiriwr:
Dynodiad:	Rhif cyswllt:
Dyddiad yr atgyfeiriad:	Dyddiad ei dderbyn gan y Nyrs Ysgol

Atodiad 7

Canllaw Rhieni i Fonitro Presenoldeb yn Ysgolion Sir Ddinbych

**CANLLAW RHIENI I FONITRO PRESENOLDEB YN
YSGOLION SIR DDINBYCH**

Mae'r siart lif isod yn amlinellu'r cyfathrebu a'r camau y gall rhieni / gofalwyr eu disgwyl yng nghyswllt pryderon o ran presenoldeb eu plant. Defnyddir y codau (A1 - A6+, AA1 ac AA2) gan ysgolion a'r Awdurdod Lleol i gyfeirio at lefel yr ymrwymiad:

CYFRIFOLDEB RHIANT/GOFALWR	
Sicrhau bod eich plentyn yn mynychu'r ysgol yn rheolaidd ac yn brydlon	
Cysylltu â'r ysgol ar ddiwrnod cyntaf yr absenoldeb i ddarparu rheswm (gonest) a chysylltu'n ddyddiol ar ôl hynny i roi diweddariad	
Ymateb i gyfathrebiadau gan yr ysgol	
Mynychu cyfarfodydd mewn perthynas â phresenoldeb yn yr ysgol os/pryd y bo angen	

CAMAU A GYMERIR GAN YR YSGOL I FONITRO A RHEOLI PRESENOLDEB	
A1	Neges destun neu alwad ffôn i riant/gofalwr os yw'r plentyn yn absennol heb reswm. Os ddim ymateb, mynd ymlaen i A2
A2	Neges destun/galwad ffôn dilynol Dim ymateb, mynd i A3
A3	Anfon llythyr i'r cartref i ofyn am reswm dros yr absenoldeb

Os yw'r absenoldeb yn parhau heb eglurhad am 3 + diwrnod neu nad yw'r ysgol yn ei dderbyn (heb ei awdurdodi), dilyniir y camau a ganlyn

Os derbynnir yr absenoldeb gan yr ysgol (wedi'i awdurdodi), cymerir y camau a ganlyn:

A4

Cyfarfod yn yr ysgol â'r rhiant/ ofalwr i gynnig cymorth er mwyn atal rhagor o absenoldebau heb awdurdod. Llunio Cynllun Cefnogi Presenoldeb (ASP). Adolygiadau rheolaidd (bob pythefnos). Ystyried Rhybudd Cosb Benodedig i atal pryderon parhaus o ran presenoldeb. Os ddim gwelliant, mynd i A4+

A4+

Cyfarfod yn yr ysgol â'r rhiant/gofalwr i adolygu a diwygio'r CCP. Cyfarfodydd adolygu rheolaidd (bob pythefnos). Ystyried Rhybudd Cosb Benodedig i atal pryderon parhaus o ran presenoldeb.

AA1

Yn dilyn 10+ diwrnod o absenoldebau wedi'u hawdurdodi (neu'n gynt os oes angen), cyfarfod yn yr ysgol â'r rhiant/gofalwr i gynyddu presenoldeb gymaint â phosibl. Llunio Cynllun Cefnogi Presenoldeb (CCP)/Cynllun Cefnogi Gofal Iechyd. Adolygiadau rheolaidd (bob pythefnos). Os ddim gwelliant, ac nad oes tystiolaeth feddygol glir i rwystro presenoldeb yn yr ysgol, mynd i AA2

AA2

Cyfarfod yn yr ysgol â'r rhiant/gofalwr i egluro'r pryderon meddygol. Lle nad oes unrhyw resymau iechyd dilys, cofnodir unrhyw absenoldebau pellach fel rhai heb eu hawdurdodi ac fe'u rheolir o dan y drefn 'heb ei awdurdodi', mynd i A4/A4+.

Camau'r Awdurdod Lleol i Reoli absenoldebau parhaus heb awdurdod

A5 Atgyfeiriad gan yr ysgol i'r Gwasanaeth Lles Addysg.

	Ymgymryd ag asesiad o bryderon o ran presenoldeb yn yr ysgol. Llunio Cynllun Cefnogi Presenoldeb – y nod yw atal camau cyfreithiol lle bo'n bosibl. Ystyried atgyfeiriadau am gymorth i asiantaethau eraill.
A5+	Os oes angen, cyfarfod yn yr ysgol i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon a nodwyd yn yr asesiad sy'n atal presenoldeb yn yr ysgol. Adolygiadau rheolaidd (bob pythefnos). Os ddim gwelliant, mynd i A6
A6	Cyfarfod o Banel Presenoldeb y Llywodraethwyr yn yr ysgol. Adolygu camau gweithredu'r ysgol a'r gwasanaeth ESW. Adolygiadau rheolaidd (bob pythefnos).
A6+	Os ddim gwelliant, ystyried camau cyfreithiol.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Policy Summary

- What is the intention of the Policy?
- What is an Authorised / Unauthorised absence?
- What is the responsibility of the school?
- How do we reintegrate pupils following absence?
- A self-evaluation tool for schools regarding absence management.
- What are the Parental responsibilities?
- What does the law say?
- What are the responsibilities of the Local Authority?
- What do the Education Social work Service do?
- How are attendance issues referred to the LA?
- How do we monitor attendance as an authority?
- What part do Children's Services play in ensuring attendance?
- The policy in relation to Children Looked after.
- Multi Agency working.
- Working with partners in Health
- Links with other Local Authorities
- Fixed penalty Notices
- The position around family holidays and extended overseas holidays.
- Children Missing in Education
- Safeguarding and Attendance
- Elective Home Education

TEMPLATES PROVIDED

- Attendance procedure Flow Chart
- Attendance Support Plans
- Termly self-Evaluation of Attendance
- School Nursing Referral forms
- Parents' Guides

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

APPENDIX 3

Position Statement

The Welsh Government in their recent media coverage source (BBC Wales) highlighted one in six secondary pupils are regularly absent from school. The average half days sessions missed in 2022 /23 was 16.3% for children 11-15 years this is three times higher than the pre- pandemic period in 2018 /19. The gender gap has decreased between boys 12% and girls 13% levels of engagement with their education. A task force has now been set up by the minister for education Jeremy Miles MS in response to these ongoing level of concern across Wales.

A1.0 Denbighshire has seen a drop in levels of overall attendance in schools between 3 % and 12 % , many of the schools however are regaining their position pre- pandemic and many schools in Denbighshire are at levels being achieved in 2018/19 and higher in some cases.

A1.1 Currently the overall performance of Denbighshire is 90.1% , the average across Wales from September to November 2023 is 91.3%

The pre- pandemic year 2018/19		Academic Year 2022 / 23		Sept to November 2023	
Primary	Secondary	Primary	Secondary	Primary	Secondary
94.8%	93.7%	92%	87.1%	92.2%	86.9%

A1.2 The data below outlines the current school year Sept –November 2023 absence rates from (Stats Wales) for absenteeism of secondary age pupils 2022/23 which outlines Denbighshire percentage of half day sessions missed due to unauthorised absence at 4.2% and for all absences at 12.8 % The current school year data below indicates a reduction in overall absence month on month which will impact on the final year figures with a possible reduction in all absences in secondary schools.

Current School Year 2023

	Primary absences					
	September		October		November	
	Sessions	% of possible attendance	Sessions	% of possible attendance	Sessions	% of possible attendance
Authorised absence	11,959	1.5%	13,265	1.7%	12,307	1.5%
Unauthorised absence	7,944	1.0%	6,062	0.8%	4,922	0.6%
Total absence	19,903	2.5%	19,327	2.4%	17,229	2.2%
	Secondary absences					
	September		October		November	
	Sessions	% of possible attendance	Sessions	% of possible attendance	Sessions	% of possible attendance
Authorised absence	16,942	2.3%	20,867	2.8%	19,745	2.6%
Unauthorised absence	9,760	1.3%	11,876	1.6%	10,970	1.5%
Total absence	26,702	3.6%	32,743	4.4%	30,715	4.1%

A1.3 Throughout the last two school years' schools and the education welfare service have actively worked together to reduce absence levels post pandemic, numbers of referral to the service have increased by over a third. **Current levels of allocation to the four staff in the service are above 25 cases each requiring intensive intervention working with schools**, families, and other Denbighshire services and third sector services.

A1.4 The additional staff appointed through the Welsh Government LAEG grant have increased the service staffing with two family engagement officers working across the county. The focus of the roles is to provide a greater level of daily contact with families and children assisting with routines, management of home to school plans, working with staff in school to address any issues that impact on the pupil attending school and looking at the detail of planning to improve engagement and reduce barriers to learning.

A1.5 An additional grant for 23/24 relating to school attendance from the Welsh Government has also been received to appoint two attendance support officers working with the education welfare service to increase capacity and manage the higher levels of referral from schools.

A1.6 Schools also have named education welfare officers attending their multi-agency meetings (MAP) where vulnerable pupils are discussed offering additional support and interventions some of these pupils receive help from the EWO assigned to the high school MAP but also work alongside colleagues in schools, education services, Llywbrau service, Educational Psychologists and Behaviour Support and importantly Children Services and health to address the complex needs of vulnerable children.

A1.7 The EWO service have in place a rota each week where schools can seek advice or request intervention and attendance at meetings in any school each week with cases that require immediate attention. These can be relating to, social and community needs, family breakdown, school admission, children missing education Children Missing in Education (CME) where families leave the authority with no destination provided to schools or services.

A1.8 Schools causing concern do receive contact and reports from the education welfare service to discuss and address their data on attendance on their school management system (SIMS). This highlights issues and links to attendance codes patterns, pupil level concerns, and other distinguishing patterns relating to school procedures and data collection.

A1.9 54 % of contact and calls to the EWO helpdesk relate to mental health concerns, social anxiety and self – harm suicidal ideation of young people previously this was significantly lower in terms of main reason for contact.

Since January 2022 87 % of referrals to the EWO service from schools identify mental health as a significant factor in the pupils needs.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Gwyliau yn ystod y Tymor

MYND AR WYLIAU YN YSTOD Y TYMOR

CANLLAW I RIENI

CWESTIYNAU CYFFREDIN

A oes gen i hawl i dynnu fy mhientyn allan o'r ysgol ar gyfer gwyliau teuluol?

- Nac oes. Mae gan rieni ddyletswydd gyfreithiol i sicrhau bod eu plant yn mynychu'r ysgol neu'r ddarpariaeth arall yn rheolaidd
- Mae Deddf Addysg 1996, yn ei gwneud yn drosedd i riant "fethu â sicrhau presenoldeb eu plentyn yn yr ysgol"
- Ein barn yw na ddylid cymeradwyo unrhyw wyliau yn ystod y tymor
- Ni ddylai Penaethiaid ganiatáu unrhyw absenoldeb (gwyliau) yn ystod tymor oni bai bod amgylchiadau eithriadol
- Nid oes gan rieni hawl i dynnu eu plant allan o'r ysgol ar gyfer gwyliau yn ystod y tymor

Os byddwn yn penderfynu cymryd gwyliau yn ystod y tymor beth sy'n rhaid i ni ei wneud?

- Rhaid i riant/gofalwr sydd yn byw gyda'r plentyn wneud cais ar bapur i Bennaeth yr ysgol lle mae'r plentyn wedi'i g/chofrestru
- Rhaid i'r llythyr/cais egluro beth yw'r amgylchiad eithriadol ar gyfer y cais am yr absenoldeb

Beth fydd yr ysgol yn ei wneud wedyn?

- Bydd y Pennaeth yn penderfynu a yw'r amgylchiadau eithriadol yn gymwys, os nad ydynt, bydd y cais yn cael ei wrthod
- Dim ond y Pennaeth (neu'r Dirprwy) sydd â'r grym i gymeradwyo ceisiadau absenoldeb. Wrth wneud ei b/penderfyniad, bydd y Pennaeth yn ystyried canllawiau Llywodraeth Cymru ar y mater hwn (Fframwaith Presenoldeb ar gyfer Cymru Gyfan) (2011)
- Bob blwyddyn academiaidd, mae ysgolion yn rhoi gwybod i rieni/gofalwyr drwy gyfrwng llythyr, newyddlen, neu wefan yr ysgol, y gallant dderbyn Rhybudd Cosb Benodedig os oes gan eu plentyn absenoldebau heb eu hawdurdodi (10 diwrnod neu fwy) yn ystod y tymor
- Byddwch yn derbyn ymateb ysgrifenedig oddi wrth y Pennaeth (neu'r Dirprwy) yn rhoi gwybod i chi os yw eich cais wedi cael ei gymeradwyo
- **Os byddwch yn parhau â'r gwyliau ar ôl i'r cais gael ei wrthod, bydd yr absenoldeb yn cael ei gofnodi yn un heb ei awdurdodi**

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PRESENOLDEB YN YR YSGOL**Pam bod ysgol a phrydlondeb yn bwysig?****Gan fod pob eiliad yn cyfrif:**

- Mae 5 munud yn hwyr bob dydd yn golygu bod tri diwrnod cyfan o ysgol yn cael eu colli bob blwyddyn
- Mae 95% o bresenoldeb yn cyfateb i golli pythefnos o addysg mewn blwyddyn ysgol
- Mae presenoldeb gwael yn effeithio ar ddysgu
- Mae presenoldeb gwael yn effeithio ar ganlyniadau yn y dyfodol
- Mae presenoldeb yn effeithio ar les ac ymdeimlad o berthyn

Mae'r ysgol yn pryderu am bresenoldeb eich plentyn ac maent yn mynd i gysylltu â'r Gweithiwr Cymdeithasol Addysg. Beth fydd y Gweithiwr Cymdeithasol Addysg yn ei wneud?

- Cysylltu â chi i drefnu cyfarfod
- Cyfarfod i drafod y rhesymau dros bresenoldeb gwael eich plentyn a thrafod eich pryderon.
- Rhoi cymorth a chyngor i wella presenoldeb eich plentyn.
- Asesu'r sefyllfa a chytuno ar gynllun cefnogaeth gyda chi, eich plentyn a'r ysgol
- Trafod gyda'r ysgol ynghylch defnyddio Rhybudd Cosb Benodedig
- Dechrau camau cyfreithiol mewn achosion lle nad yw presenoldeb yn yr ysgol yn gwella.

Gallwch gysylltu â'r Gwasanaeth Gwaith Cymdeithasol Addysg
drwy ffonio

01824 – 708064

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Rhybudd Cosb Benodedig

ABSENOLDEB HEB EI AWDURDODI

Yn berthnasol i

Oed Ysgol Statudol o 5ed Pen-blwydd y Plentyn

Beth fydd yn digwydd os bydd yr absenoldeb yn un heb ei awdurdodi?

- Bydd yr ysgol yn penderfynu a ddylid rhoi Rhybudd Cosb Benodedig. Os yw'r ysgol yn penderfynu y dylid rhoi Rhybudd Cosb Benodedig
- Byddwch yn derbyn llythyr gan yr ysgol yn rhoi gwybod bod y mater wedi cael ei gyfeirio at yr Awdurdod Lleol ac y gallai Rhybudd Cosb Benodedig gael ei roi:
- Bydd yr ysgol yn rhoi gwybod i'r Awdurdod Lleol fod angen rhoi Rhybudd Cosb Benodedig
- Fe anfonir Rhybudd Cosb Benodedig atoch, ynghyd â llythyr esboniadol, mae'r Rhybudd yn rhoi'r cyfle i chi dalu'r ddirwy yn hytrach na chael eich erlyn yn y llysoedd

Cosbau am absenoldeb heb awdurdod		
Llinell Amser	Un Plentyn	Dau Blentyn
Talwyd o fewn 28 diwrnod	£60 y rhiant	£60 y plentyn = £120 y rhiant
Ar ôl 28 diwrnod a chyn 42 diwrnod	£120 y rhiant	£120 y plentyn = £240 y rhiant
Ar ôl 42 diwrnod	Byddwch yn derbyn gwŷs i ymddangos o flaen Llys Ynadon ar y sail eich bod wedi methu â sicrhau presenoldeb rheolaidd eich plentyn yn yr ysgol	Byddwch yn derbyn gwŷs i ymddangos o flaen Llys Ynadon ar y sail eich bod wedi methu â sicrhau presenoldeb rheolaidd eich plentyn yn yr ysgol

**Ni dderbynnir taliadau ar ôl 42 diwrnod, ac ni ellir talu'n rhannol
neu mewn rhan-daliadau**

**Gall pob ysgol roi rhif cyswllt y Gwasanaeth Gwaith
Cymdeithasol Addysg i chi os hoffech chi drafod y mater hwn
ymhellach:**

Ceir manylion am Rhybudd Cosb Benodedig ar ein Gwefan

www.denbighshire.gov.uk

**Mae taflenni eraill ar gael gan yr ysgol lle mae eich plentyn
wedi'i ch/gofrestru, neu gan y Gwasanaethau Addysg**

- **Helpu eich "Presenoldeb Ysgol"**
- **Cymru Plant ar Wyliau yn ystod y Tymor**

***Mae'r term "rhiant", mewn perthynas â phlentyn neu berson
ifanc, yn cynnwys unrhyw un nad yw'n rhiant i'r plentyn ond
sydd â chyfrifoldeb rhiant, neu sy'n gofalu am y plentyn.***

Canllaw cyflym ar

RHYBUDDION COSB BENODEDIG AM DDIFFYG PRESENOLDEB YN YR YSGOL

COLLI'R YSGOL. EICH COLLED CHI !

O dan Reoliadau Addysg (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2013, rhoddwyd y grym i Awdurdodau Lleol roi Hysbysiadau Cosb Benodedig (HCB) fel dewis arall yn hytrach na chymryd camau cyfreithiol yn erbyn rhieni/gofalwyr wrth ymateb i absenoldeb heb ganiatâd o'r ysgol.

Mae'r broses ar waith yn Sir Ddinbych ers 1 Medi 2015. Mae'r wybodaeth isod yn amlinellu cryno o'r amgylchiadau y bydd FPN yn cael ei ddefnyddio.

Beth yw Hysbysiad Cosb Benodedig?

Mae'n ddirwy am absenoldeb heb awdurdod o'r ysgol. Nid oes angen ymddangos yn y llys ac nid yw'n arwain at record droseddol. Mae Talu Hysbysiad Cosb Benodedig yn ddewis arall i rieni yn hytrach na chael eu herlyn yn y Llys Ynadon.

Beth yw absenoldeb heb ganiatâd?

Mae'n absenoldeb o'r ysgol nad oes cyfiawnhad iddo nac yr ystyrir yn dderbyniol gan y pennaeth. (Noder, Dim ond Pennaeth ysgol eich plentyn all awdurdodi absenoldeb disgybl)

Pwy sy'n rhoi Hysbysiad Cosb Benodedig?

Yr Awdurdod Lleol sy'n eu rhoi, ar gais y penaeithiaid.

Pryd maen nhw'n cael eu rhoi?

- pan fydd disgybl yn absennol heb ganiatâd am o leiaf 10 diwrnod mewn blwyddyn ysgol (nid oes rhaid iddynt fod yn ddiwrnodau olynol)
- am absenoldeb gwyliau heb ganiatâd. Cynghorir rhieni y gall cymryd gwyliau teuluol yn ystod y tymor arwain at roi HCB
- Os nad yw rhiant/rhieni, gofalwr/gofalwyr yn ceisio ymgysylltu â'r ysgol neu'r Awdurdod Lleol ynghylch absenoldeb eu plentyn
- Os yw plentyn yn dod i sylw'r heddlu yn rheolaidd yn ystod oriau ysgol ac yn absennol o'r ysgol heb reswm derbyniol, gall awdurdod yr heddlu ofyn i'r Awdurdod Lleol roi HCB.

Cyn rhoi Hysbysiad Cosb Benodedig, byddwch yn derbyn llythyr o rybudd ar ôl 5 diwrnod o absenoldeb heb ganiatâd yn amlinellu nifer y dyddiau y bu eich plentyn yn absennol a'r posibilrwydd y byddwch yn derbyn Hysbysiad Cosb Benodedig.

Canllaw cyflym ar

Ni fydd llythyr rhybuddio yn cael ei roi pan gymerir 10 neu fwy o ddiwrnodau o wyliau heb ganiatâd yn ystod y tymor. Bydd Hysbysiad Cosb Benodedig yn cael ei gyhoeddi dan yr amgylchiadau hyn.

Rwyf wedi derbyn llythyr rhybuddio ac eisiau osgoi Rhybudd Cosb. Beth ddylwn ei wneud?

- Sicrhau fod eich plentyn yn mynd i'r ysgol bob dydd ac yn cyrraedd yn brydlon,
- Os yw eich plentyn yn sâl gwnewch yn siŵr eich bod yn cysylltu â'r ysgol ar y diwrnod cyntaf ac yn egluro'r amgylchiadau
- Ceisiwch osgoi trefnu gwyliau yn ystod y tymor.

Faint yw cost y ddirwy?

£60 os caiff ei dalu o fewn 28 diwrnod o dderbyn yr hysbysiad, ac yn codi i £120 os telir ar ôl 28 diwrnod ond o fewn 42 diwrnod i'w dderbyn.

Penderfyniad i'r Awdurdod Lleol yw a ddylid rhoi HCB i un neu ddau riant/gofalwr.

Sut ydw i'n talu?

Bydd yr Hysbysiad Cosb yn cael ei anfon drwy'r post i'ch cyfeiriad cartref a bydd yn cynnwys gwybodaeth ar sut i dalu.

Beth fydd yn digwydd os na fyddaf yn talu?

Os na fyddwch yn talu'r gosb yn llawn o fewn yr amserlen uchafswm a ganiateir o 42 diwrnod o'i gyflwyno, bydd yn rhaid i'r Awdurdod Lleol ddechrau achos cyfreithiol yn eich erbyn am drosedd o dan Adran 444 (1) Deddf Addysg 1996 h.y. am fethu â sicrhau presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol. Gall hyn arwain at ymddangosiad yn y llys ynadon ac at ddirwy o hyd at £1,000 fesul rhiant am bob plentyn.

A oes modd apelio?

Na, nid oes hawl statudol i apelio. Unwaith y rhoddir Hysbysiad Cosb Benodedig bydd ond yn bosibl ei dynnu'n ôl os gellir dangos y cafodd ei roi ar gam.

A fydd yn bosibl i mi gael fe erlyn os byddaf yn talu'r HCB?

Gallwch gael eich erlyn am yr un cyfnod o absenoldeb a nodwyd yn yr Hysbysiad Cosb Benodedig ond gallech gael eich erlyn yn dilyn hynny am gyfnodau pellach o absenoldeb heb ganiatâd o'r ysgol.

Mae pob achos yn cael ei ystyried yn unigol.

Pam fod presenoldeb yn yr ysgol mor bwysig?

Canllaw cyflym ar

- Mae presenoldeb da yn cynyddu cyrhaeddiad a chyflawniad,
- Mae presenoldeb da yn gwella cyfleoedd,
- Mae presenoldeb da yn cefnogi plant a phobl ifanc ac yn eu cadw'n fwy diogel
- Mae mynd i'r ysgol yn lleihau'r risgiau sy'n gysylltiedig ag absenoldeb.

COFIWCH

Byddai'n well gan yr Awdurdod Lleol weithio gyda rhieni/gofalwyr i ddatrys presenoldeb gwael na throi at gamau gorfodi fel Hysbysïadau Cosb Benodedig neu'r Llys.

I gael help neu gyngor pellach cysylltwch â'r Gwasanaethau Addysg ar:

Gwasanaethau Addysg

Ffôn 01824 - 708064

e-bost: schoolfpn@denbighire.gov.uk

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y cyfarfod	25 Ionawr 2024
Aelod/Swyddog Arweiniol	Cynghorydd Emrys Wynne, Aelod Arweiniol y Gymraeg, Diwylliant a Threftadaeth / Liz Grieve, Pennaeth Tai a Chymunedau
Pennaeth Gwasanaeth	Liz Grieve, Pennaeth Tai a Chymunedau
Awdur yr adroddiad	Deborah Owen, Prif Lyfrgellydd
Teitl	Safonau a Pherfformiad y Gwasanaeth Llyfrgelloedd

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth am berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgelloedd yn erbyn y safonau cenedlaethol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Rhoi gwybodaeth ynghylch perfformiad y Cyngor yn erbyn 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 2017-20 (wedi'i ymestyn i 21-23) a'r cynnydd a wnaed i ddatblygu llyfrgelloedd fel manau lles a chadernid unigol a chymunedol.

2.2. Dylid nod fod yr adroddiad hwn yn ymwneud â Gwasanaeth Llyfrgelloedd Sir Ddinbych ym mlwyddyn ariannol 2022-23. Ni ddisgwylir y bydd effaith y newidiadau arfaethedig ar berfformiad y gwasanaeth Llyfrgelloedd/Siop Un Alwad yn glir tan fis Ebrill 2024 ar y cynharaf.

2.3. Disgwylir y bydd Safonau Cenedlaethol Newydd yn cael eu sefydlu gyda chyhoeddiad 7fed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, sydd â dyddiad gweithredu arfaethedig o1 Ebrill 2025

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn ystyried ac yn gwneud sylwadau ar berfformiad yn erbyn 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ac ystyried gwneud cais am adroddiad ar gynnydd ym mis Ionawr 2025.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru

4.2. O dan Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964 mae ar yr holl awdurdodau llyfrgelloedd yng Nghymru ddyletswydd statudol i ddarparu gwasanaeth 'cynhwysfawr ac effeithlon' i'w preswylwyr. Mae Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru yn galluogi Adran Diwylliant a Chwaraeon Llywodraeth Cymru (ADChLIC) i fesur ac asesu sut y mae awdurdodau'n cyflawni eu dyletswyddau statudol.

4.3. Mae'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd yn cyflwyno Adroddiad Blynyddol i'r ADChLIC ar ei berfformiad yn y flwyddyn ariannol flaenorol, gydag ADChLIC yn cyflwyno Adroddiad Asesu Blynyddol mewn ymateb. Mae'r Adroddiad Asesu Blynyddol diweddaraf yn ymwneud â'r cyfnod 2022-23 a pherfformiad yn erbyn 6ed Fframwaith 2017-20 (wedi'i ymestyn hyd 2023) yn ei gyfanrwydd, ac yn cynnwys 12 Hawl Craidd a 10 Dangosydd Ansawdd â thargedau penodol. Mae'r adroddiad llawn ynghlwm fel Atodiad A.

4.4. Mae Sir Ddinbych yn parhau i fodloni pob un o'r 12 Hawl Craidd. O'r 10 dangosydd ansawdd (DA) sydd â thargedau, mae Conwy yn cyflawni 8 yn llawn a 2 yn rhannol. Gw. tudalen 2 o'r Adroddiad Asesu Blynyddol yn Atodiad A.

4.5. DA 3: Cefnogi datblygiad unigol. Wedi'i fodloni'n llwyr

4.6. DA 4: Cefnogi iechyd a lles. Wedi'i fodloni'n llwyr

Daeth y Pwyntiau Siarad yn ôl i bob llyfrgell yn 2022-23 gan roi cyfle i bobl gael sgwrs wyneb yn wyneb ynglŷn â chynnal ffordd o fyw annibynnol a chael mynediad at gymorth a gweithgareddau lleol. Mae hon yn ymdriniaeth rhagnodi cymdeithasol

a ddarperir mewn partneriaeth rhwng Gofal Cymdeithasol i Oedolion, y trydydd sector a'r llyfrgelloedd. Mae'r llyfrgelloedd yn rhan annatod o strategaethau a chynlluniau gweithredu Oed-gyfeillgar a Deall Dementia yr Awdurdod. Dangosodd arolwg diweddar o rieni Dechrau Da yr effeithiau da arwyddocaol y mae mynychu amser rhigwm yn y llyfrgelloedd yn ei gael ar iechyd meddwl rhieni, yn cynnwys helpu i ddod dros iselder ôl-enedigol.

4.7. DA 6: Mae pob man gwasanaeth sefydlog yn cynnig digwyddiadau / gweithgareddau ar gyfer defnyddwyr â gofynion arbennig. Wedi'i fodloni'n llwyr

Cafwyd ffigwr presenoldeb o dros 22,133 mewn digwyddiadau a gweithgareddau mewn llyfrgelloedd. Mae hyn yn cynnwys grwpiau darllen, gweithgareddau i blant, digwyddiadau cyfarfod awduron ac amrywiaeth o grwpiau ymgysylltiad cymdeithasol i leihau ynysigrwydd ac unigrwydd. Roedd 55% o'r ffigwr yn bresenoldeb yn sesiynau Amser Rhigwm Dechrau Da

4.8. DA 7: Lleoliad pwyntiau gwasanaeth. Wedi'i fodloni'n llwyr

4.9. DA 8: Deunydd darllen cyfredol a phriodol. Wedi'i fodloni'n llwyr

Caffaelwyd 23,973 o eitemau yn 2022-23. Mae hyn yn cynnwys y teitlau unigol a oedd ar gael drwy danysgrifiadau i ddau safle lawrlwytho digidol, Press Reader (papur newydd) ac Overdrive (cylchgrawn) - cyfanswm o 11.315 o deitlau.

Cyfanswm y llyfrau 'go iawn' a'r llyfrau sain oedd 11,791. Roedd yr adroddiad yn nodi bod Sir Ddinbych yn dangos ymrwymiad cryf i ddarpariaeth plant, gyda 25% o'r adnoddau'n cael eu gwario ddeunyddiau i blant.

4.10. DA 8: Adnoddau Cymraeg. Wedi'i fodloni'n llwyr

Roedd 71% o'r deunyddiau Cymraeg a fenthycwyd yn llyfrau plant - gyda dim ond 2 siop lyfrau yn y sir, y llyfrgell leol yw'r brif ffynhonnell o lyfrau Cymraeg i blant.

Mae'r ffigwr hwn hefyd yn adlewyrchu'r cyfranogiad uchel yn Her Ddarllen yr Haf bob blwyddyn. Mae Sir Ddinbych ymysg y chwarterel uchaf o awdurdodau llyfrgell o ran cyfran y gyllideb ddeunyddiau a neilltuir i adnoddau iaith Gymraeg ac yn uwch na'r canolrif o ran deunyddiau Cymraeg a fenthycir fesul pen o'r boblogaeth sy'n siarad Cymraeg.

4.10.1. DA 8: Mynediad Ar-lein. Wedi'i fodloni'n llwyr

Mae lefel y defnydd o TGCh cyhoeddus yn llawer is nag yr oedd cyn y pandemig, sy'n adlewyrchu'r tueddiad cyffredinol i bobl feddu ar eu dyfeisiadau eu hunain. Ar ôl Covid cyflwynwyd gliniaduron digidol unigol wedi'u cysylltu â'r rhwydwaith ym mhob llyfrgell i gwsmeriaid eu defnyddio ar gyfer cyfarfodydd ac ymgynghoriadau preifat ar-lein. Mae'r cyfleuster argraffu newydd wedi'i gysylltu â'r cwmwl yn golygu y gall defnyddwyr argraffu eu gwybodaeth drwy'r ciosg hunan-wasanaeth neu gyda chymorth aelod o staff heb orfod defnyddio'r cyfrifiaduron cyhoeddus. Bydd hyn hefyd wedi cyfrannu at y ffigwr defnyddio is.

4.10.2. DA 12: Cyflenwi eitemau y gwnaed cais amdanynt. Wedi'i gyflawni'n rhannol

Cafodd darpariaeth ein system fewnol i gyflenwi eitemau y gwnaed cais amdanynt ei gwtogi o 5 i 3 diwrnod yn 2021 oherwydd pwysau cyllidol, ac mae hyn - wedi'i gyfuno â'r ffaith nad yw pob llyfrgell ar agor bob dydd, yn golygu ei bod yn cymryd ychydig yn hirach i ddarparu eitemau o'r fath.

4.10.3. DA 13: Lefelau staffio a chymwysterau. Wedi'i fodloni'n rhannol

Ni fu unrhyw newid yn y lefelau staffio cyffredinol ond nid yw Sir Ddinbych yn cyrraedd y targedau ar gyfer lefelau staffio cyffredinol na staff cymwys fesul pen o'r boblogaeth. Fodd bynnag mae'n werth nodi fod y rhan fwyaf o lyfrgelloedd yn y gwasanaeth yn siopau un alwad, a bod y rhan fwyaf o staff rheng flaen, goruchwyliol a rheolaethol yn treulio tua 50% o'u hamser ar eu rolau Gwasanaeth Cwsmeriaid felly dim ond 50% o'r lefel staffio sy'n cael ei adrodd fel darpariaeth llyfrgell.

4.11. DA 16: Oriau Agor Fesul Pen Wedi'i fodloni'n llwyr

Mae oriau agor erbyn hyn yn ôl i lefelau cyn Covid, ac eithrio gostyngiad o hanner diwrnod yr un yn llyfrgelloedd Rhuthun a Dinbych.

4.12. Roedd yn angenrheidiol hefyd i awdurdodau gyflwyno adroddiad naratif yn cynnwys yr effaith y mae'r llyfrgell wedi'i gael ar unigolyn, sylwadau ar gyfraniad y gwasanaeth tuag at flaenoriaethau a nodau strategol ehangach Llywodraeth Cymru, ac i fyfyrion ynghylch cyfeiriad a chynlluniau'r gwasanaeth llyfrgelloedd yn y dyfodol. Gweler yr adroddiad naratif ar gyfer Sir Ddinbych sydd ynghlwm fel Atodiad 1.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Mae ar yr Awdurdod gyfrifoldeb statudol dros y Gwasanaeth Llyfrgelloedd ac mae ei wasanaethau'n cyfrannu at nifer o amcanion a themâu corfforaethol, yn cynnwys Sir Ddinbych iachach, hapusach a gofalgar; Sir Ddinbych sy'n dysgu ac yn tyfu; Sir Ddinbych sydd wedi'i chysylltu'n well; Sir Ddinbych decach, diogel a mwy cyfartal; Sir Ddinbych â diwylliant bywiog a lle mae'r Gymraeg yn ffynnu; cyngor sy'n cael ei gynnal yn dda ac sy'n uchel ei berfformiad.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau'n gysylltiedig â chynhyrchu'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Ni chynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Les gan mai adroddiad er gwybodaeth yn unig yw hwn. Fodd bynnag mae'r 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgell yn dangos y cyfraniad amlwg sydd gan lyfrgelloedd i'w wneud tuag at wireddu saith nod llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Ym mis Mawrth 2023 ystyriodd y Pwyllgor Craffu Perfformiad asesiad Llywodraeth Cymru o berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgelloedd ar gyfer 2021-22. Ni fu unrhyw ymgynghoriadau pellach ynghylch yr adroddiad penodol hwn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Adroddiad ar berfformiad hanesyddol yw hwn ac nid oes iddo unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol.

10. Beth yw'r risgiau ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Gan mai adroddiad ar berfformiad hanesyddol yw hwn, nid oes unrhyw risgiau'n gysylltiedig ag o.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000

11.2. Mae Adran 7.4.2(b) o Gyfansoddiad y Cyngor yn pennu y gall y Pwyllgor Craffu “adolygu a chraffu ar berfformiad y Cyngor mewn perthynas â'i bolisiâu, ei amcanion, ei dargedau perfformiad a/neu feysydd gwasanaeth penodol”.

Chweched Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru: Sir Ddinbych

Adroddiad Asesu Blynyddol 2022/2023

Lluniwyd yr adroddiad hwn ar sail yr wybodaeth a ddarparwyd yn y datganiad blynyddol, yr astudiaethau achos a'r adroddiad naratif a gyflwynwyd gan Sir Ddinbych i Is-adran Diwylliant Llywodraeth Cymru.

1. Crynodeb gweithredol

Roedd Sir Ddinbych yn bodloni'r 12 hawl graidd yn llawn. O'r 10 dangosydd ansawdd sydd â thargedau, mae Sir Ddinbych yn cyflawni 8 yn llawn a 2 yn rhannol.

Mae Sir Ddinbych yn perfformio'n dda mewn nifer o feysydd, yn enwedig mewn perthynas â mynediad, gyda phresenoldeb mewn digwyddiadau, ymweliadau y pen a benthycwyr gweithredol i gyd uwchlaw'r canolrif. Mae'r gwasanaeth hefyd yn perfformio'n dda ar gyfer e-faterion ac yn dangos ymwybyddiaeth o'r gofynion newidiol ar ddarpariaeth TG mewn llyfrgelloedd. Mae Sir Ddinbych yn dangos ymrwymiad i ddarparu adnoddau plant ac adnoddau Cymraeg, ac mae hefyd yn dangos ymrwymiad i ddiwallu anghenion pobl ifanc o fewn ei gynlluniau datblygu yn y dyfodol. Er bod Sir Ddinbych yn perfformio'n dda ar hyn o bryd ac mae ganddi gynlluniau ystyriol ar gyfer ei gyfeiriad tymor byr yn y dyfodol, mae pryderon ynghylch sut y bydd y gwasanaeth yn gallu ymateb yn y tymor canolig os bydd y toriadau a ragwelir i wasanaethau llyfrgell yn 2024-25 yn dwyn ffrwyth. Yn y cyd-destun hwn, mae'n arbennig o bwysig bod y gwasanaeth yn cynnal arolygon defnyddwyr yn 2023-2024 neu 2024-25 i sicrhau bod darpariaeth llyfrgelloedd yn diwallu anghenion cwsmeriaid.

- Mae hyfforddiant defnyddwyr yn boblogaidd ymhlith defnyddwyr y llyfrgell; mae presenoldeb mewn hyfforddiant ffurfiol i ddefnyddwyr a hyfforddiant anffurfiol yn uwch na'r canolrif (DA5).
- Mae llyfrgelloedd yn cael eu defnyddio'n dda; mae ymweliadau fesul cyfalaf ac ymweliadau rhithwir y pen yn uwch na'r canolrif ac mae nifer y benthycwyr gweithredol y pen yn chwarterl uchaf gwasanaethau llyfrgelloedd Cymru (DA8).
- Mae darpariaeth Gymraeg yn cael cefnogaeth dda, yn enwedig deunyddiau plant; mae Sir Ddinbych yn chwarterl uchaf awdurdodau llyfrgell am gyfran y gyllideb deunyddiau sydd wedi'i neilltuo i adnoddau Cymraeg (DA10).
- Mae Sir Ddinbych yn perfformio'n well na'r canolrif ar gyfer cau manau gwasanaeth sefydlog heb rybudd, ac ni fethwyd unrhyw arosfannau symudol na gwasanaethau danfoniadau i'r cartref (DA16).

2. Perfformiad yn erbyn y safonau

Mae'r fframwaith safonau yn cynnwys hawliau craidd, dangosyddion ansawdd â thargedau, dangosyddion ansawdd â meincnodau a mesurau effaith. Mae Adran 2 yn crynhoi'r llwyddiannau yn erbyn y meysydd hyn. Darperir adroddiad naratif o berfformiad yr awdurdod yn Adran 3.

2.1. Hawliadau craidd

Adroddodd Sir Ddinbych gwrdd â phob un o'r 12 Hawl Graidd yn llawn drwy hunanasesiad, gan ddarparu sylwebaeth ddefnyddiol lle bu newidiadau o'r flwyddyn flaenorol. Cytunodd yr asesydd annibynnol gyda'r hunanasesiad.

2.2. Dangosyddion ansawdd â thargedau

Mae 16 dangosydd ansawdd (DA), y mae gan 10 ohonynt dargedau cyfansoddol. O'r rhain, mae Sir Ddinbych yn cyflawni 8 yn llawn a 2 yn rhannol.

Dangosydd Ansawdd	Cyflawni?	
DA 3 Cefnogaeth ar gyfer datblygiad unigol:		Cyflawni'n llawn
a) Cymorth TGCh	√	
b) Hyfforddiant sgiliau a llythrennedd gwybodaeth	√	
c) Cymorth e-lywodraeth	√	
d) Datblygu darllenwyr	√	
DA 4 (a) Cefnogaeth ar gyfer iechyd a llesiant		Cyflawni'n llawn
i) Cynllun Presgripsiwn Llyfrau Cymru	√	
ii) Cynllun Llyfrau Llesol	√	
iii) Casgliad penodol ar iechyd a lles	√	
iv) Gwybodaeth am ffyrdd iach o fyw ac ymddygiad iach	√	
v) Cyfeirio at wasanaethau iechyd a lles	√	
DA 6 pob man gwasanaeth sefydlog yn cynnig digwyddiadau/gweithgareddau i ddefnyddwyr sydd â gofynion arbennig	√	Cyflawni'n llawn
DA 7 Lleoliad mannau gwasanaeth	√	Cyflawni'n llawn
DA 9 Deunydd darllen cyfoes a phriodol		Cyflawni'n llawn
Caffael fesul pen	√	
<u>neu</u> Wariant ar ddeunyddiau fesul pen	-	
DA 10 Adnoddau yn Gymraeg		Cyflawni'n llawn
% y gyllideb deunyddiau wedi'i wario ar ddeunyddiau	√	
<u>neu</u> Wariant ar y Gymraeg fesul pen	-	
DA 11 Mynediad ar-lein:		Cyflawni'n llawn
a) i) Mynediad cyhoeddus i'r Rhyngwrwyd	√	
ii) Darparu Wi-Fi	√	
DA 12 Cyflenwi ceisiadau		Cyflawni'n rhannol
a) % y ceisiadau wedi'u cyflenwi o fewn 7 diwrnod	x	
b) % y ceisiadau wedi'u cyflenwi o fewn 15 diwrnod	√	
DA 13 Lefelau staffio a chymwysterau:		Cyflawni'n rhannol
i) Staff fesul pen	x	
ii) Staff cymwysedig fesul pen	x	
iii) Cymwysterau/hyfforddiant pennaeth y gwasanaeth	√	
iv) Canran DPP	√	
DA 16 Oriau agor fesul pen	√	Cyflawni'n llawn

2.3. Mesur effaith

Mae'r fframwaith yn cynnwys tri dangosydd sydd wedi anelu at asesu'r effaith y mae defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell yn ei chael ar fywydau pobl. Nid oes targedau i'r dangosyddion hyn, a dim ond unwaith yn ystod cyfnod tair blynedd gyntaf y fframwaith (2017-20) roedd gofyn i awdurdodau gynnal arolygon defnyddwyr ar gyfer Dangosyddion Ansawdd 1. Mae'r ffigyrau crynhoi (isaf, canolrif ac uchaf) yn seiliedig ar yr awdurdodau hynny sy'n darparu data yn y datganiad 2022-23. Mae'r safleoedd yn adlewyrchu nifer yr ymatebwyr, ac 1 yw'r awdurdod sydd â'r sgôr uchaf. Fodd bynnag, mae'n bwysig cofio bod rhai awdurdodau wedi cynnal arolygon ers 2020, tra bod eraill yn cofnodi data arolygon ers cyn pandemig Covid. Felly, mae rhai ymatebion yn adlewyrchu'r sefyllfa sawl blwyddyn yn ôl, tra bod eraill o bosibl wedi'u heffeithio gan amhariad yn ystod cyfnod y pandemig. O ganlyniad, mae cyfyngiadau i ba raddau y gellid ystyried cymharu'r data hyn.

Cwblhaodd Sir Ddinbych ei arolwg defnyddwyr oedolion ym mis Tachwedd 2018 a'i arolwg defnyddwyr plant ym mis Chwefror 2020. Ni wnaed arolwg llawn yn 22-23 gan y rhagwelir y bydd arolwg yn cael ei gynnal fel rhan o'r gwaith i ddatblygu Strategaeth Llyfrgelloedd newydd.

Dangosyddion perfformiad	Safle	Isaf	Canolrif	Uchaf
DA 1 Gwneud gwahaniaeth				
b) % y plant sy'n meddwl bod y llyfrgell yn eu helpu i ddysgu a chael gwybod pethau:	87%	12/16	58%	90% 98%
e) % yr oedolion sy'n credu bod y llyfrgell wedi gwneud gwahaniaeth i'w bywydau:	78%	=13/16	41%	86.5% 96%
DA 5 b) % o fynychwyr sesiynau hyfforddi a ddywedodd fod yr hyfforddiant wedi'u helpu i gyflawni eu nodau.	Heb ei darparu	-	82%	96% 100%

Gofynnir i awdurdodau hefyd ddarparu datganiad effaith sy'n disgrifio'r effaith y mae'r gwasanaeth llyfrgell wedi'i chael ar unigolyn neu ar grŵp o unigolion yn ystod y flwyddyn.

Darparodd Sir Ddinbych ddatganiad effaith ynghylch dyn oedd wedi ymddeol yn gynnar ac sy'n byw gyda dementia. Gan ei fod yn frwdfrydig am wybodaeth ac eisiau parhau i ddysgu er pleser a chadw symbyliad meddyliol, ymwelodd â'r llyfrgell yng nghwmni ei wraig i weld beth allai'r llyfrgell ei gynnig, Canfu'r cwpl fod yr amgylchedd yn gynhwysol ac yn groesawgar ac yn gwerthfawrogi sgiliau aelodau'r staff wrth gyfathrebu â rhywun â dementia. Roedd yr ystod eang o adnoddau ar-lein a chorfforol hefyd yn cael eu gwerthfawrogi; *"Mae'n adnodd hynod o ddefnyddiol a diddorol - rwy'n teimlo'n freintiedig o gael mynediad ato"*. Mae'r llyfrgell yn darparu man ble mae'n teimlo'n gyfforddus yn ymweld ag ef ac sy'n parchu ei annibyniaeth. Mae hefyd yn llawn adnoddau y mae'n eu canfod yn ysgogol ac sydd ar gael am ddim ac sy'n cynnwys cynnig digidol sy'n ei gwneud yn bosib i gael mynediad i'r wybodaeth gartref pryd bynnag y dymunai.

2.4. Dangosyddion a meincnodau ansawdd

Nid oes targedau i'r dangosyddion sy'n weddill, ond maent yn galluogi gwasanaethau fonitro a meincnodi eu perfformiad dros amser, a chymharu ag awdurdodau eraill.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi safle Sir Ddinbych ar gyfer 2022-23. Mae'r safleoedd wedi'u rhoi allan o 22, lle 1 yw'r uchaf a 22 yw'r awdurdod sydd â'r sgôr isaf, oni nodir yn wahanol. Mae dangosyddion sydd â llai na 22 awdurdod wedi cyflenwi data ar eu cyfer yn ddangosyddion lle nad oedd yr elfennau data perthnasol ar gael i rai awdurdodau. Caiff dangosyddion 'fesul pen' eu cyfrifo fesul 1,000 o'r boblogaeth oni nodir fel arall.

Dangosyddion perfformiad		Safle	Isaf	Canolrif	Uchaf
DA 1 Gwneud gwahaniaeth					
a) % yr oedolion sy'n credu bod defnyddio'r llyfrgell wedi'u helpu i ddatblygu sgiliau newydd	55%	13/16	24%	69.5%	90%
c) iechyd a lles	44%	=12/16	35%	66.5%	94%
d) yn lle diogel a chroesawgar	93%	=14/16	93%	97%	100%
DA 2 Bodlonrwydd cwsmeriaid					
a) dewis 'da iawn' neu 'da' o lyfrau	82%	15/16	80%	91%	99%
b) gofal cwsmeriaid 'da iawn' neu 'da'	96%	16/17	92%	98%	100%
c) cyfleusterau TG 'da iawn' neu 'da'	65%	16/16	65%	86%	99%
d) 'da iawn' neu 'da' yn gyffredinol	94%	17/17	94%	98%	100%
e) sgôr allan o ddeg gan ddefnyddwyr 16 oed ac iau	9.3	=8/16	8.0	9.3	9.7
DA 5 Hyfforddiant i ddefnyddwyr					
a) mynychwyr fesul pen	18	7/22	1	10.5	222
c) hyfforddiant anffurfiol fesul pen	424	1/19	5	131	424
DA 6 Mynychwyr mewn digwyddiadau fesul pen					
	230	7/22	13	165	559
DA 8 Defnyddio'r llyfrgell					
a) ymweliadau fesul pen	2,495	6/21	781	2,106	4,814
b) rhith-ymweliadau fesul pen	633	10/22	124	537.5	7,979
c) benthycwyr gweithredol fesul pen	155	2/22	43	106.5	167
DA 10 Benthyciadau Cymraeg fesul pen					
	203	6/22	13	53	864
DA 11 Mynediad ar-lein					
a) Cyfrifiaduron fesul 10,000	10.52	4/22	3.32	7.99	16.99
b) % yr amser sydd ar gael i'w defnyddio gan y cyhoedd	13%	7/19	7%	11%	77%
DA 13 Lefelau staffio a chymwysterau ¹					
(v) a) cyfanswm gwirfoddolwyr	9	-	0	8	256
b) oriau gwirfoddolwyr	978	-	0	583.5	14,014
DA 14 Gwariant gweithredol					
a) cyfanswm gwariant fesul pen	£13,589	7/21	£6,726	£11,476	£27,330
b) % ar staff,	63%	=13/21	46%	64%	78%
% ar adnoddau gwybodaeth	9%	=16/21	5%	12%	21%
% ar offer ac adeiladau	9%	4/21	1%	3%	29%
% ar gostau gweithredol eraill;	20%	=7/21	1%	15%	35%
c) cyfanswm gwariant fesul pen	£336	=6/21	-£479	£145	£2,865

¹ Yn dilyn trafodaeth gyda'r grŵp adolygu cymheiriaid penderfynwyd peidio â chynnwys safleoedd ar gyfer gwirfoddolwyr gan fod goblygiadau niferoedd gwirfoddolwyr yn amwys.

Dangosyddion perfformiad		Safle	Isaf	Canolrif	Uchaf
DA 15 Cost net am bob ymweliad ²	£2.56	9/19	£0.41	£2.76	£6.22
DA 16 Oriau agor ³					
(iii) a) % oriau cau manau gwasanaeth sefydlog yn annisgwyl	0.04%	10/22	0%	0.05%	0.95%
b) % arosfannau'r llyfrgell deithiol / danfon i'r cartref a fethwyd	0%	=1/20	0%	0%	3.74%

3. Dadansoddi Perfformiad

Gellir rhannu'r hawliau craidd a'r d dangosyddion ansawdd yn bedwar maes allweddol. Mae'r adran hon yr adroddiad yn amlinellu perfformiad yn y meysydd hyn.

3.1. Diwallu anghenion cwsmeriaid (DA 1-5)

Mae Sir Ddinbych yn cyrraedd y targedau ar gyfer Cymorth ar gyfer Datblygu Unigol (DA3) ac Iechyd a Lles (DA4), gyda'r gwasanaeth yn dangos ymrwymiad cryf i les cymunedol. Dychwelodd Pwyntiau Siarad yn llawn i bob llyfrgell yn 22-23. Wedi'i gyflwyno trwy bartneriaeth rhwng Gofal Cymdeithasol i Oedolion, y trydydd sector a llyfrgelloedd, mae'n rhoi cyfle wyneb yn wyneb i bobl gael sgwrs am gynnal bywyd annibynnol a chael mynediad at gymorth a gweithgareddau lleol. Mae llyfrgelloedd wedi'u hymgorffori yn strategaethau a chynlluniau gweithredu Oed-gyfeillgar a Dementia'r awdurdod. Mae presenoldeb mewn hyfforddiant ffurfiol i ddefnyddwyr a hyfforddiant anffurfiol yn uwch na'r canolrif ar gyfer gwasanaethau llyfrgell (DA5). Mae'r mwyafrif o ddangosyddion a adroddir ar gyfer Gwneud gwahaniaeth (DA1) a Boddhad cwsmeriaid (DA2) yn is na'r canolrif. Fodd bynnag, mae'r canlyniadau hyn yn ymwneud â darpariaeth llyfrgelloedd cyn Covid ac mae'n bwysig bod y gwasanaeth yn cynnal arolygon pellach yn 2023-24 neu 2024-25 i sicrhau bod darpariaeth llyfrgelloedd yn diwallu anghenion cwsmeriaid.

3.2. Mynediad a defnydd (DA 6-8)

Mae presenoldeb mewn digwyddiadau yn uwch na'r canolrif (DA6), fel y mae ymweliadau y pen ac ymweliadau rhithwir y pen (DA8). Mae nifer y benthycwyr gweithredol y pen yn chwarterel uchaf gwasanaethau llyfrgelloedd Cymru (DA8). Roedd benthycy yn uwch nag yn 21-22 ac mae Sir Ddinbych yn perfformio'n arbennig o dda o ran e-faterion, sydd yn chwarterel uchaf gwasanaethau llyfrgell.

3.3. Cyfleusterau a gwasanaethau (DA 9-12)

Mae Sir Ddinbych yn dangos ymrwymiad cryf i ddarpariaeth plant, gyda 25% o'i deunyddiau'n cael eu gwario ar adnoddau plant (DA9). Mae Sir Ddinbych yn chwarterel uchaf awdurdodau llyfrgelloedd ar gyfer cyfran y gyllideb deunyddiau sydd wedi'i neilltuo i adnoddau Cymraeg ac mae'n uwch na'r canolrif ar gyfer materion Cymraeg y pen (DA10). Mae'r gwasanaeth yn dweud bod 71% o faterion deunydd Cymraeg ar gyfer llyfrau plant - gyda dim ond dwy siop lyfrau yn y sir, y llyfrgell leol yw prif ffynhonnell llyfrau Cymraeg i blant. Er bod dangosyddion sy'n ymwneud â mynediad ar-lein yn uwch na'r canolrif (DA11), mae Sir Ddinbych yn adrodd bod

² Mae'r safleoedd yma wedi'u troi i'r gwrthwyneb, felly 1 yw'r awdurdod â'r sgôr isaf (yr awdurdod sy'n perfformio orau).

³ Mae'r safleoedd yma wedi'u troi i'r gwrthwyneb, felly 1 yw'r awdurdod â'r sgôr isaf (yr awdurdod sy'n perfformio orau).

defnyddio TGCh mynediad cyhoeddus ar lefel llawer is na chyn Covid, gan adlewyrchu'r duedd gyffredinol o bobl sydd â'u dyfeisiau eu hunain. Dim ond yn rhannol y gwnaeth y gwasanaeth gyrraedd y targed ar gyfer cyflenwi ceisiadau yn dilyn gostyngiad yn ei system gyflenwi fewnol oherwydd pwysau cyllidebol (DA12).

3.4. Arbenigedd a chapasiti (DA 13-16)

Nid yw Sir Ddinbych yn cyrraedd y targedau ar gyfer staffio cyffredinol neu staff cymwys y pen (DA13). Fodd bynnag, mae'n werth nodi bod y ffaith bod y rhan fwyaf o lyfrgelloedd yn y gwasanaeth yn siopau un stop, ac mae'r rhan fwyaf o staff rheng flaen, goruchwyllo a rheoli yn treulio tua 50% o'u hamser ar eu rolau Gwasanaethau Cwsmeriaid felly dim ond 50% o'r lefel staffio sy'n cael ei nodi fel darpariaeth llyfrgell. Mae'r oriau agor bellach wedi dychwelyd i'r lefelau cyn Covid, ac eithrio gostyngiad o hanner diwrnod yr un yn Llyfrgelloedd Rhuthun a Dinbych oherwydd pwysau cyllidebol. Mae Sir Ddinbych yn perfformio'n well na'r canolrif ar gyfer cau pwyntiau gwasanaeth sefydlog yn ddirybudd, ac ni fethwyd unrhyw wasanaethau danfon cartref (DA16).

4. Cyd-destun strategol

Fel rhan o'r ffurflen, gofynnir i awdurdodau adrodd ar sut mae'r gwasanaeth llyfrgelloedd yn cyfrannu at flaenoriaethau ehangach Llywodraeth Cymru ac amcanion strategol. Mae'r canlynol ymhlith yr enghreifftiau a ddarperir gan Sir Ddinbych.

- **Gwell Iechyd Meddwl:** mynediad i'r ystod lawn o gynlluniau Darllen yn Well a gweithio gyda phartneriaid i godi ymwybyddiaeth o'r cynlluniau.
- **Sgiliau a Chyflogadwyedd:** mae Sir Ddinbych yn Gweithio, gwasanaeth cyflogadwyedd y cyngor, yn defnyddio cyfleusterau'r llyfrgell i gwrdd â'u cleientiaid a chefnogi pobl â sgiliau digidol ac i chwilio am swyddi.
- **Digidol:** mae staff y llyfrgell yn cynnig help i fynd ar-lein ac i ddatblygu sgiliau digidol sylfaenol; mae llyfrgelloedd yn bartner allweddol yn rhaglen cynhwysiant digidol Sir Ddinbych, gan weithio'n agos gyda Cwmpas.
- **Blynyddoedd Cynnar a Llythrennedd:** Mae Amser Rhigwm Dechrau Da wythnosol yn datblygu iaith, dysgu a sgiliau cymdeithasol plant ifanc; mae Her Ddarllen yr Haf yn helpu plant 4-12 oed i ddatblygu eu cariad at ddarllen er pleser a dewis yn annibynnol.
- **Cefnogaeth i les:** Mae'r Gwasanaeth Llyfrgell Gartref yn darparu gwasanaeth personol i unigolion na allant gael mynediad i'w llyfrgell leol oherwydd anabledd, salwch neu gyfrifoldebau gofalu; Mae Pwyntiau Siarad yn sesiynau gwybodaeth a arweinir gan y gymuned lle mae dinasyddion yn cwrdd â staff iechyd a gofal cymdeithasol, gwasanaethau cymorth y trydydd sector a chyfoedion, i gael sgwrs sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn am eu hanghenion iechyd a lles.
- **Cymraeg:** Mae darpariaeth y llyfrgell yn ganolog i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Ddinbych. Mae Amser Rhigwm Dechrau Da yn cyflwyno llawer o deuluoedd i'r Gymraeg. Mae Sialens Ddarllen yr Haf yn gwbl ddwyieithog.

5. Cyfeiriad i'r dyfodol

Gan adrodd ar gyfarwyddyd a chynlluniau'r awdurdod ar gyfer y gwasanaeth llyfrgell yn y dyfodol dros y flwyddyn ganlynol, mae'r gwasanaeth llyfrgell yn cyfeirio at Gynllun Corfforaethol Sir Ddinbych, ac yn benodol y thema 23-24 Sir Ddinbych sydd wedi cysylltu'n well, lle mae llyfrgelloedd yn cael eu hystyried fel y pwynt allweddol o ddarparu gweithgarwch i leihau allgau digidol. Mae'r gweithgareddau a'r datblygiadau yng nghynllun Busnes Gwasanaethau 2023-24 yn cynnwys:

- Uwchraddio a moderneiddio cyfleusterau TG
- Darparu cyfleusterau a chyfleoedd ar gyfer dysgu sgiliau digidol
- Datblygu'r cynllun i roi benthyg dyfeisiau digidol i'r cyhoedd a dosbarthu cardiau SIM am ddim Banc Data Cenedlaethol i bobl mewn tlodi data
- Cefnogi staff llyfrgelloedd i ddiweddarau sgiliau digidol
- Darparu mynediad am ddim i ystod o adnoddau digidol ar gyfer darllen a dysgu
- Cyflwyno rhaglen o weithgareddau a digwyddiadau i blant ac oedolion gefnogi ymgysylltiad a lles ac i frwydro yn erbyn ynysu cymdeithasol ac unigrwydd
- Diweddarau'r Strategaeth Llyfrgelloedd yng ngoleuni'r Cynllun Corfforaethol newydd a Strategaeth Ddiwylliant Llywodraeth Cymru.

Mae meysydd datblygu eraill yn cynnwys:

- Cydweithio â Gwasanaeth Ieuenctid Sir Ddinbych i dreialu darpariaeth ieuenctid mynediad agored mewn llyfrgelloedd
- Cymryd rhan yn y broses ail-dendro gydweithredol Cymru gyfan sydd ar ddod ar gyfer llwyfan digidol newydd a System Rheoli Llyfrgell
- Cyfrannu at Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y cyngor i gefnogi sgiliau iaith Gymraeg plant a phobl ifanc yn y gymuned
- Datblygu cyfleusterau llyfrgell ymhellach fel manau hyblyg, addasadwy a diogel i hwyluso gwasanaethau cymorth ac i alluogi pobl i ymgysylltu'n gymdeithasol â'i gilydd.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn wynebu diffyg cyllideb yn 2024-25 felly'r disgwyliad yw y bydd y gwasanaeth llyfrgelloedd yn destun toriadau difrifol.

6. Casgliad

Mae Sir Ddinbych yn perfformio'n dda mewn nifer o feysydd, yn enwedig mewn perthynas â mynediad, gyda phresenoldeb mewn digwyddiadau, ymweliadau y pen a benthycwyr gweithredol i gyd uwchlaw'r canolrif. Mae'r gwasanaeth hefyd yn perfformio'n dda ar gyfer e-faterion ac yn dangos ymwybyddiaeth o'r gofynion newidiol ar ddarpariaeth TG mewn llyfrgelloedd. Mae Sir Ddinbych yn dangos ymrwymiad i ddarparu adnoddau plant ac adnoddau Cymraeg, ac mae hefyd yn dangos ymrwymiad i ddiwallu anghenion pobl ifanc o fewn ei gynlluniau datblygu yn y dyfodol. Er bod Sir Ddinbych yn perfformio'n dda ar hyn o bryd ac mae ganddi gynlluniau ystyriol ar gyfer ei gyfeiriad tymor byr yn y dyfodol, mae pryderon ynghylch sut y bydd y gwasanaeth yn gallu ymateb yn y tymor canolig os bydd y toriadau a ragwelir i wasanaethau llyfrgell yn 2024-25 yn dwyn ffrwyth. Yn y cyd-destun hwn, mae'n arbennig o bwysig bod y gwasanaeth yn cynnal arolygon defnyddwyr yn 2023-24 neu 2024-25 i sicrhau bod darpariaeth llyfrgelloedd yn diwallu anghenion cwsmeriaid.

Denbighshire Narrative 2022-23

Impact study

The impact which the library has had on an individual, or on a group of individuals, during the year. Describe the use made of the service, and the difference that use made to the individual or group concerned. Indicative length 300 words. Please indicate if permission for the Welsh Government to re-use and/or publish the impact statement has been obtained or not: **Yes - obtained**

Paul's story

"It's such an incredibly helpful and interesting resource – I feel privileged to have access to it"

Before retiring early, Paul was a senior public service officer. He has a great thirst for knowledge and is currently researching cosmology and Roman history, and his own family history. He is also a musician who used to play in bands and still composes his own songs. With a new grandchild in the family soon, he is writing a story for them and creating drawings which he layers with photographs using his iMac. He's skilled with technology, using his iPad daily to read and research.

Paul is also living with dementia and feels lucky to have cognition of what he finds more difficult. After chatting about what might be available to him in his local community, Paul and his wife Brenda decided that it was high time for them to visit the library to renew his membership and find out more.

Brenda approached a member of staff to explain that she was supporting Paul to visit the library as he has dementia and was thrilled when the librarian immediately turned to Paul and dealt directly with him to renew his library membership and explain all the services available.

"It was so inclusive – she enabled Paul to understand what she was explaining and how he could use the library," Brenda said. "I was delighted by how the librarian engaged with Paul without turning to me as so often happens, as if Paul wasn't there or couldn't understand. It was clear that she had been trained in serving people living with dementia, and she showed great empathy and warmth in welcoming Paul as a member. She gave us information to take home about all the digital offers too. How she treated him was perfect.

"We came home buzzing with enthusiasm, and in no time Paul had signed himself up for all the digital resources – the ebooks, the emagazines and the newspapers. We're also planning to go in to do some research on Ancestry – we've been paying for it at home in the past, but now we can use it free in the library. It will be so nice

for him to research in a community place rather than on his own at home. When he goes into respite care he'll take his iPad with him so that he has plenty to read and it will help him to pass the time when he's in a different routine."

Paul said "I found it all incredibly helpful and it's amazing to have access to all these wonderful resources for free. Just today I've downloaded the Cosmos magazine and a historical novel set in Ancient Rome. I could read the New York Times every day if I wanted to – just amazing! I want to keep my brain working as well as it can for as long as possible, so learning and research is so valuable to me. I was delighted to find out about the notifications on the ebooks to remind me to renew them, or the messages about new editions of the magazines I like – they ping up on my iPad and so I can remember to download them. It's so useful to have features like this which help me."

Brenda said "I'm so thrilled that Paul can use the library without difficulty – in a visit and online. He finds noisy crowded spaces difficult now, so the calm, welcoming library is ideal – and he knows that there will be someone there to help him if he needs. It's so nice for him to feel he's in charge – the fact that the staff understand is so empowering for him."

Paul's story highlights the impact of the library service on his life and his wife's – providing him with a place he feels comfortable visiting and which respects his independence, filled with resources he finds stimulating and interesting and available for free, and a digital offer which he can access at home on his iPad for free whenever he wants, with features which help him.

[Names have been changed for privacy]

Wider Welsh Government priorities and strategies

Please provide a narrative that demonstrates how the library service is contributing towards wider Welsh Government priorities and strategic goals (indicative length: 500 words).

Better Mental Health

For many in our communities, the library is their safe haven, a place to visit regularly to be part of a shared experience, with no obligation to make a purchase and no stigma associated with their visit. Reading groups, art and craft groups, and learning opportunities support people to maintain or recover their mental health. Reading in itself is beneficial to mental health and the local library within the community provides access to a vast range of reading experiences for all tastes, in physical and digital formats.

We continue to provide reading material in a range of physical and digital formats to enable people to choose the format that best suits their needs.

We provide access to the full range of Reading Well schemes (supporting dementia, adult mental health and teens and children's mental health and emotional wellbeing) and work with partners to raise awareness of the schemes and how they can benefit readers.

Library staff are trained in Dementia Awareness, Autism Awareness and Makaton signing awareness. Our dementia-friendly Memory Bags and jigsaws collection support people with dementia and their carers.

Skills and Employability

Working Denbighshire, the council's employability service, works in close partnership with libraries, using library facilities to meet with their clients, and support people to learn digital skills and job search.

Digital

Our libraries offer free physical access to computers, Wi-Fi, scanning and printing including cloud printing. Crucially, library staff offer help to get online and to develop basic digital skills, often to people with very limited skills. Formal IT classes are provided by Coleg Llandrillo at 4 libraries using libraries' IT facilities. Libraries are a key partner in Denbighshire's digital inclusion programme, working closely with Cwmpas. We conduct an annual staff digital skills audit to ensure they keep up with developments.

Our e-resources offer continues to grow and benefits from the collaboration across all of Wales' public library services, the National Library of Wales and Welsh Government. In 22-23 we added Find my Past to our offer to enable customers to access the 1921 Census data.

Early Years & Literacy

Weekly Bookstart Rhymetimes develop young children's language, learning and social skills and have a significant impact on parental mental health, and on parents' skills and confidence as their child's first educators. They introduce many families to the Welsh language, and the informal and non-stigmatised group sessions create a social network for new parents who may be at risk of isolation, mothers dealing with post-natal depression, and foreign national families.

The Summer Reading Challenge remains our key activity to help children aged 4-12 develop their love of reading for pleasure and choosing independently, maintain their reading skills over the summer holiday, and discover new books and authors to enjoy. We support children's learning throughout the year, and the local library is often the only source of free books in Welsh and English.

Support for wellbeing

The Home Library Service provides a personalised service to individuals who cannot access their local library due to disability, illness or caring responsibilities. The monthly home visits are eagerly awaited, providing not only a range of books to read but social interaction and a gateway to other council services for people who are socially isolated.

Talking Points are community-led information sessions in each of our libraries where citizens meet with health and social care staff, third sector support services and peers, to have a person-centred conversation about their health and wellbeing needs. The Community Navigators who run them work closely with library staff to refer citizens and to promote the sessions.

Libraries provide a digital assistance service for online Blue Badge applications and help people apply online for their discretionary travel passes (bus passes) and other services.

We deliver a programme of social engagement activities which encourage people to get together to combat the risk of social isolation – such as craft groups, Welsh conversation groups, and social mornings – and our reading groups remain popular with readers.

Cymraeg

The local library is often the only place in a community where people can access Welsh language resources such as books and magazines, and where they can engage with staff in Welsh and attend Welsh activities. Our self-service kiosks, online catalogue and the PORI app enable library members to choose a Welsh language option to manage their library account.

We provide the full range of Welsh language books, magazines and e-resources for borrowing and downloading and work with publishers, Books Council for Wales and the National Library of Wales to ensure the widest possible choice of resources for readers.

Library provision is central to Denbighshire's Welsh in Education Strategic Plan. Bookstart Rhymetimes introduce many families to Welsh and they are encouraged to consider bringing up their children bilingually. The Summer Reading Challenge is fully bilingual and we work closely with schools to encourage children to borrow and read Welsh books.

We work with Menter Iaith Sir Ddinbych and a range of community and cultural groups to put on and promote events and activities, such as children's activities, performance poetry, book launches, author events, and reading groups. We host Welsh cultural events in partnership with local community festivals and we have regular columns in papurau bro to promote the library offer.

Community Resilience

Denbighshire's vision for libraries is that they are the beating hearts of their communities, where local people can access services in their local community; a shared, trusted and welcoming facility with friendly knowledgeable staff. We continue to work collaboratively with local town councils to ensure service sustainability, and with partners to provide services and opportunities locally – from digital learning to social and interest groups; from benefits and rights advice to health support groups; from baby rhymetimes to adult reading groups; from access to elected members to engagement with public consultations.

Future Direction

Please provide a short statement about the future direction and plans for the library service (indicative length 200 words).

Libraries are key to the delivery of Denbighshire's Corporate Plan, and in particular in 23-24 for the theme A Better Connected Denbighshire, where libraries are seen as the key point of delivery of activity to reduce digital exclusion. Activities and developments in the 2023-24 Service Business plan include:

- Providing good quality, up to date library public IT facilities by upgrading and modernising according to demand and technological developments
- Providing facilities and opportunities for digital skills learning opportunities including via the Sir Ddinbych Arlein partnership led by Cwmpas
- Developing the scheme to lend digital devices to the public and distribute National Databank free sim cards to people in data poverty
- Supporting library staff to keep their digital skills up to date in order to support customers
- Providing free access to a range of digital resources for reading and learning
- Delivering a programme of activities and events to encourage children and adults to re-engage with their local library, to support engagement and wellbeing and to combat social isolation and loneliness
- Updating the Library Strategy in the light of the new Corporate Plan and Welsh Government's Culture Strategy

We will also continue to further develop our service in others areas, including

- Collaboration with Denbighshire Youth Service to pilot open access youth provision at libraries
- Participating in the forthcoming all-Wales collaborative re-tendering process for a new digital platform and Library Management System
- Contributing to the council's Welsh in Education Strategic Plan to support children and young people's Welsh language skills in the community

- Further developing library facilities as flexible, adaptable and safe spaces to facilitate the delivery of 1:1 and small group support services and to enable people to engage socially with each other

However, the Council is facing up to £20m budget shortfall in 2024-25 so the expectation is that the library service will be subject to severe cuts. Work and engagement on this will begin soon.

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod	25 Ionawr 2024
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr Adroddiad	Rhian Evans, Cyd-lynydd Craffu
Teitl	Rhaglen Waith Craffu

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn gofyn i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad adolygu ei raglen gwaith i'r dyfodol drafft (gweler Atodiad 1). Wrth ei hadolygu gofynnir i'r Pwyllgor adlewyrchu ar sut y gall Craffu gefnogi'r gwaith o gyflawni Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'i nod o ddod yn Ddi-Garbon Net ac yn Ecolegol Bositif erbyn 2030, tra ar yr un pryd flaenoriaethu materion sydd yn nhŷb y Pwyllgor yn bwysig craffu arnynt.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen gwaith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn:

- 3.1 ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol; ac
- 3.2 yn penderfynu os oes unrhyw prif bwyntiau neu themau o'r cyfarfod hwn y dymuna dynnu sylw atynt trwy'r wasg a/neu'r cyfryngau cymdeithasol.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae Adran 7 Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu, yn ogystal â rheolau gweithdrefnau a trafodaethau.
- 4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor osod, ac adolygu'n rheolaidd, rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Trwy adolygu a blaenoriaethu materion, gall aelodau sicrhau bod y rhaglen waith yn cyflwyno agenda a arweinir gan yr aelodau.
- 4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau craffu'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.
- 4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru (LIC) ac Archwilio Cymru (AC) wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl craffu ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio craffu fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a defnyddwyr gwasanaeth. O hyn allan, disgwylir i graffu ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda bwriad i sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Bydd Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd craffu wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.
- 4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer craffu a chanolbwyntio ar yr un pryd ar flaenoriaethau lleol, gwnaeth y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) argymhell y dylai pwyllgorau craffu'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:
- arbedion ar y gyllideb;
  - cyflawni Themau y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);

- unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Craffu (neu'r GCIGC) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion PAPER - gweler ochr gefn y 'Ffurflen Cynnig gan Aelodau' yn Atodiad 2);
- Materion brys, na ragwelwyd neu flaenoriaeth uchel; a
- Cefnogi gwaith adfer parhaol y Cyngor mewn perthynas ag effeithiau'r argyfwng COVID-19 ar wasanaethau'r Cyngor, yr economi leol a chymunedau'r sir

4.6 Ffurflenni Cynnig ar gyfer Craffu

Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau craffu baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu amser i gael ei drafod ar raglen fusnes Craffu, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r GCIGC i Graffu ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl craffu ar y pynciau a awgrymir.

- 4.7 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser craffu drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i archwilio testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGC y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, lenwi 'ffurflenni cynnig ar gyfer craffu' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn craffu. Mae copi o'r 'ffurflen gynnig gan aelod' i'w gweld yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnig eitem ar gyfer craffu, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun i'w gynnwys ar y rhaglen gwaith i'r dyfodol craffu. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w archwilio'n ffurfiol gan bwyllgor craffu, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu archwilio'r mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei archwilio gan y Grŵp Ardal Aelodau (GAA) perthnasol. Ni fydd unrhyw eitemau'n cael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb lenwi 'ffurflen gynnig ar gyfer craffu' a derbyn cymeradwyaeth i'w gynnwys ar y

rhaglen gan y GCIGC. Mae cymorth ar gael i lenwi'r ffurflenni gan y Cydlynnydd Craffu.

Monitro Perfformiad y Cynllun Corfforaethol

- 4.8 Yn dilyn adolygiad diweddar o weithdrefnau adrodd ar berfformiad Cynllun Corfforaethol y Cyngor, cytunwyd i newid dull y Cyngor o adrodd ar berfformiad o ran cyflawni'r Cynllun Corfforaethol i gylch chwe mis, yn hytrach na'r cylch chwarterol presennol. Bydd hyn yn lleddfu'r pwysau ar swyddogion ar draws yr awdurdod, o ran darparu data a threulio amser yn llunio adroddiadau mawr, manwl ac o ganlyniad yn rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt ymdrin ag effeithiau pwysau cyllidebol o fewn gwasanaethau. Canlyniad y dull hwn yw na fydd adroddiadau perfformiad y Cynllun Corfforaethol a gynhyrchwyd ac a ddosbarthwyd i aelodau'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ar ddiwedd chwarteri 1 a 3 fel adroddiadau gwybodaeth yn cael eu cynhyrchu mwyach. Fe fydd adroddiadau chwarteri 2 a 4 sy'n cael eu cyflwyno i'w trafod yng nghyfarfodydd y Pwyllgor yn parhau i gael eu cyflwyno. Yn absenoldeb adroddiadau gwybodaeth Perfformiad y Cynllun Corfforaethol Chwarteri 1 a 3, gall aelodau barhau i gael mynediad at wybodaeth perfformiad trwy Verto - y system rheoli perfformiad corfforaethol.

Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet

- 4.9 Wrth benderfynu ar eu rhaglen gwaith i'r dyfodol mae'n ddefnyddiol i'r pwyllgorau craffu ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. At y diben hwn, mae copi o rhaglen gwaith i'r dyfodol y Cabinet ynghlwm yn Atodiad 3.

Datblygiad Penderfyniadau'r Pwyllgor

- 4.10 Yn Atodiad 4 o'r adroddiad hwn mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori'r aelodau ar ddatblygiadau yn sgîl y penderfyniadau.

5. Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu

- 5.1 Dan drefniadau craffu'r Cyngor mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r Grŵp ar 28 Tachwedd 2023. Yn y cyfarfod hwnnw dyrannwyd un eitem ar gyfer ystyriaeth

gan y Pwyllgor hwn. Mae'n ymwneud â 'phrosesau a gweithdrefnau'r Cyngor ar gyfer gwneud cais am gyllid grantiau o werth sylweddol'. Mae'r adroddiad wedi'i amserlennu dros dro i'w gyflwyno i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Tachwedd 2024 (gweler Atodiad 1 ynghlwm).

5.2 Cynhelir cyfarfod nesaf y Grŵp ar 29 Ionawr 2024.

6. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Cynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

6.1. Bydd craffu effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gyflawni ei Gynllun Corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo'r Cyngor i ddarparu ei themau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â phwysau ar adnoddau ac ar y gyllideb.

6.2. Er bydd y penderfyniad ar flaenraglen waith y Pwyllgor ei hun yn gyfraniad niwtral tuag at nod y Cyngor o ddod yn Ddi-Garbon Net ac yn Ecolegol Bositif erbyn 2030, gall y Pwyllgor, trwy graffu'n effeithol ar yr holl faterion a ystyrir ganddo gefnogi'r gwaith o gyflawni'r uchelgais hwn.

7. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

7.1. Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gamau gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

8. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

8.1. Nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi ei wneud mewn perthynas â phwrpas neu gynnwys yr adroddiad hwn. Ond bydd y Pwyllgor Craffu, drwy ei waith yn archwilio darpariaeth gwasanaethau, polisïau, gweithdrefnau ac argymhellion, yn ystyried eu heffaith neu eu heffaith posib ar yr egwyddor o ddatblygu cynaliadwy a'r amcanion o ran lles a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

9. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

9.1. Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, drwy adolygu ei raglen gwaith i'r dyfodol yn rheolaidd, gall y Pwyllgor sicrhau y rhoddir ystyriaeth ac yr archwilir meysydd risg pan eu bod yn cael eu nodi, a gwneir argymhellion gyda'r bwriad o fynd i'r afael â'r risgiau hynny.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2. Mae Adran 7.11 Cyfansoddiad y Cyngor yn datgan y bydd pwyllgorau craffu ac/neu'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu yn gyfrifol am osod eu rhaglenni gwaith eu hunain, gan ystyried dymuniadau Aelodau o'r Pwyllgor nad ydynt yn aelodau o'r grŵp gwleidyddol mwyaf ar y Cyngor.

Note: Any items entered in *italics* have not been approved for inclusion at the meeting shown by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
7 March	Cllr. Gill German	1. 2018 Estyn Inspection Recommendations [Education]	To detail in full the work undertaken to fully address the recommendations made in the 2018 Estyn Inspection report of the education services provided by Denbighshire County Council, including how the measures taken to address the recommendations were received and monitored.	Ensuring that all of the regulators recommendations have been complied with and regularly monitored with a view to delivering a learning and growing Denbighshire that is fairer, safe and more equal to all pupils	Geraint Davies	By SCVCG <i>April 2023</i>
	Cllr. Gill German	2. Elective Home Education [Education]	To examine the Authority's policies and procedures in relation to supporting and monitoring the delivery of Elective Home Education	Ensuring that the Council meets its statutory responsibilities with regards to pupils who elect to be educated at home, whilst also ensuring they are appropriately supported and safeguarded.	<i>Geraint Davies/Joe Earl</i>	<i>By SCVCG April 2023</i>
	Cllr. Julie Matthews	3. <i>'Are the Council's Corporate Support Functions Effective?'</i>	<i>To consider the progress achieved to date in addressing the two recommendations made by Audit Wales in its May 2023 report along with the Council's future plans for sufficiently resourcing its wider corporate support services' functions</i>	<i>To ensure that the Council complies with AW's recommendations, the requirements of the Well-Being of Future Generations (Wales) Act 2015 and is adequately resourced to deliver its Corporate Plan 2022-27</i>	<i>Gary Williams/C atrin Roberts/Helen Vaughan-Evans</i>	<i>By SCVCG October 2023</i>
	Leader	4. Economic & Business Development	To: (i) consult with the Committee on the draft new Denbighshire Economic & Community Ambition Strategy for 2024 onwards;	Formulation of recommendations in relation to the new Strategy that will help secure the delivery, in partnership with all stakeholders, of a more	Emlyn Jones/ Gareth Roberts	By SCVCG November 2022 (rescheduled)

Tudalen 121

Tudalen 122

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			(ii) detail how the current and proposed new Strategy dovetail with the work of the North Wales Economic Ambition Board, Welsh & UK Governments and other economic development partners to support the delivery of a thriving economy in Denbighshire; and (iii) outline the work being undertaken to mitigate against the potential outcomes identified in Risk 36 of the Council's Corporate Risk Register	prosperous Denbighshire that provides employment and business opportunities for residents to improve the quality of lives and support thriving, cohesive communities		November 2023)
18 April	Cllr. Julie Matthews	1. Corporate Risk Register: February 2024 Review	To seek the Committee to review the risks facing the Council and the Council's risk appetite statement.	Determination of whether the Committee is satisfied with risk management within the Council and is assured that all identified risks are appropriately managed.	<i>Helen Vaughan Evans/lolo McGregor/ Nicola Kneale/Heidi Barton-Price</i>	<i>February 2023</i>
(Possibly invite a representative from Openreach ?)	Cllr. Emrys Wynne	2. Internet Connectivity in Denbighshire	To consider the progress made to date, and future plans, for increasing and improving/upgrading internet connectivity for all areas of the county (including the latest position in relation to Fibre Community Partnerships and the UK Government's Project Gigabit roll out along with any other potential support/voucher packages that may be available	Support accessibility for all businesses and residents in the county to fibre broadband speeds that meet their individual needs, that will in turn support the delivery of the Council's corporate themes of a 'better connected Denbighshire', 'a prosperous' county that is 'fairer, safe and more equal'	Liz Grieve/Barry Eaton/Cath Taylor/Fran Williams/Philip Burrows	June 2023 (rescheduled October 2023)

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			for businesses and residents to access)	as well as a learning and growing county.		
	Cllr. Barry Mellor	3. Denbighshire's Revised Draft Climate & Ecological Change Strategy 2021/22 – 2029/30	To present the Committee with: (i) the findings and conclusions of the consultation exercise undertaken to revise the Strategy; and (ii) the revised draft Strategy for detailed scrutiny	(i) Pre-decision scrutiny of the revised draft Strategy with a view to seeking Scrutiny's support for its adoption and implementation; and (ii) For Scrutiny to determine whether it wishes to monitor its delivery going forward with a view to supporting the Council to deliver its net carbon zero ambition by 2030	Helen Vaughan-Evans/ Nicola Kneale	June 2023 (rescheduled November 2023)
6 June	Cllr. Elen Heaton	1. Cefndy Performance Report 2023/24	To consider Cefndy's annual performance report for the 2023/24 financial year, including the delivery of its financial, business and social well-being objectives	To ensure the future financial and business sustainability of Cefndy in order that it effectively supports the delivery of the Council's corporate themes of learning and growing; healthier and happier, caring; and prosperous Denbighshire	Ann Lloyd/Nick Bowles	January 2023
	Cllr. Gwyneth Ellis	2. Council Performance Self-Assessment Update (Q4 & Annual)	To present an update on the Council's performance against its functions, including Corporate Plan and Strategic Equality objectives	Identification of areas for improvement and potential future scrutiny	Helen Vaughan-Evans/Emma Horan/Nicola Kneale	June 2023
	Cllr. Julie Matthews	3. Recruitment, Retention & Workforce Planning	To provide details of: (i) the work underway to recruit, develop, support and retain staff (ii) interventions put in place to support and strengthen	Identification of potential future workforce pressure areas and the formulation of recommendations with a view to alleviating those pressures and secure the	Gary Williams/Louise Dougal	July 2023

Tudalen 124

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			recruitment, retention & workforce planning across the Council; and (iii) identification of any hard to recruit services/positions across the authority and interim measures taken to alleviate the pressures caused within those services (Heads of Service for those services to be invited to attend to discuss the impact of staffing pressures on operational service delivery)	Council's ability to sustainably deliver its services in future		
18 July	Cllrs. Gill German & Elen Heaton	1. Draft Director of Social Services Annual Report 2023/24	To scrutinise the content of the draft annual report to ensure it provides a fair and clear evaluation of performance and clearly articulates future plans	Identification of any specific performance issues which require further scrutiny by the committee in future	Nicola Stubbins/A nn Lloyd/Rhiai n Morelle/Da vid Soley	June 2023
	Cllr. Gill German	2. Christ The Word [Education]	To consider the progress made in delivering the Post Inspection Action Plan (PIAP) and the joint local authority & GwE school support plan following the 2022 Estyn inspection of the school, along with the consequential impact of the plans' delivery on the school as a whole	Regular monitoring of the arrangements in place to address the recommendations contained in the Regulator's report will: (i) secure continual improvement in all aspects of the school's work to ensure that all pupils are supported to achieve their full potential; and ensure that the lessons learnt by all stakeholders are applied across all schools in	Nicola Stubbins/ Geraint Davies/Jam es Brown/Gw E/Christ the Word staff & Governing Body	September 2023

Tudalen 125

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				Denbighshire as they introduce the new curriculum; and (ii) support the delivery of the Council's corporate priorities of a learning and growing Denbighshire as well as a fairer, safe and more equal county.		
26 September	Cllr. Gill German	1. Curriculum for Wales [Education] (School staff to be invited to attend)	To detail the progress made in relation to implementing and embedding the new Curriculum for Wales: (i) in primary schools and in year 7 and 8 in secondary schools – what worked well, areas for improvement and lessons learnt by all stakeholders during the initial implementation phase; and (ii) provide an evaluation of the implementation process across all key stages, the Curriculum's impact on staff recruitment and retention, along with feedback from headteachers, teachers and school-based staff on their experiences of the implementation process and the advantages and/or disadvantages of the new Curriculum for learners.	Assurances that all educational establishments and staff are fully equipped and trained to deliver the new curriculum, identification of any gaps or risks associated with the provision and solutions to address them, with a view to ensuring that children and young people in Denbighshire realise their full potential in line with the Council's Corporate Plan	Geraint Davies/James Brown/GwE	July 2023
	Cllr. Gill German	2. Additional Learning Needs (ALN) Transformation	To analyse:	To reduce the risk of the Authority not complying with any of the requirements of	Geraint Davies/Ruth	July 2023

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
		(School staff to be invited to attend) [Education]	(i) the effectiveness of the funding provided to schools to meet the Act's requirements; (ii) progress made in recruiting and supporting Educational Psychologists; (iii) school-based educational practitioners' feedback on the resources and support provided to schools with a view to meeting the Act's additional requirements; and (iv) staff recruitment and retention matters relating to the implementation of the Act's requirements."	the Act and to ensure that every pupil and student in the County is given the required support and opportunities to realise their full potential whilst ensuring that school-based staff are adequately supported and equipped to deliver the required support.	Thackray/Joseph Earl	
	Cllr. Gill German & Cllr. Emrys Wynne [Education]	3. Delivery of the Welsh in Education Strategic Plan (WESP) in the County's Schools	To report on the progress made to date in delivering the WESP in all of the county's schools in line with the Welsh Government's vision for Welsh language provision	To ensure that all schools are appropriately resourced and supported to achieve their statutory targets in relation to the delivery of Welsh-medium provision whilst also supporting all pupils to realise their full potential	Geraint Davies/Marc Lloyd Jones/James Curran/Carwyn Edwards	September 2023
28 November	Cllr. Rhys Thomas	1. Denbighshire's Housing and Homelessness Strategy Action Plan (1st business item on agenda)	To examine the progress made to date in delivering the revised Strategy and Action Plan approved by County Council in December 2020	The identification of actions that will support and ensure the delivery of the Council's Corporate Theme of quality housing that meets people's needs and ultimately the Corporate Plan.	Emlyn Jones/Angela Loftus/Jane Abbott	September 2023
	Cllr. Gwyneth Ellis	2. Council Performance Self-Assessment Update (July – Sept)	To present an update on the Council's performance against its functions, including Corporate	Identification of areas for improvement and potential future scrutiny	Helen Vaughan-Evans/Emma Horan	November 2023

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			Plan and Strategic Equality objectives			
	Cllr. Julie Matthews	3. Corporate Risk Register: September 2024 Review	To seek the Committee to review the risks facing the Council and the Council's risk appetite statement.	Determination of whether the Committee is satisfied with risk management within the Council and is assured that all identified risks are appropriately managed.	<i>Helen Vaughan-Evans/lolo McGregor/Heidi Barton-Price</i>	<i>November 2023</i>
	Leader & Cllr. Julie Matthews	4. Council processes and procedures for applying for high value grant funding (in the post-Brexit era) <i>TBC</i>	To examine current Council processes and procedures for applying for high value grant funding and maximising the benefits of all funding opportunities on offer (incl. any lessons learnt from recent Levelling Up & Shared Prosperity Fund applications with a view to improving our processes for any future funding that becomes available)	Establishment of a simple, effective and easily adaptable funding application process which can be initiated immediately funding streams are announced to enable well-evidenced applications to be submitted within tight timescales, with a view to realising maximum benefit and impact for residents from each application submitted, and wherever possible mitigate the effects of budget pressures	Tony Ward/Gary Williams/E mlyn Jones/Hele n Vaughan-Evans (with input from Liz Grieve on learning from SPF funding)	By SCVCG November 2023

Tudalen 127

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
<i>Learner Travel Measure (Wales)</i> [Education] TBC – once outcome of WG Review available (review autumn 2023 & report considered by CET)	<i>To outline the conclusions of the recent Welsh Government consultation on the Measure and its implications for Denbighshire schools and pupils</i>	<i>Identification of potential changes to the Council’s learner travel policy and any associated costs and budget implications</i>	<i>Geraint Davies/Ian Land</i>	<i>January 2021 (rescheduled Sept 2022 & Jan & May 2023)</i>
Denbigh Health and Social Care and the Rebalancing of Social Care Agenda <i>(now widened was Dolwen Residential Care Home (now to be considered as part of the future vision for health and social care services in the Denbigh area)</i> <i>Sometime during 2024/25 (tbc)</i>	To review the future provision of services at Dolwen to meet the growing demand and complexity of need, whilst supporting people to live in a home that meets their needs and allows them to live an independent and resilient life.	<i>Pre-decision scrutiny of the task and finish group’s findings and the formulation of recommendations for presentation to Cabinet with respect of the future provision of services at Dolwen with a view to ensuring that everyone is supported to live in homes that meet their needs and are able to live independent and resilient lives</i>	<i>Task and Finish Group/Ann Lloyd/Katie Newe</i>	<i>July 2018 (delayed due to COVID-19)</i>
Post 16 provision at Rhyl College (suggested for scrutiny during service challenge) Date tbc following the easing of COVID-19 restrictions	<i>To examine the post 16 provision at Rhyl College</i>	<i>The development of an effective working relationship between the College and the Council to secure the delivery of courses required to support the delivery of the North Wales Growth Deal and improve the future prospects of the area’s students</i>	Rhyl College (and invite Geraint Davies & John Evans – post 16 officer from DCC)	<i>By SCVCG July 2020</i>

Tudalen 128

Information/Consultation Reports

Date	Item (description / title)	Purpose of report	Author	Date Entered
Feb/May/Sept/November each year [Information]	Quarterly 'Your Voice' complaints performance to include social services complaints	To scrutinise Services' performance in complying with the Council's complaints and identify areas of poor performance with a view to the development of recommendations to address weaknesses. The report to include: (i) a comprehensive explanation on why targets have not been met when dealing with specific complaints, reasons for non-compliance, and measures taken to rectify the failures and to ensure that future complaints will be dealt with within the specified timeframe; (ii) how services encourage feedback and use it to redesign or change the way they deliver services; and (iii) details of complaints which have been upheld or partially upheld and the lessons learnt from them. Report to include example(s) of complaints and compliment(s) received. <i>Consideration of the information provided will assist the Committee to determine whether any issues merit detailed scrutiny</i>	Kevin Roberts/Ann Lloyd	September 2023

Tudalen 129

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
7 March	22 February	18 April	4 April	6 June	22 May (due to B/H)

Updated 09/01/2024 RhE

Tudalen 130

Ffurflen Gynnig ar gyfer Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Craffu	
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	
AMSERLEN I'W HYSTYRIED	
TESTUN	
Beth sydd angen ei graffu arno (a pham)?	
Ydi'r mater yn un o bwys i drigolion/busnesau lleol?	YDI/NAC YDI
Ydi craffu yn gallu dylanwadu ar bethau a'u newid? (Os 'ydi' nodwch sut rydych chi'n meddwl y gall craffu ddylanwadu neu newid pethau)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn ymwneud â gwasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn effeithio ar nifer fawr o drigolion neu ardal fawr o'r Sir? (Os 'ydi', rhowch syniad o faint y grŵp neu'r ardal yr effeithir arni)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn gysylltiedig â themau corfforaethol y Cyngor? (Os 'ydi' nodwch pa thema(u))	YDI/NAC YDI
Hyd y gwyddoch, oes yna rywun arall yn edrych ar y mater hwn? (Os 'oes', nodwch pwy sy'n edrych arno)	OES/NAC OES
Os derbynnir y testun ar gyfer craffu, pwy fyddai arnoch chi eisiau eu gwahodd e.e. Aelod Arweiniol, swyddogion, arbenigwyr allanol, defnyddwyr y gwasanaeth?	
Enw'r Cynghorydd/Aelod Cyfetholedig	
Dyddiad	

Ystyried addasrwydd pwnc ar gyfer craffu

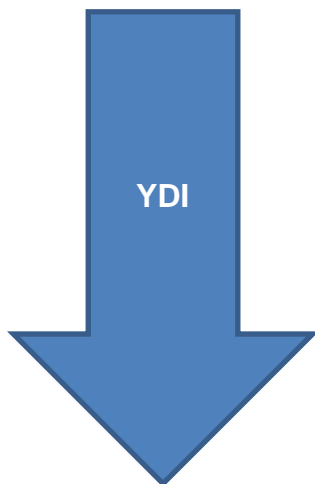
Ffurflen Gynnig / Cais a dderbyniwyd

(dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r rhesymau dros wneud cais)

Ydi o'n bodloni'r gofynion canlynol?

- **Diddordeb Cyhoeddus** – ydi'r mater o bwys i drigolion?
- **Effaith**– fedr craffu yn gael effaith ar bethau a'u newid?
- **Perfformiad** – ydi o'n wasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?
- **Graddfa** – ydi o'n effeithio ar nifer o drigolion neu ardal ddaearyddol fawr?
- **Ailadrodd** – ydi'r mater yn destun craffu/ymchwiliad gan berson neu gorff arall?

Dim gweithredu pellach gan y Pwyllgor Craffu. Gellir ei gyfeirio at gorff arall neu ofyn am adroddiad er gwybodaeth.

- Penderfynu ar y canlyniadau a ddymunir
- Penderfynu ar gwmpas a swmp y gwaith craffu sydd ei angen a'r dull mwyaf priodol o graffu (h.y. adroddiad pwyllgor, ymchwiliad grŵp tasg a gorffen neu aelod cyswllt ac ati)
- Os penderfynir sefydlu grŵp tasg a gorffen, dylid penderfynu ar amserlen yr ymchwiliad, pwy fydd yn rhan o'r ymchwiliad, beth yw'r gofynion ymchwilio, a oes angen cyngor arbenigol a thystion, a beth yw'r trefniadau adrodd ac ati.

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
20 February	1	Void Property Refurbishment Framework	To seek Cabinet approval for the tendering of a new voids framework. Value £16M	Yes	Cllr Rhys Thomas Lead Officer/Report Author Mark Cassidy
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators
19 March	1	Care Home Fee Setting 2024/25	To seek Cabinet approval for the Fee Structure 2024/25	Yes	Cllr Elen Heaton Lead Officer/ Report Author Nicola Stubbins/Ann Lloyd
	2	Denbighshire's draft Local Housing Market Assessment	To seek Cabinet approval of the assessment for submission to Welsh Government	Yes	Cllr Win Mullen-James Lead Officer/Report Author – Angela Loftus
	3	Sustainable Communities for Learning – Rolling Programme	To approve the draft proposals for the next stage of the Sustainable Communities for Learning programme for submission to Welsh Government	Yes	Cllr Gill German Lead Officer – Geraint Davies Report Author – James Curran

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
	4	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas
	5	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators
23 April	1	North East Wales Archive Project	To update Cabinet in respect of the NLHF application outcome, and to seek a decision re the next steps	Yes	Cllr Emrys Wynne Lead Officer – Liz Grieve Report Author – Craig Berry/Sian Lloyd Price
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators
21 May	1	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
	2	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators
25 June	1	Council Performance Self-Assessment 2023 to 2024 (year end)	To consider a report by the Strategic Planning Team for Council to approve the Performance Self-Assessment 2023 to 2024.	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author – Helen Vaughan-Evans, Iolo McGregor, Emma Horan
	2	Reviewed and updated Denbighshire County Council's Climate and Ecological Change Strategy (2021-2030)	To present the reviewed and updated Climate and Ecological Change strategy document for Council to decide on whether to adopt it	Yes	Cllr Barry Mellor / Liz Wilcox-Jones / Helen Vaughan-Evans
	3	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators

Tudalen 135

FUTURE ITEMS

Cabinet Forward Work Plan

19 Nov	Council Performance Self-Assessment Update – July to September (QPR2)	To consider a report by the Strategic Planning Team for Council to approve the Performance Self-Assessment July to September	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author – Helen Vaughan-Evans, Iolo McGregor, Emma Horan

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>
<i>20 February</i>	<i>6 February</i>	<i>19 March</i>	<i>5 March</i>	<i>23 April</i>	<i>9 April</i>

Updated 12/01/2024 – KEJ

Cabinet Forward Work Programme.doc

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
30 November 2023	5. Corporate Risk Register Report	<u>Resolved:</u> <i>subject to the above observations and the provision of the additional information requested to receive and acknowledge the –</i> <i>(i) amendments made to the Corporate Risk Register through the September 2023 review (Appendix 3), including the status of each risk against the Council's Risk Appetite Statement (Appendix 4); and</i> <i>(ii) to receive and endorse the summary document (Appendix 2) which incorporated the colour and trend status.</i>	Lead Member and officers advised of the Committee's recommendations.
	6. Council Performance Self-Assessment Update	<u>Resolved:</u> <i>subject to the above observations, and consideration being given to issues raised during the discussion in relation to the Council's ability to deliver the full suite of corporate priorities during a prolonged period of financial constraints, to receive and acknowledge the progress made to date in delivering the Council's Corporate Plan during Quarter 2 2023/24.</i>	Lead Member and officers informed of the Committee's recommendation.

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag